

LATVIJAS REPUBLIKAS ZEMKOPĪBAS MINISTRIJA

**2009. GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS**

RĪGA, 2010

SATURA RĀDĪTĀJS

1. MINISTRA UZRUNA	3
1.1. Juridiskais statuss.....	4
1.2. Darbības virzieni un to mērķi, īstenotās budžeta programmas (apakšprogrammas)	4
1.3. Pārskata gada prioritātes.....	6
1.4. Ministrijas atbildībā esošās politikas jomas un nozares	10
1.5. Ministrijas padotībā esošās iestādes	10
2. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI.....	11
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	11
2.2. Darbības stratēģijas īstenošana 2009. gadā.....	13
2.3. Darbības stratēģijas 2007.–2009. gada novērtējums	32
2.4. Valsts aizdevumu izlietojums projektu īstenošanai.....	35
2.5. Veiktie un pasūtītie pētījumi	39
2.6. Sadarbības programmās īstenotie projekti.....	39
2.7. Sniegtie pakalpojumi.....	39
2.8. Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas.....	40
3. PERSONĀLS	43
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, sabiedrības aptaujas	46
4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru	47
5. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS 2010. GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI.....	49
5.1. 2009. gadā uzsākto pasākumu turpināšana	49
5.2. 2010. gada galvenie uzdevumi un pasākumi	50
5.3. 2010. gadā plānotie sadarbības projekti un pētījumi.....	51
5.4. Iestādes finanšu saistības 2010. gadā	52
6. SAĪSINĀJUMI.....	58
1. PIELIKUMS	59
Budžeta programmu un apakšprogrammu finanšu līdzekļu izlietojums	59
2. PIELIKUMS	74
Struktūrvienību izmaiņas 2009. gadā	74

Godājamais lasītāj!

Šo kārtējo Zemkopības ministrijas publisko pārskatu veidojām, lai jūs varētu iepazīties ar ministrijas darbu 2009. gadā, kā arī labāk izprast nozarē notiekošo.

2009. gadu Latvijā kopumā vērtēju kā radikālu lēmumu gadu. Tie, protams, ietekmēja arī visas Zemkopības ministrijas pārraudzītās nozares – lauksaimniecību, lauku attīstību, mežsaimniecību, zivsaimniecību un pārtikas aprites kontroli.

Pērn zemo lauksaimniecības cenu un augsto ražošanas izmaksu dēļ lauksaimniekus piemeklēja nopietnas finansiālas grūtības. Tāpēc galveno uzmanību pievēršām lauksaimniecības nozaru atbalstam, panākot tiešo maksājumu ātrāku izmaksu, pārdalot valsts atbalsta maksājumus par labu kredītprocentu segšanai un lopkopībai, nodrošinot garantijas kredītu saņemšanai, sniedzot ekspertu palīdzību grūtībās nonākušām saimniecībām. Īpašu atbalstu saņēma piensaimnieki, jo gada sākumā strauji kritās piena iepirkuma cenas, radot lielus zaudējumus nozarei. Tika rasti gan papildu līdzekļi no budžeta, gan ātrāk, nekā noteikts, izmaksāti dažādi plānotie maksājumi. Tā kā šī problēma skāra piena ražotājus ne tikai Latvijā, bet arī visā Eiropā kopumā, Eiropas Komisija veica virkni pasākumu piena sektora atbalstam – atjaunoja eksporta kompensācijas, piešķīra līdzekļus no Eiropas Ekonomikas atveseļošanas plāna, lēma par ārkārtas tirgus atbalsta pasākumiem.

2009. gadā resorā tika īstenotas arī nopietnas strukturālas pārmaiņas un funkciju izvērtēšana – tas bija nepieciešams, strauji mainoties kopējai ekonomiskajai situācijai mūsu valstī. Ministrijā tika izveidoti 9 departamenti iepriekš esošo 15 departamentu vietā, par piekto daļu samazinot arī iestādes darbinieku skaitu. Gandrīz uz pusi tika samazināts ministrijai padoto valsts pārvaldes iestāžu skaits, apvienojot un optimizējot to funkcijas. Liels darbs tika paveikts, lai atvieglotu birokrātisko slogu, – vienkāršotas veidlapas, samazināts pieprasāmo datu apjoms, nodrošinātas iespējas informāciju iesniegt elektroniski, lai nebūtu jāpieprasa citu iestāžu rīcībā esoši dati. Iesāko turpināsim, lai atvieglotu mūsu klientu – zemnieku un uzņēmēju – ikdienu.

Par 2010. gada prioritāti uzskatu lauksaimnieciskās ražošanas veicināšanu, kurā vislielākā uzmanība jāpievērš augstai produkcijas kvalitātei un saražotā konkurētspējai eksporta tirgos. Esam iecerējuši izveidot arī lauku ilgtermiņa attīstības stratēģiju, kas plānota kā valsts redzējums par vēlamajām un iespējamajām kvalitatīvām pārmaiņām Latvijas laukos.

Lai arī šis laiks ir ļoti saspringts, vēlu veiksmi, neatlaidību un ticību, mums kopīgi veidojot Latvijas lauksaimniecību!

Jānis Dūklavs,
zemkopības ministrs

1. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS DARBĪBAS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS

1.1. Juridiskais statuss

Zemkopības ministrija (ZM) ir vadošā valsts pārvaldes iestāde lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē. Zemkopības ministrija ir izveidota 1993. gada 1. septembrī, un tās funkcijas ir:

- izstrādāt lauksaimniecības, meža nozares un zivsaimniecības politiku;
- organizēt un koordinēt lauksaimniecības, meža nozares un zivsaimniecības politikas īstenošanu;
- pildīt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Ministrijas darbību reglamentē Valsts pārvaldes iekārtas likums un Zemkopības ministrijas nolikums.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, Zemkopības ministrija:

- sagatavo nozaru politikas dokumentus un normatīvo aktu projektus;
- īsteno Zemkopības ministrijas darbības stratēģiju;
- koordinē Zemkopības ministrijas struktūrvienību darbu;
- nodrošina budžeta izstrādi un tā izpildes kontroli;
- atbilstoši savai kompetencei pārstāv valsts intereses citās institūcijās;
- pārzina Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu un valsts kapitālsabiedrību darbu;
- nodrošina starptautisko sadarbību atbilstoši ministrijas kompetencei.

Zemkopības ministrs ir augstākā amatpersona ministrijā. Ministrs vada ministrijas darbu. Ministram konsultatīvu palīdzību sniedz ministra biroja vadītājs. Ministram tieši pakļauts ir arī parlamentārais sekretārs, kas nodrošina saikni starp ministru un Saeimu, un valsts sekretārs.

Valsts sekretārs ir ministrijas administratīvais vadītājs. Valsts sekretārei Dacei Lucauai līdz 2009. gada 30. jūnijam bija pieci vietnieki – finanšu un administratīvajos jautājumos, starptautiskajos jautājumos, dabas resursu jautājumos, pārtikas aprites un veterinārajos jautājumos un lauksaimniecības jautājumos. Lai samazinātu vadošo amatu vietu skaitu ministrijā, lielāku atbildību uzticot struktūrvienību (departamentu, patstāvīgo nodaļu) vadītājiem, 2009. gada 1. jūlijā valsts sekretāra vietnieku amati tika likvidēti.

Ministrijas ierēdņi un darbinieki darbojas vienotā hierarhiskā sistēmā, kur viena amatpersona ir padota citai amatpersonai. Zemkopības ministrijas struktūrvienības ir departamenti, to nodaļas un patstāvīgās nodaļas. Departamenti un patstāvīgās nodaļas ir pakļautas valsts sekretāram atbilstoši valsts sekretāra noteikto funkciju sadalījumam. Departamentu vada departamenta direktors. Departamenta direktoram ir vietnieki. Patstāvīgo nodaļu vada nodaļas vadītājs, kam arī var būt vietnieks.

1.2. Darbības virzieni un to mērķi, īstenotās budžeta programmas (apakšprogrammas)

Zemkopības ministrija deleģēto funkciju izpildi un izvirzīto mērķu sasniegšanu nodrošina, īstenojot piecus darbības virzienus.

■ *Pārtikas drošība un kvalitāte, dzīvnieku veselība*

Darbības virziena mērķis – nodrošināt augstu pārtikas drošības un kvalitātes, kā arī dzīvnieku veselības līmeni.

Darbības virziens tiek īstenots ar budžeta programmu*

* Daļēji virzienā paredzēto darbību finansēšanu nodrošina budžeta programma “Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā”.

- 20.00.00 “Pārtikas drošība un kvalitāte, dzīvnieku veselība”.

Lauku uzņēmējdarbības attīstības veicināšana

Darbības virziena mērķis – veicināt ilgtermiņā konkurētspējīgas (ekonomiski efektīvas un uz tirgu orientētas) uzņēmējdarbības attīstību laukos, ievērojot reģionāli līdzsvarotas attīstības principus.

Darbības virziens tiek īstenots ar budžeta programmām un tām pakārtotām apakšprogrammām:

- 21.00.00 “Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai, sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā”:
 - 21.01.00 “Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai”;
 - 21.02.00 “Sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā”;
 - 21.06.00 “Atbalsts biodegvielas ražošanas veicināšanai”;
 - 21.07.00 “Lauksaimniecības risku fonds”;
- 29.00.00 “Eiropas Savienības fondu finansējums lauku, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstībai”:
 - 29.03.00 “Eiropas Savienības fondu pasākumu finansēšana”;
 - 29.05.00 “Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības fondu finansējumu”.

Cilvēkresursu attīstības veicināšana laukiem

Darbības virziena mērķis – veicināt lauku iedzīvotāju spēju, prasmju un zināšanu attīstību, lai radītu plašākas iespējas ienākumu gūšanai un nodarbinātībai laukos.

Darbības virziens tiek īstenots ar budžeta programmu un tai pakārtotām apakšprogrammām*:

- 22.00.00 “Cilvēkresursu attīstība”:
 - 22.02.00 “Augstākā izglītība”;
 - 22.03.00 “Kultūra”;
 - 22.04.00 “Zinātne”;
 - 22.05.00 “Dotācija SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” lauku konsultatīvai un informācijas apmaiņas sistēmai un tālākizglītībai”.

Dabas resursu ilgtspējības saglabāšana

Darbības virziena mērķis – nodrošināt dabas resursu apsaimniekošanas ilgtspējību.

Darbības virziens tiek īstenots ar budžeta programmām un tām pakārtotām apakšprogrammām*:

- 24.00.00 “Meža resursu ilgtspējības saglabāšana”:
 - 24.01.00 “Meža resursu valsts uzraudzība”;
 - 24.02.00 “Valsts atbalsta pasākumi meža nozarē”;
- 25.00.00 “Zivju resursu ilgtspējības saglabāšana”:
 - 25.01.00 “Zivju izmantošanas regulēšana, atražošana un izpēte”;
 - 25.02.00 “Zivju fonds”.
- 26.00.00 “Zemes resursu ilgtspējības saglabāšana”:
 - 26.01.00 “Meliorācijas sistēmu valsts pārvalde un meliorācijas kadastra kārtošana”;

- 26.02.00 “Valsts meliorācijas sistēmu un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu ekspluatācija un uzturēšana”;
- 27.00.00 “Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu aizsardzība, saglabāšana, un aprīes uzraudzība”.

■ **Nozaru pārvaldība**

Darbības virziena mērķis – efektīvi un kvalitatīvi nodrošināt Zemkopības ministrijas darbības stratēģijas plānošanu un īstenošanu.

Darbības virziens tiek īstenots ar budžeta programmu

- 28.00.00 “Politikas plānošana, īstenošana un uzraudzība”.

1.3. Pārskata gada prioritātes

■ **Atbalsts lauksaimniecībai**

Tiešie maksājumi 2009. gadā

2009. gadā par 2008. gada papildu valsts tiešā maksājuma un vienotā platības maksājuma iesniegumiem kopumā izmaksāti 53,2 miljoni latu.

2009. gadā zemo lauksaimniecības cenu un lielo ražošanas izmaksu dēļ lauksaimniekus piemēklēja nopietnas finansiālas, tostarp skaidras naudas, grūtības. Lai palīdzētu tās mazināt, komisija atzina par lietderīgu ļaut lauksaimniekiem no atbalsta shēmām (arī no vienotā platībmaksājuma shēmas) saņemt avansa maksājumus līdz pat 70 % apmērā. Vienotā platības maksājuma avanss par 2009. gada iesniegumiem tika izmaksāts 35,3 miljonus latu apmērā līdz 2009. gada 30. novembrim. Papildu valsts tiešie maksājumi par laukaugu platībām, lopbarības platībām un nokautiem un eksportētiem liellopiem kopā izmaksāti 5 miljonu latu apmērā.

Savukārt piensaimniecības nozares problēmu risināšanai atdalītos papildu valsts tiešos maksājumus par pienu – 12,3 miljonus latu – par 2009. gada iesniegumiem lauksaimniekiem izmaksāja jau 2009. gada pirmajā pusē.

Valsts atbalsts 2009. gadā

2009. gada 3. februārī Ministru kabinetā tika apstiprināts Ministru kabineta noteikumu projekts “Par ikgadējo valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kārtību”. Sākotnēji kopējais pieejamais finansējums ZM budžeta apakšprogrammā 2009. gadā valsts atbalstam subsīdiju veidā bija paredzēts 16 181 709 latu apmērā. 2008. gada nogalē un 2009. gada sākumā strauji kritās piena iepirkuma cenas, radot lielus zaudējumus piensaimniecības nozarē. Lai stabilizētu situāciju nozarē, no valsts budžeta papildus tika piešķirts 10 000 000 latu atbalsta programmai ciltsdarbam un piensaimniecībā izmantojamo dzīvnieku audzēšanai. Tā kā likumā “Grozījumi likumā “Par valsts budžetu 2009. gadam”” izdarītie grozījumi paredzēja, ka ZM budžeta apakšprogrammas 21.01.00 “Valsts atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai (subsīdijas)” kopējais finansējuma apmērs tiek samazināts par 500 000 latu, kopējais valsts atbalsta apmērs 2009. gadā bija 25 681 709 lati. Tāpēc pieejamais finansējums galvenokārt tika novirzīts lauksaimniecības produktu ražotājiem šādos pasākumos:

1) atbalsta pasākumi daļēju kredītprocentu segšanai;

2) atbalsts lopkopības attīstībai.

Būtiska atbalsts daļa – 16 139 438 lati – tika novirzīta lopkopības attīstībai.

2009. gadā akcīzes nodoklis lauksaimniekiem atmaksāts vairāk nekā 18 milj. latu apmērā. Lai nodrošinātu akcīzes nodokļa atmaksu pilnībā, ZM no saviem līdzekļiem šajā nolūkā piešķir 5,034 milj. latu lielu finansējumu.

Nodrošināta garantiju pieejamība kredītu saņemšanai vai esošo kredītu restrukturizācijai.

No 2009. gada februāra valsts akciju sabiedrība "Lauku attīstības fonds" papildus garantē:

- apgrozāmo līdzekļu iegādi lauksaimniecības produkcijas ražošanai 60 % apmērā no kredīta, bet ne vairāk kā 50 000 latu;
- apgrozāmo līdzekļu iegādi zivsaimniecībai 80 % apmērā no kredīta, bet ne vairāk kā 158 000 latu;
- apgrozāmo līdzekļu iegādi kooperatīviem un lauksaimniecības produktu pārstrādei 80 % apmērā no kredīta, bet ne vairāk kā 500 000 latu.

Ja nepieciešams, Lauku attīstības fonds pēc bankas pieprasījuma sniedz arī papildu garantijas par aizdevumiem (tostarp kredītu pamatsummas un atmaksas termiņu izmaiņas) globālās finanšu krīzes dēļ īslaicīgās finansiālās grūtības nonākušiem uzņēmumiem.

Lauku attīstības fonds garantē arī garantiju sniegšanu galvnieka (kredītiestādes) sniegtam galvojumam par komersantiem, kas Lauku atbalsta dienestā pieteikušies atbalstam Kopējās lauksaimniecības politikas īstenošanas pasākumos (eksporta kompensācijām, intervences pasākumiem, u. c.).

ZM ir panākusi, ka noteikumos, kas paredz aizdevumus komercdarbības veicināšanai, ir ietvertas arī atzītas lauksaimnieku pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības (Ministru kabineta 2009. gada 15. septembra noteikumi Nr. 1065 "Noteikumi par aizdevumiem sīko (mikro), mazo un vidējo komersantu un lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību attīstības veicināšanai").

Ir nodrošināts, ka atzītas lauksaimnieku pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības Latvijas garantiju aģentūrā varēs saņemt garantijas apgrozāmo līdzekļu un investīciju aizdevumiem atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 24. marta noteikumiem Nr. 269 „Noteikumi par garantijām komersantu konkurētspējas uzlabošanai”.

Tika saglabātas (arī 2010. gadā) esošās nodokļu atlaides lauksaimniekiem:

- nekustamā īpašuma nodokļa atlaides ēkām, kuras izmanto lauksaimniecības ražošanā;
- lauksaimniekiem, kas nav pievienotās vērtības nodokļa maksātāji, 2010. gadā palielināts PVN kompensācijas apmērs no 12 % uz 14 %, ja tie nodod pašu ražotu neapstrādātu lauksaimniecības produkciju ar PVN apliekamām personām – lauksaimniecības produkcijas pārstrādātājiem;
- uzņēmuma ienākuma nodokļa atlaide taksācijas gadā 10 latu apmērā par katru lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektāru ir noteikta tiem, kas veic lauksaimniecisko darbību.

Latvijai piešķirts finansējums no Eiropas Ekonomikas atveseļošanās plānam paredzētajiem līdzekļiem 13,26 miljonu eiro apmērā. Tas tika novirzīts piena nozares pārstrukturēšanai Lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam pasākumā "Lauku saimniecību modernizācija".

2009. gada 3. februārī tika apstiprināti ārkārtas pasākumi piensaimniecības problēmu risināšanai un papildus piešķirts 27 miljonu latu finansējums.

Tāpat daudz ātrāk, nekā paredzēts, – jau no 2009. gada 1. aprīļa līdz 10. aprīlim lauksaimnieki saņēma tiešmaksājumus – kopumā 22 miljonus latu par 2008. gadu (pēc grafika tie bija jāizmaksā līdz 30. jūnijam).

Arī atdalītie papildu valsts tiešie maksājumi par pienu 12,3 miljoni latu apmērā par 2009. gadu lauksaimniekiem tika izmaksāti jau gada sākumā, nevis gada nogalē – no

1. decembra, kā to nosaka procedūras. Turklāt 3 miljonus latu ciltsdarba avansa maksājumus no subsīdijām lauksaimnieki saņēma jau 2009. gada aprīlī.

Grūtībās nonākušajām zemnieku saimniecībām tika sniegta ekspertu palīdzība.

Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC), ievērojot ZM deleģējumu, 2009. gada 6. februārī sāka darbu pie jaunas lauksaimnieku atbalsta programmas “Ražošanas plāna izstrāde un ieviešana saimnieciskās darbības stabilizēšanai”. Tāpēc visiem Latvijas lauksaimniekiem, kurus piemeklējušas ekonomiskās grūtībās, bija iespēja pieteikties jaunam pakalpojumam. Programmā paredzēts, ka, sadarbojoties saimniecības vadītājiem, to lielākajiem kreditoriem un LLKC nozaru ekspertiem, tiks veikta saimnieciskās darbības kopējā analīze un stratēģisko attīstības virzienu izvērtēšana.

Eiropas Komisija ir atjaunojusi eksporta kompensācijas piena produktiem.

Nemot vērā smago tirgus situāciju piena sektorā un dalībvalstu, arī Latvijas, pieprasījumu, 2009. gada 23. janvārī Eiropas Komisija atjaunoja eksporta kompensācijas piena produktiem, tostarp Latvijai aktuāliem produktiem – sviestam, sieram, piena pulverim, tā kompensējot starpību starp ES un pasaules tirgus cenu.

Taču, pamatojoties uz novērotajām uzlabojuma tendencēm tirgū, Eiropas Komisija visiem piena produktiem no 2009. gada 20. novembra noteica 0 eiro likmi eksporta kompensācijām. Tātad no 2009. gada 20. novembra pēc 11 mēnešu ilgas piemērošanas eksporta kompensāciju piešķiršana tika pārtraukta.

Kopumā 2009. gadā eksporta kompensācijas piena produktiem tika izmaksātas 384 317 latu apjomā, no tiem gandrīz puse – par produktiem, kas tika eksportēti uz Krieviju. Pārējās galamērķa valstis bija Azerbaidžāna, Alžīrija, Saūda Arābija, Jemena, Uzbekija, Gruzija un Nigērija.

2009. gada 3. decembrī apstiprināti ārkārtas tirgus atbalsta pasākumi piena sektoram; Latvijai kopējais finansējums – 1,44 milj. eiro.

Nemot vērā smago situāciju piensaimniecības sektorā, kad būtiski samazinājās piena iepirkuma cenas, ES lēmumu pieņemšanas institūcijās tika panākta vienošanās par papildu atbalstu piena ražotājiem, kurus ir smagi skārusi piena nozares krīze. Latvijai pieejamais finansējums ir 1,44 milj. eiro.

Zivsaimniecība

2009. gadā turpinājās Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) finansējuma piesaiste zivsaimniecības nozarei. No 2008. gada, kad reāli tika sāкта EZF pasākumu ieviešana, ir apstiprināti projektu iesniegumi ar kopējo publisko finansējumu 42,3 miljonu latu apmērā – tie ir 36 procenti no kopējiem 2007.–2013. gada plānošanas periodā pieejamajiem finanšu līdzekļiem. 2009. gadā kopējo publisko finansējumu 13,9 miljonu latu apmērā jeb 12 procentus no periodā pieejamā ieguva 338 projektu iesniegumi.

Latvija panāca izdevīgus nosacījumus nozvejas kvotām 2010. gadā un vienojās par pasākumiem mencu zvejas rīku selektivitātes uzlabošanai.

2009. gada 19. un 20. oktobrī ES Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomes sanāsmē Luksemburgā tika panākta vienošanās par nozvejas kvotām Baltijas jūrā 2010. gadam, kā arī tika pieņemta ES Padomes regula, ar kuru izveido kontroles sistēmu, kas tiek piemērota Kopējai zivsaimniecības politikai. Būtiski palielināta mencu nozvejas kvota – 2010. gadā Latvijai pieejamais nozvejas apjoms Baltijas jūras Austrumu daļā mencām palielināts līdz 4379 tonnām jeb par 15 %, Rietumu daļas mencām – līdz 639 tonnām jeb par

8,3 %. Latvijas pārstāvju aktīvās darbības dēļ kopējā pieļaujamā nozveja brētliņām 2010. gadā tika noteikts samazinājums tikai par 5 %, nevis 15 % pret 2009. gada kopējo pieļaujamo nozveju, Latvijai iegūstot kvotu 52 565 tonnu apjomā.

■ ***Tirgus veicināšana***

Eiropas Komisija ir apstiprinājusi divas lauksaimniecības produktu veicināšanas programmas.

2009. gadā Eiropas Komisijā tika apstiprinātas un darbību sāka divas Latvijas lauksaimniecības produktu veicināšanas un informēšanas programmas iekšējā tirgū:

- 1) Latvijas augļkopju asociācijas programma “Augļi veselībai”;
- 2) biedrības “Siera klubs” programma “Mārketinga komunikāciju programma sieram un citiem piena produktiem”.

Programmu īstenošanai piešķirts ES līdzfinansējums 50 % apmērā un Latvijas valsts līdzfinansējums 30 % apmērā no programmas kopējām izmaksām. Programmu mērķis ir informēt patērētājus par produktu kvalitāti, veselību, daudzveidību un nozīmi ikdienas uzturā, tā veicinot produktu patēriņu un ražošanu.

■ ***Ģenētiski modificētie organismi***

Pašvaldības var aizliegt savā teritorijā audzēt ģenētiski modificētos kultūraugus.

Saeima 2009. gada 18. jūnijā pieņēma ZM sagatavoto likumprojektu “Grozījumi Ģenētiski modificēto organismu aprites likumā”, kurā noteikta pašvaldību iespēja ierosināt un noteikt aizliegumu ģenētiski modificēto kultūraugu audzēšanai konkrētā administratīvā teritorijā vai tās daļā.

■ ***Pārtika***

Veikti apkarošanas pasākumi nelegālai tirdzniecībai ar pārtikas produktiem, izveidota darba grupa, kas jau aktīvi darbojas, lai apkarotu nelegālu tirdzniecību ar pārtiku.

■ ***Starptautu sadarbība***

Sadarbības attīstīšana ar Krieviju, sevišķi Latvijā ražoto produktu eksporta veicināšana.

Noslēgts memorands ar Ķīnu par sadarbību lauksaimniecībā, un viens no tā punktiem arī nosaka lauksaimnieciskās tirdzniecības veicināšanu un attīstīšanu, lai Latvijas ražotājiem Ķīnas tirgus būtu vairāk pieejams.

Sadarbības memoranda lauksaimniecībā noslēgšana ar Baltkrieviju, Lietuvu un Igauniju.

■ ***Birokrātiskā sloga mazināšana***

Ievērojot valsts pārvaldē noteiktos ierosinājumus, kā arī klientu apkalpošanas procesa problēmjautājumus, ZM ir izstrādājusi un Ministru kabinets 2009. gada 20. februārī ir apstiprinājis koncepciju “Uz klientu vērsta pakalpojumu sniegšanas sistēmas izveide Zemkopības ministrijā un tās padotības iestādēs”. Tās mērķis ieviest uz klientu vērstu pakalpojumu sniegšanas sistēmas valsts pārvaldē. Minēta koncepcija ir pamats ministrijas klientu apkalpošanas sistēmas attīstībai laikā līdz 2013. gadam.

Tāpat ZM ir sagatavojusi grozījumus arī nozares normatīvajos aktos, īpaši saistībā ar veterinārajiem jautājumiem un pārtikas drošību. Grozījumos vienkāršots datu iesniegšanas veidlapu saturs, piemēram, samazināts pieprasāmo datu apjoms, dota iespēja sniegt informāciju elektroniski. Turklāt, gan gatavojot jaunus normatīvos aktus, gan izdarot grozījumus esošajos, īpaša uzmanība tiek pievērsta tam, lai atkārtoti netiktu prasīti tie personas vai uzņēmuma dati, kas jau ir valsts iestāžu rīcībā.

Tāpat 2009. gadā tika aizsākta un 2010. gadā tiek turpināta noteikumu izstrāde, paredzot administratīvā sloga samazinājumu Ministru kabineta noteikumos par tiešo neliela apjoma primāro produktu piegādi galapatērētājam vai mazumtirdzniecības uzņēmumam, kas tieši apgādā galapatērētāju, un Ministru kabineta noteikumos par pārtikas uzņēmumu atzīšanas un reģistrācijas kārtību.

■ ZM iestāžu un funkciju optimizācija

Ministru kabineta 2009. gada 19. oktobra rīkojumā noteikts, ka ar 2010. gada 1. janvāri tiek izveidots zemkopības ministra pārraudzībā esošs valsts zinātniskais institūts – atvasināta publiska persona – “Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts”. Institūts veidots uz Pārtikas un veterinārā dienesta Nacionālā diagnostikas centra bāzes un papildus zinātniskajai darbībai turpinās veikt laboratoriskos un diagnostiskos izmeklējumus (tostarp nodrošinās references laboratorijas funkcijas) saistībā ar valsts uzraudzību un kontroli pārtikas aprites, dzīvnieku veselības aizsardzības, dzīvnieku barības aprites un veterināro zāļu aprites jomā.

No 2010. gada 1. janvāra tika reorganizēta (likvidēta) valsts aģentūra “Latvijas Zivju resursu aģentūra”, kuras funkcijas pārņēma Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts, ZM un Lauku atbalsta dienests.

1.4. Ministrijas atbildībā esošās politikas jomas un nozares

Ministrija ir atbildīga par lauksaimniecības, meža nozares un zivsaimniecības nozares politikas izstrādāšanu un īstenošanu.

Lai to nodrošinātu, ministrija:

- izstrādā un īsteno politiku šādās jomās:
 - valsts atbalstā un Eiropas Savienības atbalstā;
 - augu aizsardzībā un sēkļu aprītē;
 - mēslošanas līdzekļu aprītē;
 - veterinārmedicīnā un ciltsdarbā;
 - meliorācijā;
- piedalās pārtikas aprites un lauku attīstības politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
- koordinē darbu ar Eiropas lauksaimniecības garantiju fondu, Eiropas lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas zivsaimniecības fondu;
- piedalās Eiropas Savienības kopējās politikas izstrādē par lauksaimniecības, meža un zivsaimniecības nozares produktu tirdzniecību un koordinē tās īstenošanu Latvijā;
- veicina zemes, lauksaimniecības dzīvnieku, kultūraugu, meža un zivju resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un nodrošina to bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu;
- veicina lauku vides saglabāšanu;
- nodrošina metodisko vadību un pārraudzību traktortehnikas un tās piekabju aprites jomā un traktortehnikas vadītāju sagatavošanas un atestācijas jomā;
- organizē valstij piederošo zvejas tiesību izmantošanu Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī aiz piekrastes ūdeņiem, kā arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu ūdeņos un starptautiskajos ūdeņos;
- veic citus normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

1.5. Ministrijas padotībā esošās iestādes

Zemkopības ministrijai ir padotas šādas iestādes:

- Lauku atbalsta dienests;
- Pārtikas un veterinārais dienests;
- Valsts augu aizsardzības dienests;
- Valsts meža dienests;

- valsts aģentūra "K.Ulmaņa piemiņas muzejs "Pikšas""^{*,*};
- valsts aģentūra "Latvijas Lauksaimniecības muzejs"^{*};
- valsts aģentūra "Latvijas Zivju resursu aģentūra"^{***};
- valsts aģentūra "Lauksaimniecības datu centrs";
- valsts aģentūra "Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra";
- Latvijas Lauksaimniecības universitāte;
- Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts;
- Latvijas Valsts augļkopības institūts;
- Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts;
- Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts;
- Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava".

Ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās:

- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Agroķīmisko pētījumu centrs";
- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs";
- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Meliorprojekts";
- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Sertifikācijas un testēšanas centrs";
- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi";
- valsts akciju sabiedrībā "Latvijas valsts meži";
- valsts akciju sabiedrībā "Lauku attīstības fonds";
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs";
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Piensaimnieku laboratorija";
- akciju sabiedrībā "Nagli";
- akciju sabiedrībā "Latgales enerģētika";
- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Latvijas sertifikācijas centrs"^{***}.

2. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

2.1.1. Budžeta programmu un apakšprogrammu finanšu līdzekļu izlietojums

Zemkopības ministrijas budžeta programmu un apakšprogrammu finanšu līdzekļu izlietojuma kopsavilkums 2009. gadā ir attēlots 1. tabulā. Informācija par atsevišķu budžeta programmu un apakšprogrammu finanšu līdzekļu ielietojumu ir ietverta gada publiskā pārskata 1. pielikumā.

1. tabula. Zemkopības ministrijas budžeta programmu un apakšprogrammu finanšu līdzekļu izlietojuma kopsavilkums 2009. gadā, LVL

Nr. p. k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā	Pārskata gadā
--------------	----------------------	---------------------	---------------

* Ar Ministru kabineta 2009. gada 24. augusta rīkojumu Nr. 569 "Par valsts aģentūras "Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra", valsts aģentūras "Latvijas Lauksaimniecības muzejs" un valsts aģentūras "K. Ulmaņa piemiņas muzejs "Pikšas"" reorganizāciju" apvienota ar Valsts tehniskās uzraudzības aģentūru.

** Ar Ministru kabineta 2009. gada 19. oktobra rīkojumu Nr. 714 "Par Pārtikas un veterinārā dienesta un valsts aģentūras "Latvijas Zivju resursu aģentūra" reorganizāciju un valsts zinātniskā institūta "Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts" izveidi" reorganizēta ar 2010. gada 1. janvāri.

*** Ar Ministru kabineta 2009. gada 9. decembra rīkojumu Nr. 827 "Par valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas sertifikācijas centrs" kapitāla daļu nodošanu privatizācijai" nodota privatizācijai.

		budžeta izpilde	apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	413 197 570	361 785 412	358 422 947
1.1.	dotācijas*	400 092 043	350 959 415	350 959 415
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	12 322 827	10 751 782	7 227 858
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	403 726	74 215	29 003
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	378 974	0	206 671
2.	Izdevumi (kopā)	410 670 180	361 084 320	356 133 894
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	401 116 230	359 186 006	354 536 317
2.1.1.	kārtējie izdevumi	96 768 675	55 327 741	53 380 597
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	302 368 374	293 798 462	293 365 646
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	166 308	184 163	149 252
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	1 812 873	9 875 640	7 640 822
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	9 553 950	1 898 314	1 597 577

Avots: ZM

2.1.2. Saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, to izlietojums

2. tabulā atspoguļoti iestādes saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, to izlietojums 2009. gadā.

2. tabula. Iestādes saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, to izlietojums 2009. gadā, LVL

Nr. p. k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gada budžeta izpilde	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	378 974	0	206 671
1.1.	dotācijas	0	0	0
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	378 974		206 671
2.	Izdevumi (kopā)	193 515	0	278 216

* Tajā skaitā LVL 2 691 327 valsts budžeta transferti (iepriekšējā pārskata periodā).

2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	189 152	0	274 912
2.1.1.	kārtējie izdevumi	182 502	0	263 919
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	6650	0	10 993
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	4363	0	3304

Avots: ZM

2.2. Darbības stratēģijas īstenošana 2009. gadā

1. DARBĪBAS VIRZIENS “PĀRTIKAS DROŠĪBA UN KVALITĀTE, DZĪVNIEKU VESELĪBA”

Darbības virziena mērķis ir nodrošināt augstu pārtikas drošības un kvalitātes, kā arī dzīvnieku veselības līmeni. Tam pakārtotās valsts budžeta programmas izpilde bija Pārtikas un veterinārā dienesta (PVD) kompetencē.

■ Budžeta programma “Pārtikas drošība un kvalitāte, dzīvnieku veselība”

No budžeta programmas 2009. gadā tika finansēti šādi galvenie pasākumi:

- Pārtikas drošības valsts uzraudzība un kontrole;
- Veterinārā valsts uzraudzība un kontrole;
- Pārtikas aprites un veterinārās valsts uzraudzības laboratoriskās kontroles (monitoringa) programmas;
- Valsts uzraudzības un kontroles atbalsta darbības (robežkontrole, laboratoriskie izmeklējumi, administrēšana (pārvaldība)).

Politikas rezultāti

Īstenojot valsts budžeta programmu, 2009. gadā PVD nodrošināja augstu pārtikas drošības, nekaitīguma, kā arī dzīvnieku veselības līmeni. Veicot pastiprinātu kontroli visos pārtikas aprites posmos, PVD ir panācis higiēnas prasībām atbilstošo uzņēmumu īpatsvara pieaugumu, par 1,7 % pārsniedzot plānoto rādītāju (plānots – 98 %, izpilde – 99,7 %). Tā kā paškontroles sistēma ir obligāts priekšnosacījums pārtikas aprites uzņēmumu darbībai, PVD, veicot pastiprinātu kontroli visos pārtikas aprites posmos un pamatojoties uz grozījumiem normatīvajos aktos, panāca, ka, vairāk nekā plānots, palielinājās to uzņēmumu īpatsvars, kuri ir ieviesuši paškontroles sistēmu (plānots – 84 %, izpilde – 100 %).

Veicot pastiprinātu kontroli (plānots – 90 %, kontrolēti – 98 % no visiem uzņēmumiem) pārtikas aprites izplatīšanas posmā, PVD panāca 100 % uzņēmumu (muitas noliktavu, brīvo noliktavu, brīvās zonas noliktavu) atbilstību pārtikas nekaitīguma un nepārtikas preču drošuma, veterinārajām un fitosanitārajām prasībām, arī pārsniedzot plānoto rādītāju.

Darbības rezultāti

2009. gadā ir reģistrēti 3824 jaunu pārtikas uzņēmumi, plānoto skaitu (2000) pārsniedzot par 92 %, jo salīdzinoši daudz pārtikas uzņēmumu pārtrauca darbību, toties veidojās jauni uzņēmumi, kas PVD tika reģistrēti kā jauni uzraudzības objekti, un, uzņēmumam paplašinot savu darbību ar kādu no papilddarbībām, PVD datubāzē tam tika piešķirts jauns reģistrācijas numurs.

2009. gadā tika mainīti valsts un ES atbalsta saņemšanas nosacījumi par uzņēmumu reģistrēšanos bioloģisko produktu aprītē, tā būtiski samazinot no jauna reģistrēto uzņēmumu skaitu. No jauna tika reģistrētas 19 bioloģiskās lauksaimniecības produktu aprītē iesaistītas personas (plānots – 100, reāli – 19 %). Stājoties spēkā jaunam EK regulējumam bioloģiskās lauksaimniecības jomā, pārbaudes vairāk notika tajās institūcijās, kas veic bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumu sertifikāciju. Kopā pārbaudīti 80 bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumu, plānoto (210) sasniedzot par 38 %.

Lai īstenotu valsts uzraudzību un kontroli, kā arī gūtu pierādījumus par pārtikas atbilstību nekaitīguma kritērijiem, 2009. gadā kopumā veikti 22 462 laboratoriskie izmeklējumi no plānotajiem 23 152 un inspicēti 36 833 dažādu kategoriju pārtikas aprītē iesaistītie uzņēmumi, plānoto (3500) pārsniedzot par 5,2 %. 2009. gadam samazinātā finansējuma dēļ laboratoriskie izmeklējumi antibakteriālo līdzekļu kontroles programmā veikti tikai 85,9 % apmērā no plānotā. Inspekciju skaita palielinājumu veicināja daudzo EK Pārtikas un veterinārā biroja un Krievijas Federācijas inspektoru misijas Latvijā.

Budžeta programmas rezultātie radītāji atbilstoši pieejamajam finansējumam ir izpildīti. Rezultatīvo radītāju izpilde ļāva efektīvi īstenot programmas mērķus, t.i., veikt visu pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu profesionālu un konsekvētu valsts uzraudzību, pasargāt valsti no sevišķi bīstamu infekciju slimību uzliesmojumiem, kā arī nodrošināt dzīvnieku veselības un labturības komponentus.

2. DARBĪBAS VIRZIENS “LAUKU UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATTĪSTĪBAS VEICINĀŠANA”

Darbības virziena mērķis ir veicināt ilgtermiņā konkurētspējīgas (ekonomiski efektīvas un uz tirgu orientētas) uzņēmējdarbības attīstību laukos, ievērojot reģionāli līdzsvarotas attīstības principus. Tam pakārtotās valsts budžeta programmas un apakšprogrammas īstenoja Lauku atbalsta dienests, Lauksaimniecības datu centrs, Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra un Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts.

■ Budžeta programma “Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai, sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā”

No budžeta programmas 2009. gadā tika finansēti šādi galvenie pasākumi:

- valsts atbalsta lauksaimniecības un lauku attīstībai (subsīdijas) nodrošināšana;
- lauksaimniecības produktu tirgus informācijas apkopošanu un izvērtēšana;
- lauksaimniecības datu reģistru nodrošināšana;
- valsts lauksaimniecības tehniskās uzraudzības īstenošana;
- valsts un ES atbalsta administrēšana un uzraudzība;
- atbalsta biodegvielas ražošanai nodrošināšana;
- riska fonda nodrošināšana.

Politikas rezultāti

Valsts budžeta programmā tika nodrošināta ilgtermiņā konkurētspējīgas (ekonomiski efektīvas un uz tirgu orientētas) uzņēmējdarbības attīstība laukos.

2009. gadā Latvijas IKP ir piedzīvojis kritumu. Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati liecina, ka 2009. gadā kopumā IKP apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir sarucis par 18,4 %. IKP lauksaimniecības un medniecības pievienotās vērtības (2000. gada vidējās

cenās) dinamika pret iepriekšējo gadu ir pārsniegusi plānoto par 3,8 % (plānots – 98 %, izpilde – 101,8 %).

Ievērojams resursu cenu kāpums, kā arī kopējā ekonomiskā situācija valstī kavēja mērķa īstenošanu – ienākumi uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto pārskata gadā bija Ls 1953, sasniedzot tikai 63 % no plānotā (Ls 3100).

Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati liecina, ka rādītāji par bruto pievienoto vērtību uz vienu strādājošo ir pārsniegti mežsaimniecībā, zvejniecībā un pārtikas rūpniecībā (sk. 3. tabulu).

3. tabula. Lauksaimniecības un medniecības pievienotā vērtība (dati pēc stāvokļa 01.06.2010.)

Bruto pievienotā vērtība uz vienu strādājošo, Ls gadā	Plāns	Izpilde	% no plānotā
lauksaimniecībā un medniecībā	3250	2815	86,62
mežsaimniecībā	6130	10 586	172,69
zvejniecībā	4730	5647	119,39
pārtikas rūpniecībā	7080	7833	110,64

Avots: CSP

Budžeta programma tiek īstenota ar turpmāk minētajām apakšprogrammām.

Apakšprogramma “Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai”

Lai uzlabotu lauksaimnieciskās ražošanas efektivitāti, veidojot konkurētspējīgu un daudzfunkcionālu lauksaimniecības nozari saistībā ar visaptverošu un integrētu lauku attīstību, kā arī veicinātu ienākumu palielināšanos no lauksaimniecības un paaugstinātu dzīves līmeni lauku teritorijas iedzīvotājiem, papildus ES atbalstam valsts nodrošina valsts atbalstu jeb subsīdijas. Valsts atbalstu no budžeta apakšprogrammas administrē Lauku atbalsta dienests.

Darbības rezultāti

Atbalsta pasākumu mērķis ir nodrošināt lauksaimniecības produktu efektīvas un ilgtspējīgas ražošanas harmonisku attīstību, veicinot arī lauku sociālekonomisko attīstību. 2009. gadā par atbalstāmajiem pasākumiem izmaksāts subsīdiju finansējums 25 199 290 latu apmērā.

4. tabula. Valsts subsīdiju programmas finansēto pasākumu izmaksas līdz 31.12.2009.

Nr.p.k.	Programma, pasākums	Kopējā izmaksātā summa, tūkst. Ls	% no kopējās summas
1.	Atbalsts lauksaimniecības zemes ielabošanai	123 065	0,49
2.	Atbalsts lopkopības attīstībai	15 762 581	62,55
3.	Atbalsts augkopības attīstībai	621 914	2,47
4.	Atbalsts izglītībai un zinātnei	766 105	3,04
5.	Atbalsts lauku un lauksaimnieku biedrību un nodibinājumu un lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību attīstībai	505 300	2,01
6.	Atbalsts investīciju veicināšanai lauksaimniecībā	6 245 404	24,78
7.	Atbalsts tirgus veicināšanai	53 300	0,21
8.	Atbalsts lauksaimniecības nozaru riska samazināšanai	185 060	0,73

9.	Valsts pagaidu atbalsts sēklkopībai	16 374	0,06
10.	2008. gada pārejošie maksājumi	920 187	3,65
Kopā		25 199 290	100

Avots: LAD

Kopumā 2009. gadā sekmīgi īstenoti 10 atbalsta pasākumi. No tiem, pasliktinoties situācijai piena nozarē, vislielākais finansējums – subsīdijas Ls 15 762 581 apmērā jeb 62,55 % no kopējā subsīdiju programmas finansējuma – izlietots lopkopības atbalstam, tai skaitā Ls 13 251 251 – ciltsdarbam un piensaimniecībā izmantojamo dzīvnieku audzēšanai.

Lai veicinātu racionālas un efektīvas lauksaimnieciskās ražošanas attīstību, samazinot produkcijas ražošanas izmaksas un ieviešot modernas ražošanas tehnoloģijas, atbalsta pasākumā “Atbalsts investīciju veicināšanai lauksaimniecībā” tiek piešķirts atbalsts 2008. gada kredītprocentu daļējai dzēšanai, kredītprocentu starpības kompensēšanai, ieguldījumiem produktīvu ilggadīgu stādījumu ierīkošanai un saimnieciskās darbības veicējiem bioloģiskās lauksaimniecības produktu pirmapstrādē un pārstrādē (tostarp kautuvēm) investīciju veicināšanai. Kopumā atbalsta pasākumiem 2009. gadā piešķirts finansējums Ls 6 245 404 apmērā jeb 24,78 % no kopējās subsīdiju summas.

Apakšprogramma “Sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā”

Valsts budžeta apakšprogrammas izpilde bija Lauku atbalsta dienesta un Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras kompetencē. Apakšprogrammas mērķis ir nodrošināt priekšnoteikumus valsts atbalsta un ES fondu līdzekļu apguves iespēju radīšanai un kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) mehānismu darbībai Latvijā.

Viens no KLP reformas galvenajiem mērķiem ir ES lauksaimniecības konkurētspējas palielināšana un pārtikas kvalitātes un vides standartu veicināšana. Līdz ar vienotā maksājuma shēmas ieviešanu Latvijai ir jānodrošina arī efektīvi sabiedriskās finansēšanas administrēšanas pasākumi un valsts uzraudzība lauksaimniecībā.

Darbības rezultāti

2009. gadā tika administrēti projektu pieteikumi par 2007.–2013. gada programmēšanas perioda pasākumiem. Atbalsta pretendentu aktivitātes dēļ Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) 1. ass projektu iesniegumu skaits bija par 9,1 % lielāks nekā plānotais (plānots – 3270, izpilde – 3567). Arī ELFLA 2. ass pasākumiem plānotais projektu iesniegumu skaits tika pārsniegts par 3 % (plānots – 72 200, izpilde – 74 340), jo pasākuma “Maksājumu lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas” atbalsta pretendentu aktivitāte bija lielāka par plānoto.

ELFLA 3. ass pasākumiem iesniegto projektu skaits bija par 40,2 % mazāks (plānots – 600, izpilde – 359), jo pasākumā “Atbalsts uzņēmumu radīšanā un attīstībā” netika saskaņoti grozījumi Ministru kabineta noteikumos, tāpēc gada pēdējā ceturksnī netika izsludināta projektu pieņemšanas kārtā.

2009. gadā notikušo fizisko kontroļu skaits par iesniegumiem 2007.–2013. programmēšanas periodā bija mazāks, nekā plānots: ELFLA 1. ass pasākumos – par 2,1 % un 2. ass pasākumos – par 32,6 %. ELFLA 2. ass pasākumos plānoto 1810 kontroļu vietā tika īstenotas tikai 1220, jo mežsaimniecības pasākumos daļu pārbaužu veica Valsts meža dienests. ELFLA 3. ass pasākumu pretendenti iesniedza par 43,1 % vairāk projektu, nekā plānots (plānots – 450, reāli iesniegti – 644).

ELGF pasākumu kontroles īstenotas par 89,6 % no plānotā (plānotas – 5930, reāli notikušas 5313 kontroles), jo arī atbalsta pretendentu aktivitāte bija mazāka. Pretendentu aktivitātes samazinājuma un noslēgto līgumu realizācijas termiņu pagarinājuma dēļ EZF pasākumos kontroles bijušas tikai 46,1 % apjomā no plānotā (plānots – 280, reāli – 129).

ELVGF virzības daļas un ZVFI pasākumos notikušo kontroļu skaits pārsniegts attiecīgi par 42 % (plānots – 450, izpilde – 639) un 22 % (plānots – 50, izpilde – 61), jo tika izdarīti grozījumi normatīvajos aktos, kas paredz, ka projektu 5 gadu uzraudzības periods sākas no līguma noslēgšanas brīža, nevis pēc pēdējā maksājuma saņemšanas, kā tas bija iepriekš. Tāpēc, lai tiktu ievērota normatīvajos aktos noteiktā prasība par to, ka uzraudzības periodā jāveic vismaz viena pārbaude, papildus tika pārbaudīti projekti, kam tuvojās uzraudzības termiņa beigas. Lai garantētu drošu finanšu vadību, administrējošais departaments, izvērtējot projektus, ir paredzējis vairāk pārbaudu ELVGF garantiju daļas pasākumos, tāpēc kontroļu skaits pārsniegts par 51,3 % no plānotā apjoma (plānots – 480, izpilde – 726).

ES normatīvie akti nosaka, ka katrai dalībvalstij ir jāvāc informācija par noteiktu lauksaimniecības produktu cenām un tirdzniecības apjomu un jāziņo par tiem EK. Šī informācija tiek izmantota, lai veidotu KLP, novērtētu lauksaimniecības produktu ražošanu un tirgus stāvokli, pamatotu intervences pasākumus un noteiktu muitas vērtību. Latvijas lauksaimniecības nozarē iesaistītās institūcijas EK ir nosūtījušas par 9,3 % vairāk, nekā plānots, ziņojumu par lauksaimniecības produktu cenu un apjomu (plānots – 376, izpilde – 411). 2009. gadā sagatavoti 4 lauksaimniecības ekonomiskā kopaprēķina novērtējumi par lauksaimniecības produkcijas ražošanas apjomu un lauksaimniecības ekonomisko attīstību.

Pārskata gadā tika nodrošināta Latvijas tirgus un cenu informācijas sistēmas darbība. Tika vākta un apkopota informācija par lauksaimniecības produktu cenām un apjomu (139 ziņotāji) un veiktas 24 apkopotās informācijas atbilstības pārbaudes, plānu izpildot par 80 %, tomēr nodrošinot informācijas ticamību. Plānotais rādītājs netika sasniegts, jo 2009. gadā finansējums, tostarp cilvēkresursiem, tika samazināts par 60 %.

Viens no instrumentiem, kas valstij ļauj novērtēt saimniecību optimālo lielumu, iegūt informāciju par ražošanas rādītājiem, ieņēmumiem, izmaksām, saimnieciskās darbības rezultātiem, kā arī izvērtēt atbalsta maksājumu ietekmi un saimniecību ekonomiku, ir SUDAT. Atbilstoši SUDAT ir apsekotas 100 % saimniecības no plānotā (plānots – 1000, izpilde – 1001) un ES kopējai datubāzei nosūtīts viens ziņojums.

Līdz 2009. gadam valsts pārvaldes funkcijas ciltsdarba uzraudzībā un kontrolē, kā arī piena kvotu kontrolē pildīja Ciltslietu valsts inspekcija (CVI). Ar 2009. gada 11. marta Ministru kabineta rīkojumu Nr. 184 „Par Ciltsdarba valsts inspekcijas reorganizāciju” CVI tika reorganizēta, un inspekcijas funkcijas, tiesības un saistības pārņēma PVD un LDC. LDC uztur piena ražotāju reģistru kvotu administrēšanai, un tajā reģistrēti 100 % no kopējā iesaistīto uzņēmumu skaita.

Piena kvotu sistēmas izveide atbilstoši ES prasībām piensaimniecības nozares uzraudzībā (piena ražotāju skaits) ir izpildīta par 115,2 % (plānots – 15 000, izpilde – 17 281). Plānotais rādītājs pārsniegts tāpēc, ka piena ražotāju skaitu ietekmē tirgus apstākļi. Pieteiktā tiešās tirdzniecības kvota ir izpildīta par 152,8 % (plānots – 11 306 t, izpilde – 17 281 t), jo 2009. gadā tika izdarīti grozījumi normatīvajos aktos, padarot tiešo tirdzniecību vairāk pieejamu. Līdz ar to daļa piena ražotāju savas piegādes kvotas pārveidoja par tiešās tirdzniecības kvotām.

Valsts tehniskās uzraudzības procesa efektīvu attīstību un uzturēšanu nodrošina valsts aģentūra “Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra”, veicot ikgadējās valsts tehniskās apskates, traktortehnikas un to piekabju reģistrāciju, traktortehnikas vadītāju atestāciju, traktortehnikas braukšanas instruktoru atestāciju, mazumtirdzniecības licencēšanu un tirgus uzraudzību. 2009. gadā ir reģistrēti 10 670 traktortehnikas vienību, plānoto (13 000) izpildot par 82,1 %, jo 2009. gadā traktortehnikas tirdzniecībā bija novērojams kritums. Pastiprinātās kontroles un soda naudas palielināšana veicināja pieprasījumu pēc tehniskajām apskatēm. 2009. gadā veiktas 49 240 tehniskās apskates vai kontroles plānoto 46 000 vietā. Kopumā reālie apakšprogrammas darbības rezultāti budžetā atbilst plānotajam.

Apakšprogramma "Atbalsts biodegvielas ražošanas veicināšanai"

Biodegviela ir alternatīvās enerģijas veids. Par biodegvielu sauc galvenokārt no augu biomasas vai organiskas dabas atkritumiem iegūtas enerģijas nesējus šķidrā vai gāzveida stāvoklī. Atbilstoši ES direktīvai un Biodegvielas likumam (spēkā no 15.04.2005.) līdz 2010. gada beigām biodegvielas īpatsvaram degvielas tirgū jābūt vismaz 5,75 %.

Darbības rezultāti

Lai veicinātu biodegvielas apriti, ir noteikts valsts atbalsts ikgadējā minimāli nepieciešamā biodegvielas daudzuma ražošanai: biodīzeļdegvielai – 39,77 milj. litru apjomā, bioetanolam – 34,18 milj. litru apjomā. Līdzekļu administrēšanu apakšprogrammā nodrošina LAD. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem "Kārtība, kādā uzrauga un administrē tiešo valsts atbalstu ikgadējā minimāli nepieciešamā biodegvielas daudzuma ražošanai" par 2009. gadā saražoto biodegvielu piešķirts atbalsts LVL 6,0 milj. apmērā.

Saražotais biodegvielas apjoms atbilst Padomes Direktīvai 2003/30/EC, kas paredz nodrošināt bioloģiskas izcelsmes degvielu 5,75 % apjomā 2010. gadā no Latvijas iekšējā degvielas patēriņa. 2009. gadā biodegviela tika saražota 5,19 % apjomā, plānoto (4,75 %) pārsniedzot par 9,25 %.

Reālie apakšprogrammas darbības rezultāti budžetā atbilst plānotajam.

Apakšprogramma "Lauksaimniecības risku fonds"

Lauksaimniecības riska fonda mērķis ir nodrošināt paredzamu lauksaimniecības ražošanas apdraudējumu radīto zaudējumu kompensēšanu, izmantojot riska vadības principus un radot pamatu lauksaimniecības riska vadības sistēmas attīstībai Latvijas lauksaimniecībā. Lauksaimniecības riska fonda darbību reglamentē 2008. gada 18. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr. 669 "Kārtība, kādā administrē un uzrauga lauksaimniecības risku fondu, nosaka iemaksu veikšanu un kompensāciju izmaksu no fonda".

Šī fonda darbības joma ir nelabvēlīgo klimatisko apstākļu (sausuma, karstuma, lietavu, sala, krusas, salnu, vētru un strauju gaisa temperatūras svārstību) radīto zaudējumu daļēja kompensācija lauksaimniecības produkcijas ražotājiem augkopības nozarē.

Darbības rezultāti.

Pieteikšanās dalībai fondā tika sākota 2008. gada rudenī, kad bija iespēja pieteikt ziemāju sējumus 2009. gada sezonai: 32 pretendenti pieteica 1213,14 ha ziemāju sējumu, par kuriem tika iemaksāti Ls 7251,73, un 4 pretendenti pieteica 212,21 ha vasarāju sējumu, iemaksājot Ls 1029,23.

Saskaņā ar iepriekšminēto noteikumu prasībām pretendentiem atbilstoši kārtībai par valsts atbalsta piešķiršanu lauksaimniecībai tika atmaksāti 50 % no izdarītajām iemaksām Ls 4140,48 apmērā.

Tā kā zaudējumu aprēķināšana par 2009. gadu notiek tikai 2010. gada sākumā, kad ir zināmas vidējās 2009. gada produkcijas iepirkuma cenas, 2009. gadā nav notikusi kompensāciju izmaksa.

Savukārt 2009. gada rudenī 3 pretendenti ir pieteikuši 257,29 ha ziemāju sējumu 2010. gada sezonai, iemaksājot Ls 1366,49, no kuriem ir atmaksāti (50 % no iemaksām) Ls 683,24.

■ Budžeta programma "Eiropas Savienības fondu finansējums lauku, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstībai"

No budžeta programmas 2009. gadā tika finansēti pasākumi, lai veicinātu ilgtermiņā konkurētspējīgas (ekonomiski efektīvas un uz tirgu orientētas) uzņēmējdarbības attīstību

laukos un nodrošinātu pieejamo ES fondu līdzekļu izmantošanu ilgtermiņā konkurētspējīgas lauku, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstībai.

Budžeta programma tiek īstenota ar turpmāk minētajām apakšprogrammām.

Apakšprogramma “Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības fondu finansējumu”

ZM nodrošina ELVGF finansējuma atmaksu valsts pamatbudžetā normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos.

Darbības rezultāti.

2009. gadā valsts pamatbudžetā atmaksāts ELVGF finansējums LVL 2,2 milj. apmērā.

Apakšprogramma “Eiropas Savienības fondu pasākumu finansēšana”

ZM ir atbildīgā institūcija par Latvijas lauku un lauksaimniecības attīstības stratēģisko attīstības mērķu definēšanu un atbilstošu plānošanas dokumentu un ārējo tiesību aktu projektu sagatavošanu, lai nodrošinātu ES fondu izmantošanu atbilstoši mērķiem.

Darbības rezultāti.

LAD administrē valsts atbalstu un ES atbalstu laukiem, lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un zivsaimniecībai, pieņem un izvērtē pieteikumus (projektus) atbalsta saņemšanai, pieņem lēmumu par finansējuma piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt, lemj par atbalsta izmaksu vai atteikumu to izmaksāt un veic izmaksātā atbalsta uzskaiti un izlietošanas kontroli saskaņā ar lauksaimniecības, lauku attīstības un zivsaimniecības stratēģiskās plānošanas dokumentiem un ārējiem tiesību aktiem.

Lai gan iesniegto projektu skaits ELFLA 1. ass pasākumiem par 9 % pārsniedza plānoto, tika atbalstīti 65,5 % uzņēmumu (plānots – 2000, izpilde – 1310). Tas skaidrojams ar to, ka uzņēmumi iesniedza vairākus projektus, tāpēc atbalstīto uzņēmumu skaits ir mazāks. Par 4,9 % pārsniegts arī plānotais ELFLA 2. ass administrēto pieteikumu skaits (plānots – 70 000, izpilde – 73 436), jo pasākuma “Maksājumu lauksaimniekiem par nelabvēlīgiem dabas apstākļiem teritorijās, kas nav kalnu teritorijas” atbalsta pretendentu aktivitāte bija lielāka, nekā gaidīts. ELFLA 3. ass pasākumos tika atbalstīts 82,5 % uzņēmumu, jo netika saskaņoti grozījumi pasākumā “Atbalsts uzņēmumu radīšanā un” noteikumos, tāpēc gada pēdējā ceturksnī netika izsludināta projektu pieņemšana vienā kārtā, kā bija plānots, turklāt ekonomiskā krīze valstī ietekmēja atbalsta pretendentu aktivitāti.

Īstenojot EZF pasākumu, par 8,6 % vairāk sagriezts zvejas kuģu piekrastes zonā un aiz piekrastes zonas (plānots – 70, izpilde – 76), bet izmantošanai citiem mērķiem nodoti 50 % no plānotajiem zvejas kuģiem (plānots – 6, izpilde – 3). Tā kā abu iepriekš minēto rādītāju izpilde saistīta ar viena EZF atbalsta pasākuma ieviešanu, t. i., ar zvejas flotes sabalansēšanu atbilstoši pieejamajiem zivju resursiem, var uzskatīt, ka kopumā izvirzītais mērķis ir sasniegts, nedaudz pārsniedzot plānoto – par 3,9 %. Minētie zvejas flotes sabalansēšanas pasākumi atstājuši pozitīvu ietekmi uz zvejniecības sektora ekonomisko darbību, samazinoties pieejamajiem zivju resursiem. 2009. gadā tika plānots modernizēt 4 zivju apstrādes uzņēmumus, bet atbalsta pretendentu aktivitāte bija lielāka un rādītājs tika pārsniegts par 50 % (izpilde – 6). Savukārt akvakultūras uzņēmumu modernizācijā rādītājs netika sasniegts – tas bija trīs reizes mazāks par plānoto (plānots – 13, izpilde – 4), jo tika pagarināti projektu īstenošanas termiņi, tāpēc ka atbalsta pretendentiem bija ierobežota pieeja kredītresursiem.

Reālie apakšprogrammas darbības rezultāti budžetā atbilst plānotajam.

3. DARBĪBAS VIRZIENS “CILVĒKRESURSU ATTĪSTĪBAS VEICINĀŠANA LAUKOS”

Darbības virziena mērķis ir veicināt lauku iedzīvotāju spēju, prasmju un zināšanu attīstību, lai radītu plašākas iespējas ienākumu gūšanai un nodarbinātībai laukos.

■ Budžeta programma “Cilvēkresursu attīstība”

No budžeta programmas 2009. gadā tika finansēti šādi galvenie pasākumi:

- augstākās izglītības un zinātne pieejamības nodrošināšana;
- lauku iedzīvotājus informēšana, apmācīšana un konsultēšana par lauksaimniecības un lauku attīstības jautājumiem.

Politikas rezultāti

2009. gadā ir aktivizējusies zinātnieku darbība. Zinātnisko publikāciju skaita plāns ir pārsniegts par 89,6 % (plānots – 480, izpilde – 910 publikācijas). Publikāciju skaits ir atkarīgs no pētījumu rezultātiem, ko izmanto publikāciju gatavošanai.

To lauku uzņēmēju skaits, kuri izmanto valsts atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai sasniegts par 14,6 % (plānots – 49 000, izpilde – 7158). Izpilde neatbilst plānotajam, jo 2009. gadā ZM budžeta samazinājuma dēļ tika grozīts līgums par likumā “Par valsts budžetu 2009. gadam” paredzēto mērķdotāciju izlietošanu budžeta programmā “Dotācija SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” lauku konsultatīvai un informācijas apmaiņas sistēmai un tālākizglītībai”, tāpēc finansējums šim pasākumam tika samazināts vairāk nekā divas reizes.

Netika sasniegts arī plānotais rādītājs par augstākās izglītības pieejamību iedzīvotājiem Latvijas Lauksaimniecības universitātē (LLU). Studentu skaits pamatstudijās un maģistrantūrā bija 88,8 % no plānotā (plānots – 7500, izpilde – 6662), tāpēc ka samazinājās studējošo skaits nepilna laika pamatstudijās un maģistrantūrā. Savukārt doktorantu bija par 3,5 % vairāk (plānots – 200, izpilde – 207).

Valsts budžeta programmā sasniegtie politikas rezultāti atbilst plānotajam.

Budžeta programma “Cilvēkresursu attīstība” tiek īstenota ar vairākām turpmāk minētajām apakšprogrammām.

Apakšprogramma “Augstākā izglītība”

Valsts budžeta apakšprogrammu pilda LLU. Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt augstākās akadēmiskās un profesionālās izglītības ieguves iespēju lauksaimniecības, veterinārmedicīnas, pārtikas, inženierzinātņu, mežu un lauku sociāli ekonomisko zinātņu, informāciju tehnoloģiju un vides apsaimniekošanas jomā.

Darbības rezultāti

LLU darbības galvenais mērķis ir nodrošināt augstākās akadēmiskās un profesionālās izglītības ieguves iespēju lauksaimniecības, veterinārmedicīnas, pārtikas, inženierzinātņu, meža un sociālo zinātņu, informāciju tehnoloģiju un vides apsaimniekošanas jomā, kā arī attīstīt zinātņi un uzturēt, izkopt Latvijas intelektuālo potenciālu un kultūru.

LLU īsteno 78 dažādu veidu un studiju līmeņu augstākās izglītības studiju programmas, tajā skaitā 13 doktora studiju programmas.

5. tabula. LLU īstenotās programmas 2009. gadā

Akadēmiskās izglītības bakalaura studiju programmas	10
2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības un profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas	19
1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas	10
Akadēmiskās izglītības maģistra studiju programmas	17
Profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmas	7
2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas (ar iepriekš iegūtu augstāko izglītību)	2
Doktora studiju programmas	13

Pamatstudijās un maģistrantūrā 2009. gadā tika uzņemti 1005 studenti, kuru mācības tiek finansētas no dotācijas, kas piešķirta no vispārējiem ieņēmumiem, un minētais skaits par 100 % atbilst plānotajam. Uzņemto doktorantu skaits, kuru studijas tiek finansētas no dotācijas, kas piešķirta no vispārējiem ieņēmumiem, 2009. gadā bija 80, un minētais skaits atbilst 100 % plānotā.

Salīdzinājumā ar plānoto 2009. gadā ir pārsniegts to absolventu skaits pamatstudijās un maģistrantūrā, kuri tie finansēti no dotācijas, kas piešķirta no vispārējiem ieņēmumiem, (plānots – 518, izpilde – 551), bet doktorantūrā plāns izpildīts pilnībā – uzņemti plānotie 58 doktoranti.

Reālie apakšprogrammas darbības rezultāti atbilstoši budžetā plānotajam.

Apakšprogramma “Kultūra”

Apakšprogrammas mērķis – veicināt kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un lauksaimniecības nozares vēstures materiālo liecību popularizēšanu sabiedrībā.

ZM pakļautībā 2009. gadā bija divi muzeji – valsts aģentūra “Latvijas Lauksaimniecības muzejs” un valsts aģentūra “K.Ulmaņa piemiņas muzejs “Pikšas””; tie abi, ZM veicot padotības iestāžu optimizācijas pasākumus, tika apvienoti ar valsts aģentūru “Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra”, saglabājot šīs aģentūras nosaukumu.

Darbības rezultāti.

Apakšprogrammas rādītāja izpilde atbilst plānotajam – 2009. gadā muzejus apmeklēja 11 048 interesenti (plānots – 11 020). Ekspozīciju skaits muzejos atbilst plānotajam, t. i., muzejos tika izveidotas 11 ekspozīcijas.

Reālie apakšprogrammas darbības rezultāti atbilst budžetā plānotajam.

Apakšprogramma “Zinātne”

Apakšprogrammas mērķis – rūpēties par bāzes finansējuma nodrošinājumu valsts zinātniskajām institūcijām, lai veicinātu zinātniskās darbības kvalitātes paaugstināšanos un intelektuālā potenciāla atjaunošanos, tā sniedzot ieguldījumu ZM kompetences jomā esošo nozaru attīstībā.

Darbības rezultāti

2009. gadā atbilstoši plānotajam bāzes finansējumu ir saņēmušas 12 zinātniskās institūcijas. Minētais finansējums nodrošina zinātnisko institūciju stabilitāti, vienlaikus motivējot tās attīstīties. Piešķirtais bāzes finansējums zinātnes jomā ir ļāvis darboties 807 (reālais skaits, kas nav pārrēķināts pilna laika ekvivalenta izteiksmē (PLE)) zinātniskajiem darbiniekiem.

Kopumā reālie apakšprogrammas darbības rezultāti budžetā ir sasniegti.

Apakšprogramma “Dotācija SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” lauku konsultatīvai un informācijas apmaiņas sistēmai un tālākizglītībai””

Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt tālākizglītšanās iespēju, kā arī informācijas pieejamību un konsultēšanu.

Ar lauksaimnieku un lauku iedzīvotāju mācībām, konsultēšanu un informēšanu nodarbojas LLKC ar 26 lauku konsultāciju birojiem – filiālēm – rajonos. LLKC kopš 1997. gada slēdz līgumu ar ZM par noteiktu darbu samaksu no valsts budžeta līdzekļiem.

Darbības rezultāti

Lai veicinātu lauku attīstību un vairotu lauku uzņēmēju profesionālās un ekonomiskās zināšanas, LLKC 2009. gadā lauku speciālistus pašvaldībās nodrošināja plānotajā apjomā

(plānots – 500, reāli – 500). 2009. gadā lauku pašvaldībās tika sarīkoti 327 informatīvie semināri – par 31 % vairāk, nekā plānots (250) noslēgtajā līgumā. 2009. gadā tika noorganizēti lauku attīstības speciālistu tālākizglītības pasākumi (7524 klausītājestundu apjomā), plānoto (12 000) izpildot par 63 %. Plānotais rezultāts netika sasniegts, jo tika samazināta valsts budžeta dotācija un mainīti līguma nosacījumi starp ZM un SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”, tāpēc no 2009. gada 1. jūlija lauku attīstības speciālistus pārtrauca finansēt par valsts budžeta līdzekļiem. 2009. gadā tika sagatavots 11 autorloksņu biezs informatīvais izdevums pašvaldību lauku attīstības speciālistiem, plānoto apjomu (6 autorloksnes) pārsniedzot par 90 % pēc spēkā esošajiem līguma nosacījumiem.

Reālie apakšprogrammas darbības rezultāti atbilstoši budžetam vairumā rādītāju ir pārsniegti.

4. DARBĪBAS VIRZIENS “DABAS RESURSU ILGTSPĒJĪBAS SAGLABĀŠANA”

Darbības virziena mērķis – nodrošināt dabas resursu apsaimniekošanas ilgtspējību.

■ Budžeta programma “Meža resursu ilgtspējības saglabāšana”

No budžeta programmas 2009. gadā tika finansēti šādi galvenie pasākumi:

- meža resursu valsts uzraudzība;
- valsts atbalsta pasākumi meža nozarē.

Politikas rezultāti

Meža zemju platība ir saglabājusies 2006. gada 1. janvāra apjomā – 3,5 milj. ha. Koksnes krājas vidējais kārtējais pieaugums 2009. gadā bija 7,99 m³/h (plānots – 8,16). 2009. gadā turpināja samazināties nelikumīgi, bez ciršanas apliecinājumiem nocirstās koksnes apjoms attiecībā pret visu valstī iegūto koksnes apjomu – tā īpatsvars ir 0,07 % (plānots 1 %).

Meža ugunsgrēkos vidējā izdegusī platība (0,78 ha) salīdzinājumā ar prognozēto (1,5 ha) bija par 78 % mazāka. Medījamo pārnadžu populācijas ir saglabātas atbilstoši plānotajam apjomam, kas ļauj medīt aļņus 90 % (plānots – 90), mežacūkas un stirnas 100 % (plānots – 100) un staltbriežus 75 % (plānots – 75) medību platību.

Ekonomiskie procesi ir ietekmējuši meža īpašnieku interesi par konsultācijām meža jautājumos. 2009. gadā sniegto konsultāciju skaits meža īpašumos bija par 69,3 % mazāks pa plānoto (plānots – 450, reāli – 138) un īstenoti 53 semināri (plānots – 60). Saruka termiņā neatjaunoto platību apjoms (plānots – 36,0 tūkst. ha, izpilde – 13,7 tūkst. ha).

Salīdzinājumā ar 2008. gadu 2009. gadā Meža attīstības fonda finansējums samazinājās un bija LVL 1,4 milj., turklāt no tiem vairākkārtēja finanšu līdzekļu samazinājuma dēļ tika izmantoti tikai 309 009 jeb 22,1 % no plānotā. Tāpat 2009. gadā arī no Medību saimniecības attīstības fonda kopējais finansējums izmantots 86,4 % apmērā no plānotā (plānots – LVL 290 000, izmantots – LVL 250 698).

Budžeta programma tiek īstenota ar turpmāk minētajām apakšprogrammām.

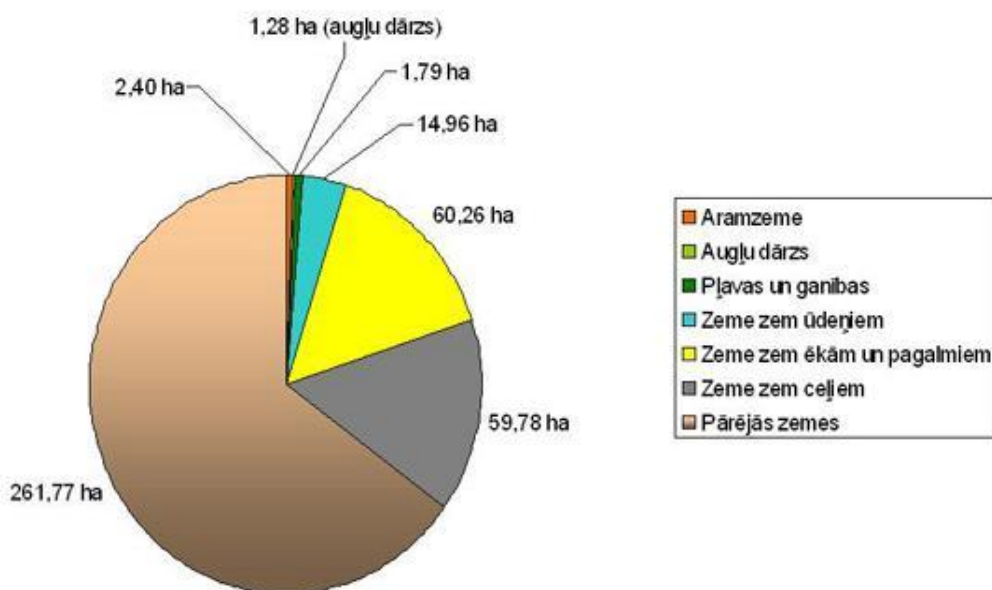
Apakšprogramma “Meža resursu valsts uzraudzība”

Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt meža resursu ilgtspējības saglabāšanos.

Darbības rezultāti

2009. gadā kopumā izsniegta 331 atļauja (plānots – 400) 402,24 ha meža zemes transformēšanai un 65 meža zemes transformācijas atteikumi. Izsniegto atļauju skaits virsmežniecībās ir dažāds. Visvairāk meža zemes transformācijas atļauju ir izsniegts Rīgas reģionālajā virsmežniecībā – 166, galvenokārt ar transformācijas mērķiem – pārējās zemes, zeme zem ēkām, pagalmiem un zeme zem ceļiem.

1. attēls 2009.gada meža zemju transformācijas atļaujās uzrādīto platību sadalījums pēc transformācijas mērķiem.

Avots: VMD

Valsts meža dienests veic meža patoloģiskā stāvokļa uzraudzību visos Latvijas mežos, lai laikus konstatētu kaitēkļu un slimību savairošanos, kas var radīt būtiskus mežsaimnieciskus zaudējumus. Lai uzraudzītu meža veselību, VMD veic mežaudžu apsekošanu un kaitēkļu monitoringu. Kopumā meža monitoringa rādītāji ir izpildīti. 1. līmeņa meža monitoringā apsekoti 340 parauglaukumi, jo divu nocirsto laukumu vietā nav ierīkoti jauni (plānots – 342). 2. līmeņa meža monitoringā apsekots 1 parauglaukums, kā bija plānots. Ir veikti 183 uguns novērošanas torņu uzturēšanas un atjaunošanas pasākumi (plānots – 184). Tehniskā stāvokļa dēļ viens uguns novērošanas tornis 2009. gadā norakstīts.

Inventarizācija notiek atbilstoši īpašnieku iesniegtajai informācijai par ieaudzētajām mežaudzēm. Meža inventarizācijas datu kvalitātes lauka pārbaudes (ha) veiktas 100 % apjomā no plānotā (plānots – 32 500 ha). 2009. gadā ir apsekotas saimnieciskās darbības vietas 100 % apjomā no plānotā, t. i., 45 500 ha platībā.

Meža ieaudzēšana ir jauna meža izaudzēšana lauksaimniecībā neizmantotās zemēs un viens no racionālas zemes izmantošanas veidiem. Ieaudzēto meža platību var ierīkot arī kā plantāciju, kas ir īpašam mērķim ieaudzēta mežaudze. Pārbaudes ir notikušas 3140 ha ieaudzēto mežaudžu, plānoto (2000 ha) pārsniedzot par 57 %. Bija nepieciešams vairāk pārbaužu, jo zemes īpašnieku aktīvi pieteicās projektu īstenošanai ES atbalsta aktivitātē “Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes apmežošana”.

Meža atjaunošanas mērķis ir izaudzēt augstākā un bioloģiski noturīgas mežaudzes, lai nodrošinātu tautsaimniecību ar nepieciešamajiem koksnes resursiem, vienlaikus saglabājot vides ekoloģisko līdzsvaru un uzlabojot meža rekreācijas un estētiskās īpašības. Izpildot normatīvo aktu prasības, pārbaudes notikušas 41 000 ha atjaunoto un atjaunošanas termiņu sasniegušo mežaudžu (plānots – 50 000). 2009. gadā palielinājās meža īpašnieku saimnieciskās darbības aktivitāte. Atbilstoši pieprasījuma tika izsniegti 56 785 koku ciršanas apliecinājumi, plānoto (50 000) pārsniedzot par 13,6 %.

Meža reproduktīvā materiāla ražošanas un tirdzniecības kontroles un uzraudzības sistēma ir izveidota pēc normatīvo aktu prasībām, un tās mērķis ir nodrošināt mežaudžu atjaunošanu ar kvalitatīvu un ģenētiski piemērotu reproduktīvo materiālu. 2009. gadā

atbilstoši pieprasījumam izsniegti 153 meža reproduktīvā materiālu ieguves apliecinājumi (plānots – 200), atestēti 32 meža reproduktīvā materiāla ieguves avoti (plānots – 10) un sertificētas meža reproduktīvā materiāla partijas ir par 15,3 % mazāk, nekā plānots (plānots – 300, izpilde – 254).

VMD Latvijā kontrolē medību saimniecības stāvokli un uzrauga medību reglamentējošo normatīvo aktu prasību izpildi, kā arī nosaka pieļaujamo nomedīšanas apjomu. Atbilstoši pieprasījumam izsniegtas 21 373 sezonas kartes (plānots – 24 000) un reģistrēti 1490 medību iecirkņi, plānoto (12 000) pārsniedzot par 24,2 %. Atbilstoši plānotajam notikusi medījamo dzīvnieku sugu uzskaitē (plānots – 18, izpilde – 18).

Reālie apakšprogrammas darbības rezultāti budžetā atbilst plānotajam.

Apakšprogramma “Valsts atbalsta pasākumi meža nozarē”

Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt meža resursu ilgtspējības saglabāšanos.

Darbības rezultāti

Valsts atbalsta meža ilglaicīgo funkciju stabilizāciju un meža nozares attīstību ar divu fondu starpniecību. Tie ir:

1) Meža attīstības fonds, kura līdzekļi paredzēti meža nozares atbalsta un attīstības programmu finansēšanai, meža zinātniskajai izpētei, meža īpašnieku izglītošanai un apmācībai. 2009. gadā par 90 % samazinātā finansējuma dēļ salīdzinājumā ar 2008. gadu Meža attīstības fondā ir finansēti 18 projekti; no tiem 15 ir zinātniskās izpētes pētījuma projekti un 3 – meža nozares atbalsta un attīstības projekti;

2) Medību saimniecības attīstības fonds, kas izveidots, lai finansētu atbalsta un attīstības programmas medījamo dzīvnieku populāciju zinātniskai izpētei un monitoringam, kā arī mednieku izglītošanai. 2009. gadā no Medību saimniecības attīstības fonda atbilstoši Medību likumā noteiktajam tika finansēti 13 projekti.

Reālie apakšprogrammas darbības rezultāti sasniegti atbilstoši pieejamajiem finanšu līdzekļiem.

■ **Budžeta programma “Zivju resursu ilgtspējības saglabāšana”**

ZM un LZRA 2009. gadā valsts budžeta programmas ietvaros nodrošināja stabilas zvejas un makšķerēšanas iespējas Baltijas jūrā, Rīgas jūras līcī, piekrastē un iekšējos ūdeņos, kā arī pieeju zvejai starptautiskajos ūdeņos, vienlaikus saglabājot Latvijas ūdeņu dzīvo resursu bioloģisko daudzveidību.

No budžeta programmas 2009. gadā tika finansēti šādi galvenie pasākumi:

- zivju resursu izmantošanas izpēte un atražošana;
- valsts atbalsta pasākumi zivsaimniecībā.

Politikas rezultāti

Zvejniecības produkcijas eksporta apjoms 2009. gadā ir izpildīts par 66,1 % (plānots – 11,8 milj. latu, izpilde – 7,8 milj. latu). Rādītājs nav sasniegts, tāpēc ka, ievērojot Latvijas zvejnieku noslēgtos līgumus ar tirdzniecības partneriem, zivis no kuģiem, kas zvejo Centrālaustumu Atlantijas zvejas rajona piekrastes valstu ekonomisko zonu ūdeņos, tika pārdotas nevis tieši zivju pircējiem, bet gan realizētas apmaiņā pret kuģu darbības nodrošināšanai nepieciešamo degvielu un palīgmateriāliem, kā arī pārtikas produktiem komandas uzturam, tā samazinot eksporta rādītājus naudas izteiksmē.

Zivju produkcijas ārējās tirdzniecības bilance 2009. gadā ir bijusi 97,1 % apjomā no plānotā (plānots – 35 milj. latu, izpilde – 34 milj. latu). Lai gan rezultatīvais rādītājs ir tuvu plānotajam, tas nav pilnībā sasniegts, jo ekonomisko apstākļu dēļ, īpaši ārējos tirgos (valūtu devalvācija, importu ierobežojoši pasākumi trešajās valstīs u.c.), 2009. gadā salīdzinājumā ar

2008. gadu zivju konservu ražošana un eksports samazinājās gan pēc tonnām, gan naudas izteiksmē attiecīgi par 35 % un 37 %.

Zivju krājumu papildināšana ir ļāvusi palielināt iekšējo ūdeņu izmantošanas efektivitāti. Ūdenstilpju skaits, kurās notiek licencēta makšķerēšana, par 8 % pārsniedz plānoto (plānots – 55, izpilde – 57), jo ūdeņu apsaimniekotāji ir kļuvuši aktīvāki.

Nozares attīstība un zivju krājumu izmantošanas iespējas ietekmē ES Kopējās zivsaimniecības politikas ietvaros pieņemtajiem noteikumi, kuros tiek iestrādāti arī starptautisko organizāciju pieņemtie lēmumi. 2009. gadā pieejamās zvejas iespējas Latvijas zvejnieki Baltijas jūrā izmantojuši 94,5% apmērā.

2009. gadā Latvija tika pārstāvēta tādās organizācijās kā *NAFO*, *NEAFC*, *FAO COFI*, *NB-8 (Nordic-Baltic Eight)* sanāsmē un Starptautiskajā organizācijā zivsaimniecības attīstībai Austrumu un Centrālajā Eiropā (*EUROFISH*), kā arī starpvalstu sarunās par zivju produkcijas tirdzniecību.

Pamatojoties uz pētījumiem par zivju krājumu stāvokli, dalībvalstīm katru gadu tiek piešķirtas nozvejas kvotas un noteikta kopējā pieļaujamā to zivju nozveja, kuru nozvejai ir paredzēti ierobežojumi. Nozvejas kvotu izmantošanas līmenis procentuāli no pieejamā kopējā nozvejas apjoma ir izpildīts par 99,5 % no plānotā (plānots – 95 %, izpildīts – 94,5 %).

Valsts budžeta programmā politikas rezultāti vairumā rādītāju ir sasniegti.

Apakšprogramma “Zivju izmantošanas regulēšana, atražošana un izpēte”

Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt Latvijas zivju resursu ilgtspējīgu un saudzīgu izmantošanu tautsaimniecībā, vienlaikus saglabājot zivju resursu bioloģisko daudzveidību un veicot zivju resursu atražošanas pasākumus.

Darbības rezultāti

Latvijā galvenais akvakultūras darbības virziens zivju resursu saglabāšanai 2009. gadā bija zivju mazuļu audzēšana, lai atražotu to krājumus un kompensētu saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarīto kaitējumu. Valsts zivju audzētavas 2009. gadā publiskajās ūdenstilpēs ir ielaidušas 9,2 miljonus zivju mazuļu un kāpuru; salīdzinājumā ar plānoto (7,5 miljoni) tas ir par 22,7 % vairāk un skaidrojams ar to, ka tika izaudzēts vairāk nēģu kāpuru.

Publiskajās ūdenstilpēs LZRA veic vides apstākļu, zivju barības bāzes, zivju krājumu struktūras un stāvokļa novērtējumu. Iegūtie dati tiek apkopoti Latvijas ūdenstilpju zivsaimniecisko resursu datubāzē un izmantoti, lai noteiktu rūpnieciskās zvejas rīku limitu iekšējos ūdeņos. Tāpat tiek veikti pētījumi par ekoloģisko situāciju, zivju resursiem, hidroloģiju, dažādu zvejas rīku ietekmi uz noteiktiem biotopiem u. tml. 2009. gadā 11 iekšējo ūdeņu ūdenstilpēs ir novērtēti zivju krājumi, veikti hidrobioloģiskie un ihtioloģiskie pētījumi plānoto (16 ūdenstilpnes) izpildot 68,8 % apmērā. Plānotais netika sasniegts LZRA pieejamā finansējuma samazinājuma dēļ. Turklāt atbilstoši plānotajam ir veikti 9 zivju krājumu novērtējumi Baltijas jūrā, Rīgas jūras līcī un piekrastē.

Atbilstoši pieprasījumam pēc resursu stāvokļa novērtēšanas ir sagatavotas 24 rekomendācijas zivju krājumu pārzināšanai (plānots – 30). Sagatavoto rekomendāciju skaits atbilst pieprasījumam saistībā ar zvejas regulēšanas jautājumiem Eiropas Savienības, *ICES* un *ZM* kompetences jomā. Pārskata gadā veiktas 132 zivsaimnieciskas ekspertīzes par saimnieciskās darbības ietekmi uz zivju resursiem, plānoto skaitu (80) pārsniedzot par 65 %, jo tika saņemts vairāk ekspertīžu pieprasījumu no fiziskām un juridiskām personām.

Pamatojoties uz piešķirtajām nozvejas kvotām, Latvijas zvejniekiem katru gadu tiek noteikti nozvejas limiti un zvejas rīku skaita ierobežojumi starptautiski un nacionāli regulētajām rūpnieciski nozīmīgām zivju sugām gan Latvijas Republikas iekšējos ūdeņos, teritoriālajos un ekonomiskās zonas ūdeņos Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī, gan ES

dalbivalstu ūdeņos un starptautiskajos ūdeņos, kuros Latvijas Republikai ir iedalītas nozvejas kvotas, vai to trešo valstu ūdeņos, ar kurām Latvijai ir noslēgti līgumi zivsaimniecības jomā.

Noslēgto zvejas tiesību nomas līgumu skaits bija 40,6 % apjomā no plānotā skaita (plānots – 64, izpilde – 26), jo tika saņemts mazāk pieprasījumu no fiziskām un juridiskām personām.

Kopumā ir izsniegtas 229 zvejniecības komercdarbības licences, tostarp pagarināts to termiņš, atbilstoši plānotajam (220). Par 50 % vairāk, nekā plānots, ir izsniegtas Zivju pirmo pirkšanas zivju pircēju reģistrācijas apliecības vai pagarināts to termiņš (plānots – 60, izpilde – 90), jo bija palielināts pieprasījums pēc reģistrācijas apliecībām. Tas skaidrojams ar vēlmi iesaistīties uzņēmējdarbībā zivju apstrādes un zivju tirdzniecības sektoros.

Reālie apakšprogrammas darbības rezultāti atbilstoši budžetam kopumā ir sasniegti.

Apakšprogramma “Zivju fonds”

Zivju fonds ir valsts budžetā ZM apakšprogrammai “Zivju fonds” kārtējam gadam piešķirtā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem.

Apakšprogrammas mērķis – piesaistot papildu finansējumu Zivju fondam, nodrošināt efektīvu valsts funkciju īstenošanu zinātniskos pētījumos zivsaimniecībā, zivju resursu atražošanas un zivju aizsardzības pasākumos, kā arī veicināt vispārēju zivsaimniecības nozares attīstību Latvijā, jo īpaši no zivsaimniecības atkarīgajos reģionos.

2009. gadā notikušas septiņas Zivju fonda padomes sēdes (sešās sēdēs lēmumi pieņemti, padomes locekļiem apspriežoties klātienē, bet vienā sēdē lēmums pieņemts, izmantojot elektronisko saziņu). Zivju fonda padomes sēdēs izskatīti 82 iesniegtie projektu finansējuma pieteikumi par kopējo summu 425,4 tūkst. latu apmērā un apspriesti 17 citi jautājumi, kas saistīti ar Zivju fonda darbību un zivsaimniecības nozares attīstību Latvijā. Zivju fonda padome atbalstīja 67 no izskatītajiem projektiem un to īstenošanai piešķīra finanšu līdzekļus par kopējo summu Ls 281 048 apmērā.

Iespiesto makšķerēšanas karšu skaits atbilst plānotajam – 120 000.

Reālie apakšprogrammas darbības rezultāti atbilstoši budžetam ir sasniegti.

Budžeta programma “Zemes resursu ilgtspējības saglabāšana”

Valsts budžeta programmas izpildi nodrošināja LAD un VSIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi”. No budžeta programmas 2009. gadā finansēti šādi galvenie pasākumi:

- zivju resursu izmantošanas kontrole, izpēte un atražošana;
- valsts atbalsta pasākumi zivsaimniecībā.

Politikas rezultāti

Latvijas dabas un klimatiskajos apstākļos nokrišņu daudzums pārsniedz summāro iztvaikošanu gadā vidēji par 250 mm, bet nokrišņiem bagātos gados – pat par 500 mm un vairāk. Tāpēc viens no svarīgākajiem zemes ražotspēju ietekmējošiem faktoriem ir augsnes mitruma regulēšana. 2009. gadā ir nodrošināti augsnes mitruma apstākļi lauksaimnieciskai ražošanai 1,1 milj. ha platībā (plāna izpilde – 100 %), mazinot klimatisko apstākļu negatīvo ietekmi lauksaimnieciskajā ražošanā un palielinot lauksaimnieciskās ražošanas konkurētspēju.

Valsts budžeta programmā politikas rezultāts ir sasniegts atbilstoši plānotajam.

Darbības rezultāti

Programmas darbības mērķis – regulējot augsnes mitrumu, nodrošināt zemes izmantošanu atbilstoši tās lietošanas veidiem un veicināt konkurētspējīgas un kvalitatīvas produkcijas ražošanu. Programmā tiek nodrošināta valsts meliorācijas būvju un valsts nozīmes meliorācijas būvju darbība, jo no tām ir atkarīga koplietošanas un katra zemes

īpašnieka meliorācijas sistēmu darbība. Ja netiek regulēts augsnes mitrums, Latvijas klimatiskajos apstākļos nav iespējama intensīva un konkurētspējīga lauksaimnieciskā ražošana. LAD kompetencē esošie rezultatīvie rādītāji ir sasniegti. Rādītājs “Meliorācijas kadastra kārtošana” ir izpildīts par 100 % (plānots – 2,1 milj. ha, izpilde – 2,1 milj. ha).

Pamatojoties uz grozījumiem Meliorācijas likuma 19. pantā, VSIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” kopš 2008. gada veic valsts meliorācijas sistēmu un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu ekspluatāciju un uzturēšanu. 2009. gadā tika nodrošināta 34 poldersūkņu staciju darbināšana (plāna izpilde – 100 %). 2009. gadā netika piešķirts pietiekams budžeta finansējums, lai veiktu valsts un valsts nozīmes ūdensnoteku uzturēšanu plānotajā apjomā (plānots – 100 km, izpildīts – 50 km).

Reālie apakšprogrammas darbības rezultāti sasniegti atbilstoši pieejamajiem finanšu līdzekļiem.

Budžeta programma “Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu aizsardzība, saglabāšana, un aprītes uzraudzība”

Valsts budžeta programmas izpildi nodrošināja VAAD un CVI.

No budžeta programmas 2009. gadā finansēti šādi galvenie pasākumi:

- nodrošināta kultūraugu resursu uzraudzību un saglabāšana;
- nodrošināta dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana.

Politikas rezultāti

Fitosanitārajā jomā Latvijā ir izveidota ES un starptautiskajām prasībām atbilstoša sistēma, kas Latvijai dod iespēju iesaistīties augu un augu produktu tirdzniecībā ar ES un citām pasaules valstīm. Nodrošinot fitosanitāro uzraudzību, ir panākts, ka fitosanitārais stāvoklis Latvijā nepasliktinās un pastāv arī augu un augu produktu eksporta iespējas. Latvijā pašlaik ir sastopami 15 dažādu sugu augu karantīnas organismi.

Latvijā uzlabojas eksportā nosūtamo kravu kvalitāte. Notifikācijas par tās augu valsts izcelsmes produkcijas neatbilstību fitosanitārajām normām, kura tiek izvesta no Latvijas, procentuāli no eksportēto kravu skaita tika saņemtas 0,1 % apjomā (plānots – 1 %).

Nav sasniegts rezultatīvais rādītājs par aprītē esošo augu aizsardzības līdzekļu atbilstību normatīvo aktu prasībām (plānots – 97 %, izpilde – 91 %), jo, ņemot augu aizsardzības līdzekļu kontrolparaugus, tika konstatēta divu augu aizsardzības līdzekļu neatbilstība reģistrācijas nosacījumiem. Kopumā no 23 pārbaudītajiem augu aizsardzības līdzekļiem 21 augu aizsardzības līdzekļa darbīgo vielu saturs atbilda reģistrācijas nosacījumiem.

Sertificēta sēklas materiāla sagatavošana procentuāli no nepieciešamā daudzuma bija plānota 35 % apjomā, bet izpildīta par 10 %. Tā kā sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā iekļauto personu skaits strauji samazinājās, rezultatīvais rādītājs ir izpildīts par 28 %.

Ar aizsargātām augu šķirnēm tika apsēts 61 % platības (plānots – 30 %), plānoto pārsniedzot par 203 %. Aprēķini veikti, par pamatu ņemot šķirnes sējumu platību, kas konstatēta lauka apskatēs, kas 2009. gadā notikušas 8470 ha platībā. Aprēķinā izmantota informācija tikai par to platību, kas apsēta ar labību, eļļas augiem un šķiedraugiem, pākšaugiem, stiebrzālēm, tauriņziežiem un kartupeļiem. Šie dati nav pilnīgi un neatspoguļo esošo situāciju Latvijā kopumā, jo lauku apskates netiek veiktas par visiem sējumiem. Netiek uzskaitīta arī ogulāju un augļu koku aizsargāto augu šķirņu platība.

Patērētājiem ir pieejams 271 ES standartiem atbilstoši augu aizsardzības līdzeklis augu aizsardzībai pret Latvijā esošajām būtiskajām slimībām un kaitīgajiem organismiem jeb 95 % no plānotā (285). Kaut gan 2009. gadā augu aizsardzības līdzekļu reģistrā tika iekļauts vairāk augu aizsardzības līdzekļu, nekā bija plānots, plānotais rezultāts tomēr netika sasniegts, jo

augu aizsardzības līdzekļi no reģistra vairāku, bieži vien iepriekš neplānotu iemeslu dēļ tiek arī anulēti.

Augu aizsardzības līdzekļu izplatītāju un lietotāju darbība atbilst normatīvo aktu prasībām (procentuāli no pārbaudītā): plānots – 97 %, izpildīts – 99 % (102 % pret plānoto). Tā kā dienests regulāri veic kontroles un personas ir uzkrājušas pieredzi augu aizsardzības jomā, normatīvo aktu prasību pārkāpumu skaits ir samazinājies. Tomēr jāņem vērā, ka, samazinoties finansējumam, tika samazināts arī kontroļu daudzums, tāpēc arī iespēja atklāt pārkāpumus ir mazāka.

Aprītē esošie mēslošanas līdzekļi atbilst kvalitātes prasībām (procentuāli no pārbaudītā): plānots – 97 %, izpilde – 79 % (81 % no plānotā). 2009. gadā, tāpat kā iepriekšējā gadā, kvalitātes prasībām galvenokārt neatbilda mēslošanas līdzekļi ar EK marķējumu. Kopumā aprītē esošo mēslošanas līdzekļu kvalitātes atbilstība, iespējams, ir lielāka, nekā liecina pārbaudes rezultāti, jo paraugi vispirms tiek ņemti no tiem mēslošanas līdzekļiem, kuru iepakojums rada šaubas par to atbilstību. Savukārt EK mēslošanas līdzekļiem deklarēto rādītāju kvalitātes neatbilstība bieži vien rodas marķējuma neprecīzā tulkojuma dēļ.

Eksportējamais lauksaimniecības dzīvnieku vaislas materiāls atbilst ES normatīvo aktu prasībām zootehnikas jomā (plānots – 100 %, izpilde – 100 %). Tiek uzturēta Latvijā izveidoto lauksaimniecības dzīvnieku ģenētiskā daudzveidība. Saglabāto un izmantoto vietējo dzīvnieku šķirņu skaits atbilst plānotajam – 6.

Kopumā ir izpildīti rādītāji par pārbaudēm un kontrolēm pie piena ražotājiem un pārstrādes uzņēmumiem. 2009. gadā kontrolēti tika 53 piena ražotāji un pārstrādes uzņēmumi. Par 20 % veiktas tiešās tirdzniecības piena kvotas īpašnieku pārbaudes (plānots – 5 % no kopējā skaita, izpilde – 6 % no kopējā skaita). Piena piegādes kvotas pārbaude veikta plānotajā apjomā – 40 % no kopējā skaita.

Valsts budžeta programmā nodrošināta kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu ilgtspējīga izmantošana, aizsardzība un aprites uzraudzība, lai saglabātu to bioloģisko daudzveidību, uzlabotu lauksaimniecības produktu kvalitāti, veicinātu sabiedrības drošību un pasargātu vidi no iespējamā augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu radītā piesārņojuma, kā arī lai palielinātu produktivitāti un lauksaimniecības konkurētspēju.

Darbības rezultāti

Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana

Lauksaimniecisko dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana sekmē augstākā ganāmpulku izaudzēšanu un efektīvu lopkopības produkcijas ražošanu. Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšanā ir iesaistīti dzīvnieku turētāji, šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas, mākslīgās apsēklošanas stacijas un LDC, kur izveidota ģenētisko resursu dzīvnieku datubāze. 2009. gadā tika sertificētas 530 personas, kas sniedz ar ciltsdarbiem saistītus pakalpojumus, plānoto (700) izpildot par 75,7 %. 2009. gadā netika veikta ikgadējā izvērtēšana dzīvnieku audzēšanas organizācijās un šķirnes saimniecībās (plānots 240 organizācijās un uzņēmumos, izpilde – 0), jo izdarītie grozījumi Ciltsdarba likumā paredz, ka kontroles veicamas tikai tad, ja ir konstatēta neatbilstība normatīvajos aktos par ciltsdarbu noteiktajai kārtībai.

2009. gadā tika kontrolēti gan ražotāji ar piegādes kvotu un tiešās tirdzniecības kvotu, gan piena pārstrādes uzņēmumi, gan piena laboratorijas un piena pircēji, veicot 2474 kontroles. Kontrolēti 19 piena pārstrādes uzņēmumi, 4 kontroles notikušas piena laboratorijās, 1 kontrole – piena ražotāju reģistros. Plānoto 29 kontroļu skaits piena pārstrādes uzņēmumos netika sasniegts, jo pēc CVI funkciju nodošanas PVD nepieciešami grozījumu normatīvajos aktos.

Kontrolēti ir 40 % no piegādes kvotas (plānots – 292 766 tonnas piena, izpilde – 292 766 tonnas piena) un 6 % no tiešās tirdzniecības kvotas. CVI likvidācijas dēļ 2009. gadā netika organizēti informatīvie pasākumi par normatīvo aktu piemērošanu lopkopībā.

Sēklu sertificēšana

Lai nodrošinātu patērētājiem kvalitatīvu sēklu, svarīga ir sēklu sertificēšana. Sēklu sertifikācijas procesā izsniegts par 1,5 % vairāk sēklas sertifikātu (plānots – 1100, izsniegts – 1117). Sēklu sertifikācija ir atkarīga no personu pieprasījuma. 2009. gadā finanšu līdzekļu samazinājuma dēļ par 24,3 % mazāk notikušas pārbaudes sēklu tirdzniecības vietās un pie Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā reģistrētajām personām. Kopumā notika 227 pārbaudes, plānotas bija 300 pārbaudes. Regulāri tiek uzraudzīta sēklaudzēšanu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošana sēklu audzēšanas, sagatavošanas un saiņošanas procesu laikā, apsekojot sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā reģistrētās personas.

VAAD sēklu kontroles laboratorijās izanalizēto paraugu skaits bijis par 4,2% lielāks salīdzinājumā ar plānoto rādītāju (plānots – 4800, izpilde – 5003). Tas skaidrojams ar pieprasījuma palielināšanos pēc laboratoriskās novērtēšanas.

Lauka pēcpārbaudē noraidīts 4 % sēklu partiju (procentuāli no pārbaudītām), plānots – 6 %. Tas liecina par to, ka ir paaugstinājusies sagatavotās sēklas kvalitāte un tā vairāk atbilst normatīvo aktu prasībām.

Bijuši 605 jauno augu šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas izmēģinājumi plānoto 500 vietā. Rezultatīvais rādītājs ir pārsniegts par 21 %, jo palielinājās pieprasījums pēc šķirņu izmēģinājumiem. Ierīkoti un izvērtēti saimniecisko īpašību novērtēšanas izmēģinājumi 519 konvenciālajās saimniecībās un 21 bioloģiskajā lauksaimniecībā, kā arī slimību izmēģinājumi 65 labības šķirnēm. Lielāka ir kļuvusi klientu interese par citās valstīs selekcionēto šķirņu pārbaudi Latvijas agroklimatiskajos apstākļos.

Latvijas augu šķirņu katalogā iekļautas 25 jauno augu šķirnes, par 5 vairāk, nekā plānots, jo tika iesniegts vairāk pieteikumu šķirņu iekļaušanai katalogā. Tā kā pieteiktajām šķirnēm ir veikta atšķirīguma, viendabīguma un stabilitātes pārbaude un to pieteiktie šķirnes nosaukumi atbilda normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, kā arī saņemti Nacionālās augu šķirņu padomes priekšlikumi, izvērtējot saimniecisko īpašību novērtēšanas rezultātus, VAAD pieņēma lēmumu par 25 jaunu šķirņu iekļaušanu katalogā.

Augu aizsardzība

Fitosanitārajā jomā pārskata gadā galvenie darbības rezultāti ir sasniegti. Par 14,8 % vairāk, nekā plānots, ir izsniegti fitosanitārie sertifikāti (plānots – 20 000, izpilde – 22 959), jo ir palielinājies dažu augu un augu produktu (graudu un graudu produktu, sojas spraukumu, kūdras) eksports un reeksports no Latvijas.

Īstenojot valsts uzraudzību pār fitosanitāro stāvokli Latvijā, tika veiktas 2727 pārbaudes (plānots – 4179), plānu izpildot par 63,5 %. Pārbaudīti bija mazāk, jo 2009. gadā tika samazināti VAAD pieejamie finanšu līdzekļi. Pārbaudīti tika samazināti *Plum pox virus* izplatības noteikšanai ražojošajos un piemājas dārzos, saimniecībās, kur tika piemēroti fitosanitārie pasākumi *Ditylenchus destructor* konstatēšanas gadījumā, lai pārbaudītu, vai tiek ievēroti noteiktie fitosanitārie pasākumi, kā arī pārbaudes *Erwinia amylovora* noteikšanai komercdārzos. Optimizējot dienesta darbību, netika veiktas atsevišķas pārbaudes par fitosanitāro stāvokli saimniecībās, kurās notika integrēti audzēto kultūraugu pārbaudes.

Ir ieviesta kartupeļu gaišās gredzenpuves apkarošanas programma 2006.–2008. gadam: tika plānotas 1163 pārbaudes, bet veiktas 923 pārbaudes, plānoto nesasniedzot par 20,6 %. Arī kartupeļu gaišās gredzenpuves apkarošanas programmā 2006.–2008. gadam tika plānots 1512 analīžu, bet veiktas 992. Pārbaudītu un analīžu skaits samazinājies, jo

2009. gadā VAAD bija pieejams mazāk finanšu līdzekļu, turklāt daudzās saimniecībās, kurās tika atklāta gaišā gredzenpuve, kartupeļi vairs netika audzēti.

Laboratoriskā testēšanā karantīnas organismu atklāšanai veikto laboratorisko analīžu skaits ir samazinājies par 5,7 % (plānots – 12 100, izpilde – 11 410), jo pārbaudēs netika konstatētas karantīnas organisma pazīmes, tāpēc tika samazināts paraugu skaits bakteriālo iedegu noteikšanai, kā arī samazinājās kartupeļu paraugu skaits gredzenpuves noteikšanai.

Augu aizsardzības līdzekļu kvalitātes laboratoriskā testēšana izpildīta par 92 % no plānotā (plānoti 25 paraugi, testēti 23 paraugi), jo divos gadījumos augu aizsardzības līdzekļu kvalitātes rādītāji neatbilda prasībām un tika ņemti atkārtoti paraugi. Finanšu līdzekļu samazinājuma dēļ 2009. gadā netika veiktas pārbaudes par augu aizsardzības līdzekļu reģistrācijai noteiktās efektivitātes pārbaudes izmēģinājumiem, taču kopumā Latvijas audzētāji tiek nodrošināti ar kvalitatīviem augu aizsardzības līdzekļiem un rādītāji par augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu un lietošanu ir sasniegti.

Mēslošanas līdzekļu aprites uzraudzība

Mēslošanas līdzekļu aprites uzraudzības jomā ir sasniegti galvenie darbības rādītāji. Mēslošanas līdzekļu reģistrācija (pēc apliecību skaita) par 290 % ir pārsniegusi plānoto (plānots – 30, izpilde – 87). Lielais reģistrēto mēslošanas līdzekļu skaits skaidrojams ar to, ka Latvijā tiek ievesti ne tikai tradicionālie minerālmēsli, bet mēslošanas līdzekļu sortiments tiek paplašināts arī ar specifiskiem produktiem (2009. gadā reģistrēti 10 speciālās izmantošanas mēslošanas līdzekļu) un organiskiem mēslošanas līdzekļiem (2009. gadā VAAD reģistrēti 25 organiskie un organominerālie mēslošanas līdzekļi). Speciālie un organiskie mēslošanas līdzekļi kopumā veido 116 % no plānotā reģistrēto mēslošanas līdzekļu skaita.

2009. gadā ir izsniegtas 18 atļaujas mēslošanas līdzekļu ieviešanai un tirdzniecībai, plānoto (30) nesasniedzot par 40 %, jo pārskata gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu sešas reizes samazinājās to atļauju skaits, kas izsniegtas mēslošanas līdzekļa ieviešanai testēšanai un reģistrācijai (2008. gadā – 32, 2009. gadā – 5). Tas izskaidrojams ar to, ka uzņēmumi, kas ilgus gadus darbojas mēslošanas līdzekļu jomā un pārzina normatīvo aktu prasības, no ražotāja laikus pieprasa mēslošanas līdzekļu paraugus, testē tos akreditētā laboratorijā un mēslošanas līdzekli reģistrē pirms ieviešanas Latvijā. Tika kontrolētas arī mēslošanas līdzekļu aprites vietas: plānots 200 pārbaūžu, veikts – 180, plānoto sasniedzot par 90 %. Neizpildītā plāna daļa ir saistīta ar finanšu līdzekļu samazinājumu 2009. gadā.

Kopumā reālie programmas darbības rezultāti budžetā ir sasniegti atbilstoši plānotajam.

5. DARBĪBAS VIRZIENS “NOZARU PĀRVALDĪBA”

Darbības virziena mērķis – efektīvi un kvalitatīvi nodrošināt Zemkopības ministrijas darbības stratēģijas plānošanu un īstenošanu.

■ Budžeta programma “Politikas plānošana, īstenošana un uzraudzība”

No budžeta programmas 2009. gadā finansēti šādi galvenie pasākumi:

- resora kompetences politikas izstrāde;
- finansējums ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības projektu īstenošanai;
- vispārējs atbalsts ministrijas darbības nodrošināšanai.

Šī budžeta programma pilda politikas plānošanas un atbalsta funkcijas citām ZM budžeta programmām, un tajā īstenoti pasākumi, lai ZM stratēģijas plānošana un īstenošana noritētu efektīvi un kvalitatīvi. Efektīva politikas plānošanas un atbalsta funkciju veikšana veicina citu budžeta programmās iekļauto politikas rezultātu sasniegšanu.

Programmā noteikto rezultātīvo rādītāju izpildi īstenoja ZM, sagatavojot tiesību aktus, politikas veidošanā iesaistot nevalstiskās organizācijas un aktīvi pārstāvēt Latvijas intereses starptautiskajās organizācijās un ES lēmumu pieņemšanas institūcijās.

Politikas rezultāti

2009. gadā ZM amatu vietu skaits tika aizpildīts par 99 % no plānotā. Personāla rotācijas koeficients 2009. gadā bija 29 %; tas pārsniedz pieļaujamo 25 % un skaidrojams ar to, ka 2009. gadā strukturālo reformu dēļ tika izbeigtas valsts civildienesta un darba tiesiskās attiecības ar daudziem ministrijā nodarbinātajiem. Viens no svarīgākajiem faktoriem, kas nodrošina plānotā darba rezultāta sasniegšanu, ir pastāvīga zināšanu papildināšana. No kopējā darbinieku skaita 41 % darbinieku ir apmeklējuši mācības, plānoto (30 %) pārsniedzot par 36 %.

Lai nodrošinātu koordinētu valsts un sabiedrisko organizāciju darbību ministrijas kompetencē esošo nozaru attīstības veicināšanā, sagatavotu un izvērtētu priekšlikumus un nozares regulējošo normatīvo aktu projektus, analizētu starptautisko un starpvalstu normatīvo aktu un līgumu ietekmi, nodrošinātu atklātumu lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežu nozarē būtiskāko problēmu risināšanā, ministrija ir izveidojusi ciešu sadarbību ar sociālajiem partneriem un nevalstiskajām organizācijām. Katru gadu ministrija slēdz sadarbības līgumu arī ar Latvijas Pašvaldību savienību un LOSP. Papildus minētajiem līgumiem 2009. gadā izveidota Lauksaimnieku nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome, kurā iekļauti pārstāvji no Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomes, Zemnieku Saeimas, Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas, Lauksaimniecības Statūtsabiedrības asociācijas, Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas un Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācijas.

Lauksaimnieku nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes mērķis ir veidot un īstenot lauksaimniecības un lauku attīstības politiku, saņemot vienotu viedokli no padomes pārstāvētām organizācijām, kā arī uzņemties kopēju atbildību par turpmāku lauku un lauksaimniecības attīstību.

Konsultatīvās padomes uzdevums ir sniegt priekšlikumus lauksaimniecības un lauku attīstības nozaru būtiskāko problēmu risināšanai un nodrošināt lauksaimniecības produkcijas ražotāju un lauku iedzīvotāju, lauksaimnieku organizāciju informētību un iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā.

Valsts budžeta programmā politikas rezultāti ir sasniegti atbilstoši plānotajam.

Darbības rezultāti

2009. gadā ir sagatavoti 434 tiesību aktu projekti (likumprojekti, Ministru kabineta noteikumi un rīkojumi), plānoto apjomu pārsniedzot par 57,2 %. Sniegti 139 atzinumi par citu valsts institūciju sagatavotajiem dokumentu projektiem (izpildot 38 % no plānotā). Tas skaidrojams ar to, ka apjoms tika plānots atbilstoši iepriekšējo gadu pieredzei, taču 2009. gadā darba apjoms bija mazāks. Sagatavoti 9 politikas plānošanas dokumenti, plānu (9) izpildot par 100 %.

Tika izvērtēti divu politikas plānošanas dokumenti – ZM darbības stratēģijas darbības rezultāti un LAP 2004.–2006. gadam *ex-post* novērtējums.

2009. gadā atbilstoši plānotajam tika sagatavots ziņojums par lauksaimniecību iepriekšējā gadā, ZM publiskais pārskats, 20 ZM iekšējā audita ziņojumi un pārskati. Nozīmīgs ZM darbības aspekts ir Latvijas interešu pārstāvēšana: ES Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomē – 13 reižu, Īpašajā lauksaimniecības komitejā – 21 reizi, EK komitejās un darba grupās – 310 un ES Ministru padomes komitejās un darba grupās – 150 reižu. Kopumā šie rādītāji atbilst plānotajam, un rādītāju neizpilde skaidrojama ar to, ka sanāksmes, darba grupas un komitejas tiek organizētas atbilstoši attiecīgās Prezidentūras darbības programmai.

Lai nodrošinātu sekmīgāku sabiedrības informēšanu par ES finanšu apguves iespējām, ministrija ir īstenojusi 582 sabiedrības informēšanas pasākumus, par 26 % pārsniedzot plānoto (462 pasākumi), ņemot vērā arī sabiedrības arvien lielāko interesi par valsts pārvaldes iestāžu darbību.

Salīdzinājumā ar plānoto programmas rezultāti būtībā ir sasniegti, nodrošinot budžeta līdzekļu pārskatāmu un efektīvu izlietojumu.

2.3. Darbības stratēģijas 2007.–2009. gada novērtējums

■ Darbības virziens “Pārtikas drošība un kvalitāte, dzīvnieku veselība”

Darbības virzienā 2007.–2009. gada plānošanas periodā nodrošināts augsts pārtikas drošības, nekaitīguma, kā arī dzīvnieku veselības līmenis. Veicot kontroli visos pārtikas aprites posmos, ir panākts higiēnas prasībām atbilstošu uzņēmumu īpatsvara pieaugums. Jau 2007. gadā plānotais rādītājs tika pārsniegts par 19 %, nodrošinot 98,9 % uzņēmumu atbilstību pārtikas higiēnas un veterinārajām prasībām (sasniegtais rādītājs 2008. gadā – 99,5%, 2009. gadā – 99,7 % no visiem uzņēmumiem). Paškontroles sistēma ir obligāts priekšnosacījums pārtikas aprites uzņēmumu darbībai. Veicot kontroli visos pārtikas aprites posmos un pamatojoties uz grozījumiem normatīvajos aktos, ir panākts, ka ir palielinājies to uzņēmumu īpatsvars, kuri ir ieviesuši paškontroles sistēmas, sasniedzot šādus rādītājus: 2007. gadā – 88 %, 2008. gadā – 100 % un 2009. gadā – 100 % uzņēmumos.

Plānošanas periodā ir veiksmīgi nodrošināti efektīvi infekcijas slimību valsts uzraudzības kontroles pasākumi, lai pasargātu valsti no šo slimību uzliesmojumiem un izplatības, kas apdraudētu dzīvnieku un arī cilvēku veselību, kā arī radītu ekonomiskos zaudējumus valsts tautsaimniecībai. Plānošanas periodā nav konstatēti saslimšanas gadījumi ar epizootijām un sevišķi bīstamām infekcijas slimībām. Turklāt plānošanas periodā ir nodrošināta dzīvnieku veselības un labturības atbilstība ES un nacionālajām prasībām, panākot atbilstību par 99 %.

Veicot pastiprinātu kontroli pārtikas aprites izplatīšanas posmā, ir panākts, ka vairāk uzņēmumu (muitas noliktavu, brīvo noliktavu, brīvās zonas noliktavu) atbilst pārtikas nekaitīguma un nepārtikas preču drošuma, veterinārajām un fitosanitārajām prasībām. Jau 2007. gadā plānotais rezultāts tika pārsniegts par 20 %, nodrošinot, ka prasības tiek ievērotas 100 % uzņēmumos, un šis rezultāts ir saglabāts visā plānošanas periodā.

Plānošanas periodā ar īstenojamajām darbībām un pasākumiem ir nodrošināta darbības virziena mērķu sasniegšana.

■ Darbības virziens “Lauku uzņēmējdarbības attīstības veicināšana”

2007. gadā turpinājās strauja Latvijas ekonomikas izaugsme. 2007. gadā iekšzemes kopprodukta lauksaimniecības un medniecības pievienotā vērtība (2000. gada vidējās cenās) salīdzinājumā ar 2006. gadu pieauga par 10,6 %. 2008. gada beigās sākās IKP kritums, kas turpinājās 2009. gadā. Pēc CSP apkopotajiem datiem, 2009. gadā kopumā IKP apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir sarucis par 18,4 %.

Lai nodrošinātu mērķu sasniegšanu, plānošanas periodā katru gadu tiek piešķirtas investīcijas vismaz LVL 100 milj. apmērā.

Plānošanas periodā nav sasniegts vēlamais rezultāts ienākuma līmenī uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto. CSP apkopotie dati liecina, ka ienākumi uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto no LVL 3069 (gadā) 2007. gadā ir sarukuši līdz LVL 1953 2009. gadā. Galvenie iemesli, kas kavēja rezultāta sasniegšanu, ir ārējo faktoru ietekme, kurus iestāde nespēj ietekmēt, kā arī kopējā ekonomiskā situācija valstī 2008. un 2009. gadā.

CSP dati liecina, ka kopumā politikas rādītāji par bruto pievienoto vērtību uz vienu strādājošo plānošanas periodā ir pārsniegti visās nozarēs – mežsaimniecībā, zvejniecībā un pārtikas rūpniecībā (sk. 7. tabulu).

7. tabula. Bruto pievienotā vērtība uz vienu strādājošo plānošanas periodā

	2007.		2008.		2009.	
	Plāns	Izpilde	Plāns	Izpilde	Plāns	Izpilde
Bruto pievienotā vērtība uz vienu strādājošo Ls gadā						
lauksaimniecībā un medniecībā	1655	3114	3190	3609	3250	2815
mežsaimniecībā	3653	5344	5870	10939	6130	10586
zvejniecībā	9840	4398	4730	7185	4730	5647
pārtikas rūpniecībā	8300	6709	6920	8179	7080	7833

Avots: CSP

Bruto pievienotās vērtības kāpuma galvenie iemesli ir inflācijas palielināšanās 2007. un 2008. gadā, kā arī strādājošo skaita samazinājums nozarēs. Ārējo faktoru ietekmē nav sasniegts rezultāts par nodarbināto īpatsvaru no kopējā (attiecīgās vecuma grupas) iedzīvotāju (15–64 gadu vecumā) skaita. Kaut arī nodarbināto īpatsvars no 47 % 2007. gadā ir pieaudzis līdz 61,1 %, tas plānotā rezultāta (69 %) sasniegšanu nodrošināja tikai par 88,6 %.

Plānošanas periodā ikgadēji piešķirtais atbalsts biodegvielas ražošanai ir veicinājis saražotās biodegvielas apjoma atbilstību Padomes Direktīvai 2003/30/EC, nodrošinot, ka no Latvijas iekšējā degvielas patēriņa 2009. gadā biodegviela tika saražota 5,19 % apjomā.

Kopumā politikas rādītāju sasniegšana ir sekmējusi plānošanas periodā izvirzīto darbības virziena mērķu īstenošanu.

■ *Darbības virziens “Cilvēkresursu attīstības veicināšana”*

Darbības virzienā katru gadu ir veicināta zinātnes atpazīstamība un attīstība. Pēc apkopotajiem politikas rādītājiem secināms, ka zinātnisko publikāciju skaita rādītāji visā plānošanas periodā ir pārsniegti vismaz par 40 %. Viens no faktoriem, kas veicinājis zinātnes attīstību, ir no 2008. gada nodrošinātais bāzes finansējums 12 zinātniskajām institūcijām.

Līdz 2009. gadam palielinājās to lauku uzņēmēju skaits, kuri izmanto valsts atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai: 2007. gadā – 61 064 un 2008. gadā – 87 480 uzņēmēji. Tika nodrošināti informatīvie pasākumi pašvaldībās, un lauku izglītības speciālisti organizēja tālākizglītības pasākumus. 2009. gadā valsts atbalstu izmantoja vairs tikai 7158 uzņēmēji, jo krasi tika samazināts finansējums apmācības pasākumiem.

Plānošanas periodā nav sasniegts rādītājs par augstākās izglītības pieejamību iedzīvotājiem Latvijas Lauksaimniecības universitātē. Studentu skaits katru gadu pamatstudijās un maģistrantūrā ir mazāks, nekā plānots (sk. 8. tabulu).

8. tabula. Studējošo skaits LLU plānošanas periodā

Studiju veids	2007.		2008.		2009.	
	Plāns	Izpilde	Plāns	Izpilde	Plāns	Izpilde
pamatstudijas un maģistratūra	9300	8426	7659	7627	7500	6662
doktoranti	–	–	190	191	200	207

Avots: LLU

Galvenie rezultātu nesasniegšanas iemesli ir tādu ārējo faktoru ietekme kā nelabvēlīga demogrāfiskā situācija, ekonomiskā krīze un piedāvāto profesiju nepopularitāte starp jauniešiem.

Darbības virziena politikas rezultāti kopumā ir sasniegti atbilstoši pieejamajam finansējumam un iestādes spējai ietekmēt ārējos faktorus.

■ *Darbības virziens “Dabas resursu ilgtspējības saglabāšana”*

Plānošanas periodā darbības virziens īstenots vairākos pasākumos.

Meža resursu ilgtspējības saglabāšana

Plānošanas periodā tika izvirzīts un ir sasniegts mērķis saglabāt meža zemes platību 2006. gada 1. janvāra apjomā – 3,5 milj. ha. Iegūtie rezultāti pa gadiem: 2007. gadā – 3,53 milj. ha, 2008. gadā – 3,5 milj. ha, 2009. gadā – 3,49 milj. ha. Nelikumīgi, bez ciršanas apliecinājumiem nocirstās koksnes apjoms attiecībā pret visu valstī iegūto koksnes apjomu ik gadu samazinās, 2009. gadā sasniedzot rādītāju 0,07 % attiecībā pret 2007. gada rādītāju 0,18 %. Ir panākts, ka ik gadu samazinās termiņā neatjaunotās meža zemes platība – no 2007. gadā 22 tūkst. ha līdz 14 tūkst. ha 2009. gadā.

Uzturot un atjaunojot uguns novērošanas torņus, ir nodrošināts, ka meža ugunsgrēkos vidējā izdegusī platība nepārsniedz plānoto. Rezultātu analīze pa gadiem liecina, ka vidējā izdegusī platība ir vismaz par 50 % mazāka nekā plānotā – 1,5 ha.

Medijamo pārnadžu populācijas visā plānošanas periodā ir saglabātas atbilstoši plānotajam apjomam, kas ik gadu ļauj medīt aļņus 90 % (plānots – 90), mežacūkas un stirnas 100 % (plānots – 100) un staltbriežus 75 % (plānots – 75) medību platības.

Zivju resursu ilgtspējības saglabāšana

Zivju produkcijas ārējās tirdzniecības bilance 2009. gadā salīdzinājumā ar 2007. gadu (29,8 milj. latu) ir palielinājusies, sasniedzot 34 milj. latu. Turpretī zvejniecības produkcijas eksporta apjoms plānošanas perioda beigās ir samazinājies līdz 7,8 milj. latu salīdzinājumā ar 2007. gada vērtību 15,1 milj. latu. Rādītājs nav izpildīts, jo atbilstoši noslēgtajiem līgumiem ar tirdzniecības partneriem lielākā daļa zivju produkcijas no zvejas kuģiem netika pārdota, bet realizēta (apmainīta), saņemot pretī degvielu, pārtiku u.c. nepieciešamo nodrošinājumu.

Plānošanas periodā ir palielināta iekšējo ūdeņu izmantošanas efektivitāte un veikta zivju krājumu efektīva izmantošana. Palielinoties apsaimniekotāju aktivitātei, ir kļuvusi vairāk to ūdenstilpju, kurās notiek licencēta makšķerēšana: perioda sākumā – 47, perioda beigās – 57 ūdenstilpes. Katru gadu piešķirtās nozvejas kvotas ir izmantotas un noteiktā kopējā pieļaujamā zivju nozveja ir notikusi 100 % apjomā.

Lai nodrošinātu nozares attīstību atbilstoši starptautisko organizāciju pieņemtajiem noteikumiem zvejas regulēšanā, kā arī ES Kopējās zivsaimniecības politikas principu un prasību ieviešanu zivju resursu pārvaldībā, ir īstenota Latvijas interešu pārstāvniecība tādās organizācijās kā NAFO, NEAFC, FAO COFI, NB-8 un EUROFISH, kā arī starpvalstu sarunās par zvejniecību un zivju produkcijas tirdzniecību.

Zemes resursu ilgtspējības saglabāšana

Plānošanas periodā ar augsnes mitruma regulēšanu meliorācijas un polderu sistēmās nodarbojās valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi”. Ik gadus ir nodrošināti lauksaimnieciskai ražošanai piemēroti augsnes mitruma apstākļi 1,1 milj. ha platībā, mazinot klimatisko apstākļu negatīvo ietekmi lauksaimnieciskajā ražošanā un palielinot lauksaimnieciskās ražošanas konkurētspēju.

Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu aizsardzība, saglabāšana, un aprītes uzraudzība

Fitosanitārajā jomā Latvijā ir izveidota ES un starptautiskajām prasībām atbilstoša sistēma. Tas Latvijai dod iespēju iesaistīties augu un augu produktu tirdzniecībā ar ES un citām pasaules valstīm. Veicot fitosanitāro uzraudzību, ir panākts, ka fitosanitārais stāvoklis Latvijā nepasliktinās visā plānošanas periodā, nodrošinot arī augu un augu produktu eksporta iespējas. Plānošanas periodā par 400 % ir uzlabojusies eksportā nosūtamo kravu kvalitāte. Notifikācijas par tās augu valsts izcelsmes produkcijas neatbilstību fitosanitārajām normām, kura tiek izvesta no Latvijas, procentuāli no eksportēto kravu skaita 2009. gadā tika saņemtas 0,1 % apjomā salīdzinājumā ar 2007. gada 0,4 %.

Plānošanas periodā tika īstenota uzraudzība un kontrole, lai nodrošinātu augu aizsardzības līdzekļu atbilstību normatīvo aktu prasībām un kontrolēta augu aizsardzības

līdzekļu izplatītāju un lietotāju darbību atbilstība normatīvo aktu prasībām. Kopumā plānošanas periodā vidēji 95 % augu aizsardzības līdzekļi atbilda normatīvo aktu prasībām (2007. gadā – 99 %, 2008. gadā – 100 %, 2009. gadā – 91 % no visiem augu aizsardzības līdzekļiem). Ir nodrošināts, ka patērētājiem ir pieejami ES standartiem atbilstoši augu aizsardzības līdzekļi augu aizsardzībai pret Latvijā esošajām būtiskajām slimībām un kaitīgajiem organismiem: 2007. gadā – 251, 2008. gadā – 256 un 2009. gadā – 271 augu aizsardzības līdzeklis.

Veicot regulāras pārbaudes, ir panākts, ka eksportējamais lauksaimniecības dzīvnieku vairošanās materiāls visā plānošanas periodā atbilst ES normatīvo aktu prasībām zootehnikas jomā. Latvijā ikgadēji ir uzturēta izveidoto lauksaimniecības dzīvnieku ģenētiskā daudzveidība, saglabājot 6 vietējās dzīvnieku šķirnes.

Plānošanas periodā ik gadu ir kontrolēti un pārbaudīti vismaz 20 % no visiem piena ražotājiem un pārstrādes uzņēmumiem, kā arī pārbaudīta 40% no piena piegādes kvotas.

Gūtie politikas rezultāti nodrošina darbības mērķu īstenošanu.

■ Darbības virziens “Nozaru pārvaldība”

Lai nodrošinātu kvalitatīvu plānotā darba rezultāta sasniegšanu un veicinātu darbinieku zināšanu papildināšanu, katru gadu tiek dotas mācību iespējas ZM darbiniekiem. Plānošanas periodā 2007. gadā mācības apmeklēja 93 % darbinieku, 2008. gadā – 70 %, bet 2009. gadā – 41 % darbinieku. Mācību apmeklējuma aktivitāte ir atkarīga no mācību piedāvājuma. Turklāt, pilnveidojot monetārās un nemonētārās stimulēšanas sistēmu, plānošanas periodā ir nodrošināta maza kadru mainība, kas nepārsniedz plānoto. Kadru mainība procentos no kopējā darbinieku skaita bijusi šāda: 2007. gadā – 23 %, 2008. gadā – 15 %, 2009. gadā – 29 %. 2009. gada rezultāta palielinājums skaidrojams ar īstenotajām strukturālajām reformām.

Ik gadu ar nevalstiskajām organizācijām tiek slēgti līgumi un nodomu protokoli par savstarpējo sadarbību, tā nodrošinot koordinētu valsts un sabiedrisko organizāciju darbību ministrijas kompetencē esošo nozaru attīstības veicināšanā un atklātumu lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežu nozarei būtiskāko problēmu risināšanā. Piedevām 2009. gadā ir izveidota Lauksaimnieku nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome, kurā piedalās vadošo nozaru organizāciju pārstāvji.

Sasniegtie politikas rezultāti ir nodrošinājuši darbības virziena mērķa īstenošanu.

2.4. Valsts aizdevumu izlietojums projektu īstenošanai

Zemkopības ministrijai 2009. gadā no valsts investīcijām paredzētais kopējais finansējuma apjoms projektu (izņemot ES politiku instrumentus un ārvalstu finanšu palīdzības programmu projektus) īstenošanai bija LVL 0,223 milj., t.sk. pamatbudžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem LVL 0,145 milj. un ieņēmumi no maksas pakalpojumiem LVL 0,077 milj. Salīdzinājumā ar 2008. gadu plānoto līdzekļu apmērs ir samazinājies par LVL 1,780 milj. jeb 88,87 %.

2009. gadā valsts investīcijas tika piešķirtas šādiem ZM projektiem (sk. 6. tabulu).

6. tabula. Zemkopības ministrijas valsts investīcijas (izņemot ES politiku instrumentiem un ārvalstu finanšu palīdzības programmu projektiem) 2009. gadā, LVL

Kods	Projekta nosaukums	Investīcijas (izņemot ārvalstu finanšu palīdzību)
Kopā pa resoru		222 574

<i>Ēku rekonstrukcijas projekti</i>		
Kopā		162 574
AG 05-65	Valsts augu aizsardzības dienesta ēku kompleksa un laboratoriju remonta un rekonstrukcijas projekts	162 574
<i>Informātika un sakari</i>		
Kopā		60 000
	Meža ģeogrāfiskās informācijas sistēma	60 000

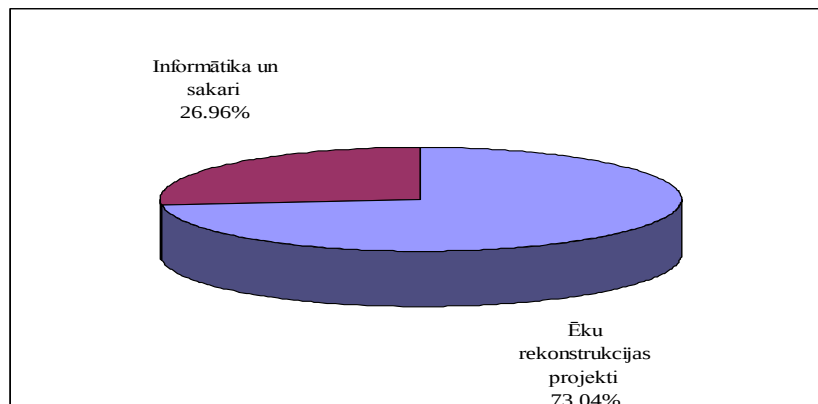
Avots: Likums par valsts budžetu

2009. gadā investīciju projektiem paredzētie līdzekļi iztērēti LVL 0,147 milj. jeb 65,95 % apmērā no plānotā. Pamatbudžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem tika iztērēta par 99,99 % no plānotā, bet neiztērētie izdevumi LVL 0,076 milj. jeb 34,05 % apmērā radās tādēļ, ka Valsts augu aizsardzības dienesta īstenojamā projekta “Valsts augu aizsardzības dienesta ēku kompleksa un laboratoriju remonta un rekonstrukcijas projekts” apstiprinātais tehniskais projekts bija jāsadala pa kārtām un atkārtoti jāapstiprina Rīgas pilsētas būvvaldē.

Pēc projektu veidiem investīciju projekti iedalīti šādi:

- ēku rekonstrukcijas projekti;
- informātika un sakari.

2. attēls. Valsts investīciju finansējuma sadalījums 2009. gadā pēc projektu veidiem, %

Avots: ZM valsts investīcijas 2009. gadā (izņemot ES politiku instrumentiem un ārvalstu finanšu palīdzības programmu projektiem)

Ēku rekonstrukcijai paredzēto investīciju finansējumu izlietojums

Ēku rekonstrukcijai paredzēto investīciju finansējumu izmanto Valsts augu aizsardzības dienests investīciju projektā “Valsts augu aizsardzības dienesta ēku kompleksa remonta un rekonstrukcijas projekts”.

Investīciju projekta mērķis – nodrošināt mūsdienīgu un efektīvu augkopības nozares attīstību fitosanitārajā, augu šķirņu attīstības, sēklas kvalitātes, augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu uzraudzības un kontroles jomā.

Īstenojot investīciju projektu, tiks izveidots moderns, piemērots un vienots ēku komplekss ar biroja telpām, divām laboratorijām, siltumnīcu un visām normatīvo tiesību aktu prasībām atbilstoša dokumentu glabātuve un informācijas drošības sistēma.

Investīciju projekta īstenošanas gaitā līdz 2009. gadam tika veikti šādi darbi:

- rekonstruēta administratīvā ēka (laboratoriju korpuss) Lielvārdes ielā 36/38, Rīgā, kas 2007. gada decembrī tika nodota ekspluatācijā;
- labiekārtota laboratoriju korpusa savienojuma vieta ar siltumnīcu;
- nomainīts siltumnīcas bojātais segums;
- iekārtots siltumnīcas sanitārais mezgls;
- ierīkota ugunsdrošības adrešu analogās signalizācijas un apsardzes signalizācijas sistēma administratīvajā ēkā;
- nomainīti karstā un aukstā ūdens un kanalizācijas stāvvadi un izbūvētas tualetes;
- demontēta vecā apkures sistēma;
- izstrādāts tehniskais projekts administratīvās ēkas turpmākai rekonstrukcijai.

2009. gadā investīciju projekta nodrošināšanai tika piešķirti LVL 0,163 milj., tai skaitā pamatbudžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem LVL 0,085 milj. un ieņēmumi no maksas pakalpojumiem LVL 0,077 milj., un iztērēti LVL 0,087 milj. jeb 53,39 % apmērā no plānotā.

Finansējuma apjoms 2009. gadā salīdzinājumā ar 2008. gadu ir samazinājies par LVL 0,087 milj. jeb 34,97 %, bet salīdzinājumā ar 2007. gadu – par LVL 0,661 milj. jeb 80,26 %.

■ Īstenojot 2009. gadā investīciju projektu, tika veikti šādi darbi:

- izbūvētas kāpnes uz bēniņiem;
- bēniņos demontētas vecās nolietotojušās iekārtas, stiprinātas un siltinātas pārsedzes, nomainītas un stiprinātas avārijas stāvoklī esošās sijas;
- nomainīts jumta segums;
- daļēji nomainītas apkures caurules un ūdensvads;
- pārcelti elektrības kabeļi un nomainīts elektrosadales skapis.

Investīciju projekta pasākumiem 2009. gadā pamatbudžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem izlietota 100 % no plānotā, bet izdevumi LVL 0,076 milj. jeb 46,61 % apmērā no plānotajiem ieņēmumiem par maksas pakalpojumiem netika iztērēti, jo būvdarbu tehniskais projekts bija jāsadala trijās kārtās atbilstoši samazinātajam finansējumam, pamatojoties uz Ministru kabineta lēmumiem par izdevumu samazinājumu, un atkārtoti jāapstiprina Rīgas pilsētas būvvaldē. Tāpēc kavējās pirmās kārtas iepirkumu procedūras izsludināšana un arī darbu veikšana. Pirmās kārtas būvdarbi pēc atklāta konkursa tika veikti par zemākām būvniecības izmaksām, nekā plānots.

■ **Informātikai un sakariem paredzēto investīciju finansējumu izlietojums**

Informātikai un sakariem paredzētās investīcijas izmanto Valsts meža dienests projektā “Meža ģeogrāfiskās informācijas sistēma”.

Investīciju projekta galvenais mērķis ir nodrošināt informācijas avotu, kas ļautu plānot meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, izvērtēt meža statistiskās inventarizācijas un Meža valsts reģistrā izmantojamās koku aktualizācijas metodikas efektivitāti, reģistrēt izciršanai plānoto un reāli izcirstās koksnes apjomu, kā arī meža atjaunošanas un ieaudzēšanas apjomu.

Investīciju projektam no valsts budžeta piešķirtais finansējums 2009. gadam salīdzinājumā ar 2008. gadu un 2007. gadu ir samazinājies par LVL 0,22 milj. jeb 78,6 %.

Investīciju projekta īstenošanas gaitā tika paveikti šādi darbi:

- testētas jaunāko tehnoloģiju mobilās mērierīces, lai paplašinātu meža ģeogrāfisko informācijas sistēmu (ĢIS) un tajā uzkrāto kartogrāfisko pamatdatu mobilo pieejamību, palielinātu dienesta veikto pārbaužu precizitāti un operativitāti;

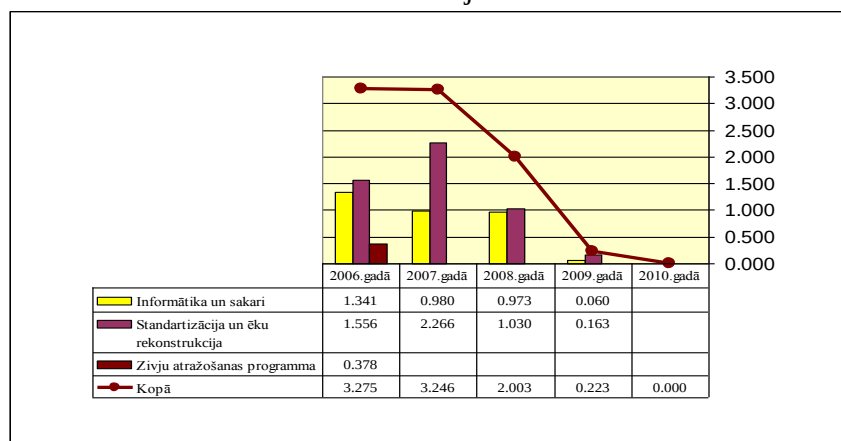
- izvēlēta Globālās pozicionēšanas sistēma (GPS uztvērējs) ar iespēju papildus uzmērīšanas funkcionalitātei šajā pašā ierīcē pārskatīt uzraugāmo teritoriju kartogrāfisko un datubāzes informāciju, saņemt to attālināti no centrālās datubāzes un veikt uzmērītās informācijas augšupielādi. Rezultātā katra VMD struktūrvienība ir aprīkota ar šādu GPS uztvērēju;
- apmācīti visi lietotāji;
- nodrošināta nepieciešamās kartogrāfiskās un datubāzes informācijas saņemšanas procedūra;
- sākota iekārtu izmantošana uzraudzības funkciju atbalstam;
- meža īpašniekiem nodrošināta pieeja Meža valsts reģistra datiem un meža digitālajai kartei.

2009. gadā tika iztērēti LVL Ls 0,06 milj., īstenojot šādus darbus:

- turpināta attālinātās uzraudzības sistēmas – ĢIS attīstīšana;
- apmācīti virsmežniecību un mežniecību speciālisti darbam ar GPS uztvērējiem, lai pārorientētu darbinieku darbu no mazāk efektīva darba ar analogajiem meža inventarizācijas materiāliem uz digitālajām datubāzēm un ģeogrāfiskajām informāciju sistēmām;
- apmācīti struktūrvienību vadītāji par jauno tehnoloģiju iespējām, lai panāktu vadītāju izpratni par darba organizēšanas uzlabošanu, izmantojot šīs iespējas;
- nodrošināta digitālo datu abonēšana, aplikāciju izstrāde un biroja tehnikas iegāde (tostarp serveri ĢIS darbības nodrošināšanai).

2009. gadā Zemkopības ministrijai tika piešķirts kopējais valsts finansējums investīciju projektu īstenošanai LVL 0,223 milj. apmērā, tai skaitā pamatbudžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem LVL 0,145 milj. un ieņēmumi no maksas pakalpojumiem LVL 0,077 milj. Salīdzinājumā ar 2008. gadu kopējais finansējums projektu īstenošanai samazinājies par LVL 1,780 milj. jeb 88,87 %, un tas ir par LVL 3,023 milj. jeb 93,13 % mazāks nekā 2007. gada budžetā (sk. 2. attēlu).

3. attēls. Valsts investīciju finansējums (izņemot ES politiku instrumentiem un ārvalstu finanšu palīdzības programmu projektiem) no 2006. līdz 2010. gadam, milj. LVL

Avots: Likums par valsts budžetu

Valsts budžeta ierobežoto iespēju dēļ zemkopības nozarei līdzekļi investīciju projektu īstenošanai 2010. gadā netika piešķirti, līdz ar to netiek nodrošināta zemkopības nozares ilgspējīga ekonomiskā attīstība un reālā vajadzība pēc valsts investīciju finansējuma.

Tas liecina, ka valsts budžeta finansiālais atbalsts ir vērsts uz ES fondu līdzfinansējuma nodrošināšanu valstī, bet ir ierobežota iespēja nodrošināt valsts investīcijas pasākumos, kam nevar piesaistīt ārvalstu finanšu palīdzību, un iznākumā var veidoties nesabalansēts investīciju sadalījums pa nozarēm.

Pastāv cieša korelācija starp investīciju palielināšanu un IKP pieaugumu. Tāpēc, lai Latvijā nodrošinātu sabalansētu, stabilu un ilgtspējīgu tautsaimniecības izaugsmi, ir jāpalielinās arī valsts investīciju apmēram.

2.5. Veiktie un pasūtītie pētījumi

Finansējuma avoti:

- 1) valsts atbalsts lauksaimniekiem – 15 pētījumi (informācija: Latvijas Lauksaimniecības universitātes mājas lapas www.llu.lv sadaļā “Zinātne/pētījumu datubāze”);
- 2) Meža attīstības fonds – 14 zinātniskās izpētes projekti un viens projekts starptautiskās saistību izpildes meža monitoringa pasākumu veikšanā (informācija ZM mājaslapas www.zm.gov.lv sadaļā “Meža nozare/Valsts un ES atbalsts/Meža attīstības fonds”);
- 3) Medību saimniecības attīstības fonds – 5 zinātniskās izpētes projekti (informācija ZM mājas lapas www.zm.gov.lv sadaļā “Meža nozare/Valsts un ES atbalsts/Medību saimniecības attīstības fonds”);
- 4) **Apakšprogramma “Zinātne” – 1 pētījums** (informācija: Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūta mājas lapas www.priekuliselekcija.lv sadaļā “Projekti”);
- 5) ELFLA LAP Tehniskā palīdzība – 6 pētījumi (informācija ZM Lauku attīstības atbalsta departamentā).

2.6. Sadarbības programmās īstenotie projekti

2009. gadā turpinās Starpreģionu sadarbības programmas “INTERREG IVC” projekts “Nākotnes mežs – meža apgabali klimata pārmaiņām”. Projektā tiek veikta analīze par Eiropas mežiem klimata pārmaiņu kontekstā. Tāpat tiek analizētas arī labākās vadības metodes meža stabilitātes saglabāšanā un daudzveidīgās meža izmantošanas iespējas.

2009. gadā sāks Eiropas Komisijas programmas “Era Net Wood Wisdom Net” projekts par nacionālo programmu meža zinātnē un meža resursu izmantošanā koordinēšanu. Projekta mērķis ir izveidot konsorciju, kas apvieno gan pamata, gan praktisko zinātni, tā veicinot ārpus ES esošo zinātnieku piesaisti. 2009. gadā kopīgi ar citām sadarbības valstīm ir sagatavots kopējs izpētes un rūpnieciskās attīstības pieteikums, koncentrējoties uz koksnes un to šķiedru produktiem.

2009. gadā uzsākts Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta projekts “Integrēto vides un meža ekonomisko kontu izstrāde Latvijā”. Projektā tiks izstrādāta meža ekonomisko kontu sistēma. Pēc izstrādātās metodoloģijas tiks veikti testa aprēķini ekonomisko kontu sistēmā. Tāpat paredzēts izglītēt meža nozares pārstāvjus par mežu ekonomiskās vērtības aprēķināšanas metodoloģiju.

2009. gadā LZRA sāka īstenot Latvijas–Norvēģijas projektu “Ilgtspējīgas zivju un vēžu resursu iekšējos ūdeņos un videi draudzīgas akvakultūras pārvaldības veicināšana (PROMIWA)”. Projekta galvenie darba virzieni ir augstākās izglītības akvakultūrā pamatu izstrāde, mazo ezeru iesaiste zivju un vēžu audzēšanā, izmantojot akvakultūras pieeju, modeļezeru iekārtošana, rekomendāciju un normatīvo aktu pamatu izstrāde to iesaistei ekonomiskajā aprītē un ekspluatācijā. Projektu plānots pabeigt 2010. gadā.

2.7. Sniegtie pakalpojumi

Īstenojot Ministru kabinetā apstiprināto koncepciju “Uz klientu vērstas pakalpojumu sniegšanas sistēmas izveide Zemkopības ministrijā un tās padotības iestādēs”, ministrija

turpina aktīvu darbu pie organizatoriskās un procesu pilnveidošanas un informācijas koplietošanas risinājumu radīšanas. Minētie pasākumi tiek īstenoti ERAF projektā “Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu vienotas informācijas telpas izveide”.

Pakalpojumu sniegšanas un pakalpojumu pārvaldības jomā ir izvirzīts mērķis – nodrošināt iespēju zemkopības nozares klientiem centralizēti saņemt informāciju par pakalpojumiem, pieteikties pakalpojumu saņemšanai un saņemt pakalpojumus pašapkalpošanās režīmā.

Mērķa īstenošanas pamatā ir šādas pamatnostādnes:

- vienas pieturas aģentūras un publiskās pārvaldes reformas principu izmantošana, ko nosaka Valsts kanceleja, RAPLM un politikas plānošanas dokumenti;
- nozares līmenī ieviest jaunas lomas, sadalot atbildību starp pakalpojumu pārvaldniekiem, pakalpojumu turētājiem un pakalpojumu sniedzējiem;
- veicināt nozares portāla, zvanu centra un e-pasta kā komunikācijas kanālu izmantošanu;
- vienota ZM padotībā esošo iestāžu klientu bāze, vienota klientu identifikācija, autentifikācija un autorizācija;
- pakalpojumu pilnveidošanas un optimizācijas uzdevums ir pakalpojumu pārvaldības speciālista funkcija;
- vienots un centralizēti pārvaldīts nozares pakalpojumu katalogs;
- vienota metodoloģiska pieeja pakalpojumu definēšanai un procesu aprakstīšanai;
- pakalpojumu dzīves cikla pārvaldība;
- koordinēta pakalpojumu sniegšanas līmeņu un pakalpojumu sniegšanas kanālu noteikšana;
- pakalpojumu pārvaldībā izmantot izmērāmus pakalpojumu sniegšanas rādītājus.

2.8. Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

■ *Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas*

ZM integrētā vadības sistēma

Zemkopības ministrijā turpina darboties Integrētā vadības sistēma (IVS) – iestādes darbības stratēģijas līdzsvarotas vadības sistēma, ietverot riska un kvalitātes vadību, kādu izcilības novērtēšanai izmanto valsts pārvaldes iestādēs ES valstīs. IVS darbības mērķis ir uzlabot un stiprināt ministrijas administratīvās spējas un darbības kapacitāti – efektīvāk izmantot resursus, vadīt procesus un panākt kvalitatīvu lēmumu pieņemšanu, efektīvi nodrošināt ES atbalsta programmu vadību un uzraudzību.

Iekšējā kontrole

ZM un 2 padotības iestādēs ir izveidotas iekšējā audita struktūrvienības, kas saskaņā ar valsts sekretāra vai iestādes vadītāja apstiprinātu audita stratēģiju veic iestādē izveidotās iekšējās kontroles novērtējumu un sagatavo ieteikumus. Veiktajos auditos ir konstatēts, ka ministrijā un tās pārvaldībā esošajā ES fondu vadības un ieviešanas sistēmā ir izveidoti iekšējās kontroles mehānismi un to funkcionalitātē nav tādu būtisku trūkumu, kas ietekmētu sistēmas darbību. Par secinājumiem un ieteikumiem pēc auditiem tiek iesniegti ziņojumi valsts sekretāram.

Iekšējais audits

Pārskata gada periodā ir veikta iekšējā audita optimizācija ZM resorā, pārtraucot iekšējā audita struktūrvienību darbību 5 ministrijas padotības iestādēs, kurās ar ministra rīkojumu veikt auditus ir pilnvarota ZM Iekšējā audita nodaļa. Iekšējā audita struktūrvienības

saglabātas divās ministrijas padotības iestādēs – Lauku atbalsta dienestā un Latvijas Lauksaimniecības universitātē.

Kopumā tika novērtētas 16 sistēmas un par auditu rezultātiem iesniegti ziņojumi valsts sekretāram.

Dažas pārbaudes ir notikušas pēc Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pieprasījuma par vairākās sūdzībās norādītiem faktiem un novērtēts Pārtikas un veterinārā dienesta rīcības tiesiskums.

2009. gada auditos konstatēts, ka būtiskos aspektos ZM izveidotajās iekšējās kontroles sistēmās ir ietverti un funkcionē kontroles pamatelementi.

Nozīmīgākie auditos konstatētie fakti un ieteikumi ir šādi.

- Auditējot vairāku budžeta programmu vadību un izpildi, konstatēts, ka ir grūti izvērtēt programmas lietderību, jo nav gūta pārliecība par to, ka tiek veikta pietiekama analīze par to, kā budžeta programmās izvēlētie pasākumi ietekmē programmas mērķi īstermiņā un ilgtermiņā un cik liela pakalpojuma saņēmēju daļa var izmantot budžeta programmas pasākumus.
- Pamatojoties uz darbības stratēģijas īstenošanas jomā konstatēto, tika ieteikts, sagatavojot budžeta programmu, izvērtēt visu iepriekšējo gadu programmu pasākumu lietderību un efektivitāti un ietvert programmā tikai tos pasākumus, kas maksimāli veicina konkrētā darbības virziena mērķa sasniegšanu. Tika ieteikts arī izvirzīt stingrākas prasības pakalpojuma sniedzējiem attiecībā uz tāmju precizitāti, detalizētību un pamatotību.
- Pēc fizisko personu datu aizsardzības auditiem tika ieteikts izstrādāt iekšējos datu apstrādes sistēmas aizsardzības noteikumus, nosakot tajos visas iestādei saistošas prasības personas datu aizsardzības nodrošināšanā saskaņā ar atbilstošajiem normatīvajiem aktiem.
- Politikas izstrādes jomā tika konstatēts, ka kopumā pārtikas aprites politikas izstrādē un ieviešanā galvenie iekšējās kontroles mehānismi ir izveidoti un darbojas. Pārtikas un veterinārā dienesta izveidotā pārtikas aprites valsts uzraudzības sistēma nodrošina sistemātisku, visaptverošu, integrētu un adekvātu uzraudzību visos pārtikas aprites posmos.
- Pēc Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansēto pasākumu vadības un kontroles sistēmu auditiem izteiktie ieteikumi vērsti uz Zemkopības ministrijas IVS ietvarto procesu un procesu karšu aktualizēšanu, kā arī informācijas pieejamības nodrošināšanu ar LLAP ieviešanu saistītām ZM struktūrvienībām par Lauku atbalsta dienesta izstrādātajām un aktuālajām administratīvajām procedūrām ELFLA ieviešanas, īstenošanas un kontroles jomā.

Pārbaudēs konstatēto nepilnību novēršanai un iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanai pavisam ir apstiprināti 42 auditoru sniegtie ieteikumi, no kuriem 43 % ieviesti līdz pārskata perioda beigām, bet pārējo ieteikumu ieviešanas termiņš ir nākamais periods.

Eiropas Zivsaimniecības fonda revīzijas iestādes darbība

Zemkopības ministrijas Iekšējā audita nodaļa, būdama EZF revīzijas iestāde, 2009. gadā ir izpildījusi šādus galvenos uzdevumus:

- veikusi EZF finansētās programmas vadības un kontroles sistēmas auditus ZM;
- sagatavojusi un iesniegusi EK gada kontroles ziņojumu un atzinumu par EZF finansētās programmas vadības un kontroles sistēmas atbilstību tiesību aktu prasībām un tās darbības efektivitāti;
- aktualizējusi un iesniegusi EK EZF audita stratēģiju;
- veikusi LAD Administratīvā departamenta kā EZF revīzijas struktūras metodisko vadību un uzraudzību.

Pārskata gada laikā veikti septiņi EZF finansētās programmas vadības un kontroles sistēmas auditi, kuros tika izvērtēta prioritāro virzienu īstenošana, budžeta un finanšu pārvaldība un izmaiņas vadības un kontroles sistēmā. Šajos auditos tika izvērtēta vadošā, sertifikācijas un starpniecības iestāde un revīzijas struktūras izveidotās vadības un kontroles sistēmas. Pēc auditiem izteiktie ieteikumi galvenokārt attiecas uz ZM normatīvo aktu precizēšanu, aktualizēšanu un atbildības sadalījumu starp EZF vadībā iesaistītajām struktūrvienībām, ņemot vērā izmaiņas ZM struktūrā 2009. gadā.

Pamatojoties uz veiktajām pārbaudēm, ZM IAN un LAD Administratīvais departaments 2009. gada nogalē sagatavoja un iesniedza EK gada kontroles ziņojumu un atzinumu par EZF finansētās programmas vadības un kontroles sistēmas darbības efektivitāti laikā no 01.07.2008. līdz 30.06.2009. Tika sniegts atzinums, ka vadības un kontroles sistēma atbilst tiesību aktu prasībām un ir darbojusies efektīvi, tā nodrošinot pietiekamu garantiju tam, ka EK iesniegtās izdevumu deklarācijas ir pareizas un atbilstošie darījumi ir veikti likumīgi un pareizi.

Iespējamās korupcijas novēršana

2009. gadā pēc KNAB pieprasījuma ir apkopota, izvērtēta un KNAB nosūtīta informācija par pretkorupcijas pasākumiem ZM un tās padotības iestādēs. Korupcijas novēršanas preventīvie pasākumi jeb uzdevumi tiek veikti saskaņā ar ministrijā un padotības iestādēs apstiprinātajiem pretkorupcijas pasākumu plāniem.

Strukturālās reformas

2009. gada 1. janvārī Zemkopības ministrijā tika izveidots Zivsaimniecības politikas departaments. Departamenta izveide bija nepieciešama, lai pārņemtu zivsaimniecības politikas izstrādes funkcijas, reorganizējot Valsts zivsaimniecības pārvaldi.

2009. gada 1. jūlijā Zemkopības ministrijā notika reorganizācija. Tās mērķis bija izveidot efektīvu ministrijas struktūru, samazinot vadošo amatu vietu skaitu ministrijā un lielāku atbildību paredzot struktūrvienību (departamentu, patstāvīgo nodaļu) vadītājiem. Ministrijas struktūrvienību sadalījums iekļauts pārskata 2. pielikumā. Struktūrvienību skaits ministrijā pirms reorganizācijas bija 15 departamenti un 1 patstāvīgā nodaļa, pēc reorganizācijas – 9 departamenti un 2 patstāvīgās nodaļas. Amata vietu skaits ministrijā pirms reorganizācijas bija 306, pēc reorganizācijas – 255.

Ar 2009. gada 1. jūliju tika reorganizēta Zemkopības ministrijas pārraudzībā esošā tiešās pārvaldes iestāde – Ciltsdarba valsts inspekcija, nododot tās funkcijas Pārtikas un veterinārajam dienestam un valsts aģentūrai “Lauksaimniecības datu centrs”.

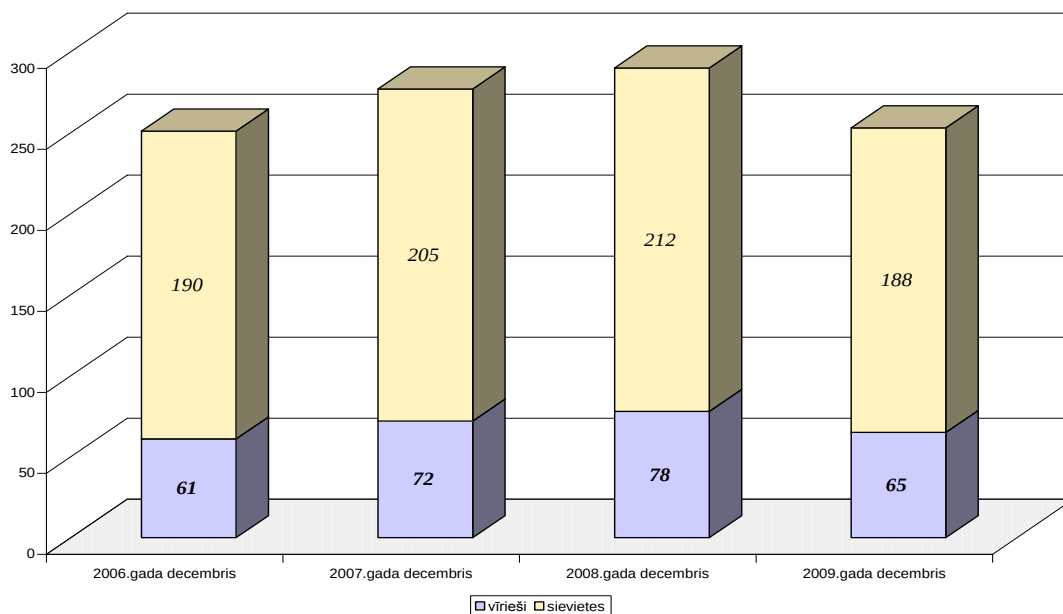
2009. gadā tika uzsākta Pārtikas un veterinārā dienesta Nacionālā diagnostikas centra un valsts aģentūras “Latvijas Zivju resursu aģentūra” reorganizācija, lai 2010. gadā izveidotu Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūtu “BIOR”. 2009. gadā tika apvienotas zivju audzētava “Ķegums” un zivju audzētava “Tome”.

2009. gadā notika valsts aģentūru “Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra”, “K.Ulmaņa piemiņas muzejs “Pikšas” un “Latvijas Lauksaimniecības muzejs” reorganizācija, lai izveidotu jaunu valsts aģentūru “Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra”.

3. PERSONĀLS

2009. gada sākumā ministrijā bija 311 amata vietas, bet gada beigās – 255 amata vietas. 2009. gada sākumā bija nodarbinātas 305 personas, bet gada beigās – vairs tikai 253 personas: 224 ierēdņi un 29 darbinieki, no tiem 74,3 % sievietes un 25,7 % vīrieši. Faktiskais vidējais darbinieku un ierēdņu nodarbināto skaits 2009. gadā bija 273. (4. attēls).

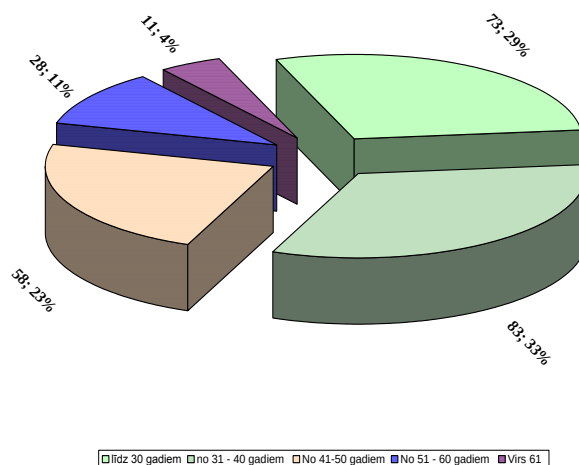
4. attēls. Darbinieku skaits pēc dzimuma

Avots: ZM

Personāla vidējais vecums ministrijā ir 38,6 gadi. Ministrijas personāla sadalījums pa vecuma grupām redzams 5. attēlā. Ministrijas personāls ir jauns, jo 29 % ministrijas personāla nav vecāki par 30 gadiem, 33 % personāla ir vecumā no 31 līdz 40 gadiem.

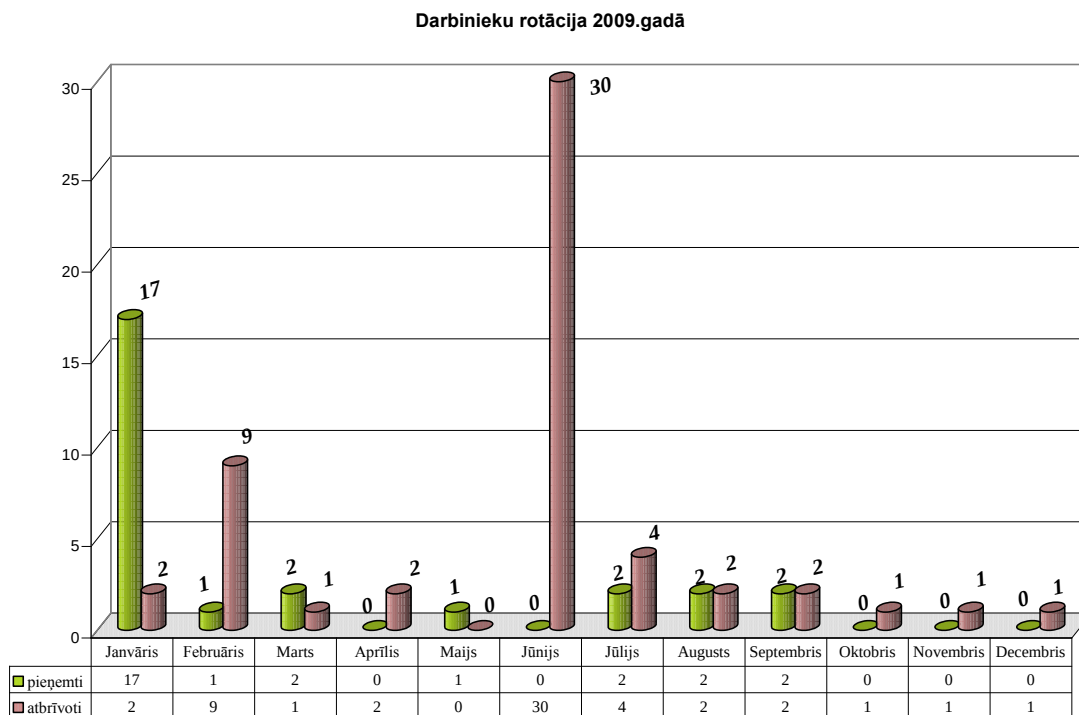
5. attēls. Darbinieku skaits pa vecuma grupām 2009. gada decembrī

Avots: ZM

2009. gadā ministrijai bija negatīva bilance strādājošo skaita pieaugumā (6. attēls). Gada laikā atbrīvoti 55 ierēdņi un darbinieki, bet pieņemti 27 ierēdņi un darbinieki.

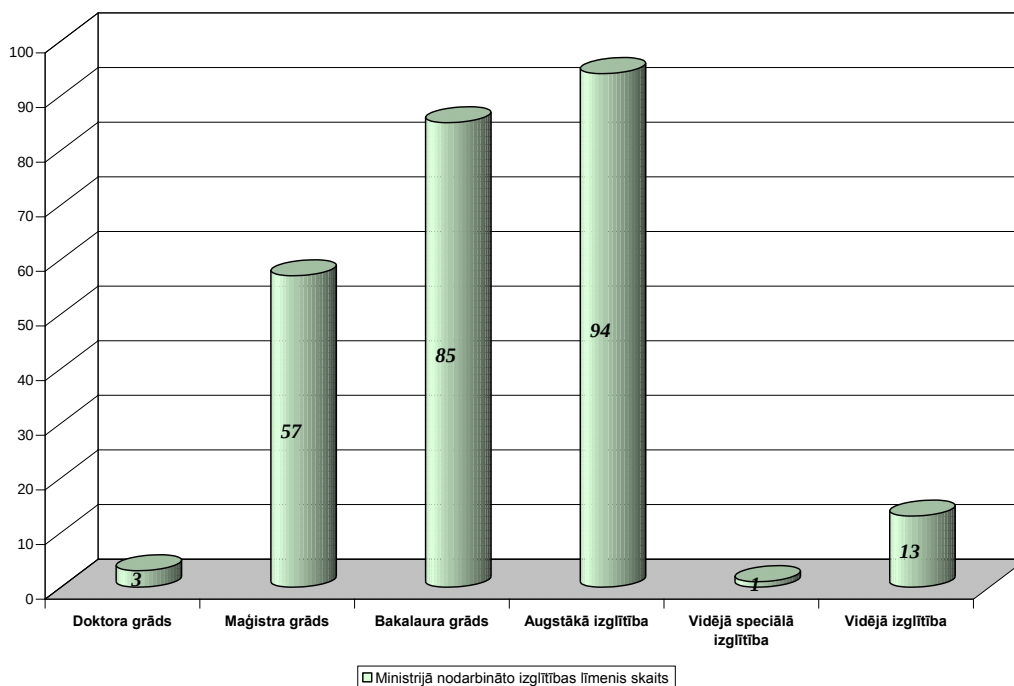
6. attēls. Darbinieku balance 2009. gadā

Avots: ZM

Ministrijā strādā 3 ierēdņi ar doktora grādu un 57 ierēdņiem ir maģistra grāds, 85 ierēdņiem ir bakalaura grāds, 94 ierēdņiem – profesionālā augstākā izglītība (7. attēls).

7. attēls. Ministrijas personāla izglītības līmenis

Avots: ZM

2009. gadā ministrijas ierēdņi mācījās Valsts administrācijas skolasursos. Gada laikā 67 ierēdņi apmeklēja Valsts administrācijas skolas piedāvātās mācības. Vidēji katrs ierēdnis gada laikā mācības apmeklēja 1,5 reizes. Kopumā ministrijas ierēdņi Valsts administrācijas skolu apmeklēja 100 reizes. Visvairāk ministrijas ierēdņi apmeklēja mācību kursus “Raksturīgās kļūdas tiesību aktu tulkojumos to identificēšanā un labošanā” – 25 ierēdņi, “Statistiskās informācijas iegūšana un izmantošana” – 22 ierēdņi, “Lēmumu pieņemšana komitoloģijas procedūrā” – 18 ierēdņi. Ministrijas ierēdņi apmeklēja arī mācības par Eiropas Savienības jautājumiem: “ES pamatnostādnes” – 7 ierēdņi, “Lobēšana ES institūcijās” – 6 ierēdņi. Ministrijas ierēdņi un darbinieki apmeklēja mācības Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā (“Datu analīze” – 15 ierēdņi un darbinieki, “Lauksaimniecības nozaru ekonomiskā novērtēšana” – 48, “Inovācija meža apsaimniekošanā” – 14). 70 ministrijas ierēdņu un darbinieku papildināja savas zināšanas citos mācību centros par dažādiem ar amata pienākumiem saistītiem jautājumiem (pavisam 81 reizi).

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, sabiedrības aptaujas

2009. gadā lauksaimnieki informāciju par valsts politiku lauksaimniecībā, lauku attīstībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā regulāri saņēma ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību, tika izdoti bukleti un ziņu lapas, notika semināri un konferences un citi pasākumi.

Īpaša uzmanība tika pievērsta lauksaimnieku informēšanai par Lauku attīstības programmas pasākumiem, kā arī Rīcības programmas EZF atbalsta pasākumu ieviešanu Latvijā. Lauksaimnieki regulāri saņēma informāciju gan par pasākumu sākuma, gan beigu termiņu – tā tika sniegta nozaru sabiedriskajām organizācijām un ievietota ZM mājaslapā.

Par LAP īstenošanu tika noorganizēta ikgadējā ES dalībvalstu maksājumu aģentūru *AMADEUS* (*Annual Meeting of Audit Directors of European Union Services*) konference. Trijās reģionālajās konferencēs lauksaimniekiem tika sīki skaidrotas programmas ieviešanas aktualitātes, sniegta informācija par būtiskām izmaiņām LAP pasākumu atbalsta saņemšanas nosacījumos 2009. gadam, kā arī par savstarpējās atbilstības nosacījumu ietekmi uz saņemto atbalstu.

Par ES atbalsta apguves iespējām tika sagatavots TV raidījumu cikls “LAP pasākumi 2007.–2013. gadam”. Lauksaimnieki regulāri divas reizes nedēļā saņēma aktuālu informāciju “Latvijas Radio” rīta ziņu apskatā “Eiropas rīts”.

Daudzveidīga un lauksaimniekiem nepieciešama informācija par LAP atbalsta iespējām, administratīvā sloga samazināšanu atspoguļota laikraksta “Latvijas Avīze” četros tematiskajos pielikumos.

Lai skaidrotu EZF atbalsta iespējas un sekmētu zvejas un akvakultūras produktu apstrādes attīstības jomā izvirzīto mērķu sasniegšanu, tika sarīkota starptautiska konference “Eiropas Zivsaimniecības fonds un iespējas zvejas un akvakultūras produktu apstrādes attīstībai”. Šo jautājumu skaidrošanā sagatavota videoinformācija “Zivju hronikas” par zivsaimnieku pozitīvo pieredzi, īstenojot ES projektus. Sagatavotie sižeti tika demonstrēti 3 reģionālajās televīzijās.

Piecos plānošanas reģionos (Kurzemes, Latgales, Rīgas, Vidzemes, Zemgales) par LAP finansējuma apguves iespējām tika organizētas konferences, informatīvi semināri, informatīvi konsultatīvās dienas, publicēta informācija reģionālajos plašsaziņas līdzekļos, izdotas informatīvās lapas.

Ievērojamu ieguldījumu sabiedrības informēšanā deva Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra jaunā struktūrvienība – Valsts Lauku tīkls (VLT). Tas tika izveidots, lai Latvijas lauksaimniekiem nepieciešamā informācija dažādās nozarēs būtu vienuviet koordinēta un saskaņota.

Īstenojot 2009. gadā Rīcības programmu, VLT noorganizēja 321 semināru par LAP pasākumiem un aktualitātēm. Potenciālajiem atbalsta saņēmējiem, sociālajiem partneriem, profesionālajām un sabiedriskajām organizācijām, pārējiem interesentiem tika noorganizēti 26 pieredzes apmaiņas braucieni Latvijā un 8 pieredzes apmaiņas braucieni uz ES valstīm. Mērķauditorijas informēšanas un pieredzes apmaiņas nolūkā notika konference “Lauksaimniecības loma lauku attīstībā”, seminārs “Radošo biznesa ideju tirgus” (sadarbībā ar biedrībām “Latvijas Jauno Zemnieku klubs” un “Latvijas mazpulki”), starptautisks seminārs “Labā pieredze un prakse LEADER pieejas īstenošanā Latvijā un Igaunijā” un starptautiska konference “Lauksaimniecības kooperācija Latvijā un citās pasaules valstīs”.

Pērn tika uzsākta EZF virziena “Zivsaimniecības reģionu ilgtspējīga attīstība” pasākumu ieviešana, tāpēc ZM sadarbībā ar VLT organizēja vairākus seminārus vietējo rīcības grupu darbības aktivizēšanai.

Lai lauksaimniekiem nepieciešamā informācija būtu viegli saprotama un ērti pieejama, VLT sagatavoja un izdeva 3 veidu bukletus latviešu un angļu valodā un 11 ziņu lapu izdevumus.

2009. gadā Latvijas centrālajos, kā arī reģionālajos laikrakstos tika publicētas intervijas ar zemkopības ministru un ministrijas speciālistiem par nozares aktualitātēm. Intervijās pārrunāto tēmu loks skāra izmaiņas ES Kopējā lauksaimniecības politikā, dažādu atbalsta veidu pieejamību nozarē, Lauku attīstības programmas aktualitātes, birokrātiskā sloga mazināšanas, kredītu saņemšanas iespējas, kā arī citas lauksaimniekiem svarīgas tēmas.

Zemkopības ministrs Latvijas rajonos regulāri tikās ar lauksaimniekiem, lauku uzņēmējiem, zivsaimniecības un mežsaimniecības nozaru pārstāvjiem, konsultantiem un speciālistiem, lai diskutētu par aktualitātēm nozarē.

Pagājušajā gadā turpinājās lauksaimnieku informēšana par aktualitātēm nozarē ar mobilā tālruņa īsziņu starpniecību. Aptuveni 10 tūkstoši abonentu gada laikā katrs saņēma 15 īsziņas ar informāciju par tuvākajiem iesniegumu pieņemšanas termiņiem uz dažādiem atbalsta veidiem nozarē.

Sabiedrības izpratnes sekmēšanai par ilgtspējīgu meža apsaimniekošanu, kā arī par meža un koksnes produkcijas izmantošanu visā Latvijā notika vairāk nekā 350 dažādi “Meža dienu 2009” pasākumi.

Meža nozares labākajiem darbiniekiem tika pasniegta meža nozares gada balva “Zelta čiekurs”. Tā ir atzinība par sasniegumiem meža nozarē un veicina meža nozares attīstību un atpazīstamību. Savukārt konkursam “Mūsu mazais pārgājiens”, kura dalībnieki iepazīnās ar koksnes izmantošanas viediem un iespējām, meža un tā nozīmes izzināšanu, tika iesūtīti aptuveni 200 vispārīzglītojošo un profesionālo izglītības iestāžu skolēnu darbi.

Zemkopības ministrijā ik dienas darbojās “karstā telefona” līnija. Piezvanot pa to, jebkurš interesents varēja saņemt speciālistu atbildes uz jautājumiem, kas saistīti ar ZM pārzinātajām jomām. Gada laikā saņemti apmēram 450 jautājumu, kā arī sagatavoti komentāri vai atbildes uz tiem.

Regulāri tiek aktualizēta informācija ministrijas mājaslapā www.zm.gov.lv. Aktuāli temati tiek ievietoti mājaslapas sadaļā “Sabiedrības viedoklis”, kur ikvienam interesentam ir iespēja interaktīvi izteikt savas domas par sagatavotajiem normatīvo aktu projektiem, politikas plānošanas dokumentu projektiem vai arī uzdot jautājumu ministrijas speciālistiem. Turklāt ministrijas speciālisti tā iegūst vērtīgas ziņas par lauku iedzīvotājus interesējošām tēmām. Ministrijas mājaslapas sadaļā “Dalība ES” regulāri tiek ievietota informācija par aktualitātēm ES lēmumu pieņemšanas institūcijās – ES Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomē, Īpašajā lauksaimniecības komitejā un Pastāvīgo pārstāvju komitejā, kā arī materiāli par Eiropas Komisijas un ES Padomes darba grupām un nacionālajām pozīcijām.

Lai sabiedrībai sniegtu atbildes un plašāku informāciju par ģenētiski modificētiem organismiem, ZM žurnālistiem organizēja semināru-diskusiju “ĢMO – ieguvumi un riski”.

Labākajiem un veiksmīgajiem lauksaimniekiem noorganizēts ikgadējais konkurss “Sējējs.”

Lai sekmētu jauniešu interesi par lauksaimniecību un dzīvi laukos, ZM Latvijas mazpulcēniem rīkoja kartupeļu audzēšanas konkursu. Izaudzētā raža veiksmīgi tika realizēta Latvijas veikalos.

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

■ *Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome*

Zemkopības ministrija, izstrādājot un īstenojot lauksaimniecības un lauku attīstības politiku, konsultējas ar Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi.

2009. gadā ZM un LOSP turpināja savu sadarbību, noslēdzot sadarbības līgumu par lauksaimnieku iesaistīšanu lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī atgriezeniskās saites nodrošināšanu par ministrijas pieņemtajiem lēmumiem.

LOSP sēdēs regulāri piedalās zemkopības ministrs, lai informētu par aktualitātēm lauksaimniecības jomā, kā arī atbildētu uz LOSP pārstāvju jautājumiem.

Kopš 2002. gada ar ZM atbalstu darbojas LOSP Briseles birojs, kas nodrošina regulāru kontaktu uzturēšanu un informācijas apmaiņu ar ES Profesionālo lauksaimniecības organizāciju komiteju un ES Lauksaimniecības kooperatīvo organizāciju savienību COPA/COGECA (*Committee of Professional Agricultural Organisations in the European Union/General Confederation of Agricultural Co-operatives in the European Union*), kā arī pēc iespējas – ar Eiropas Komisijas amatpersonām, ES dalībvalstu lauksaimnieku nevalstisko organizāciju pārstāvniecībām un to vadītājiem.

■ **Latvijas Pašvaldību savienība**

Zemkopības ministrijai ir izveidojusies sekmīga sadarbība ar Latvijas Pašvaldību savienību (LPS). Ik gadu abas institūcijas vienojas par sarunu tematiem, parakstot nodomu protokolu, kas paredz savstarpēju sadarbību informācijas apmaiņā par lauksaimniecības un lauku attīstības aktualitātēm. Dokumentā ir noteikta mērķtiecīga un konkrēta turpmākā ZM un LPS sadarbība, lai nodrošinātu lauku iedzīvotājus ar informāciju par zemes politikas jautājumiem, Valsts lauku tīkla pasākumu ieviešanu, vietējo attīstības stratēģiju īstenošanu Lauku attīstības programmā 2007.–2013. gadam un Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai, kā arī aktualitātēm mežu politikā, zivsaimniecībā, ūdeņu apsaimniekošanā un lauku attīstības speciālistu darbu pagastos.

■ **Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācija**

Zemkopības ministrija, izstrādājot un īstenojot pārtikas nozares politiku, konsultējas ar Latvijas Pārtikas uzņēmumu federāciju (LPUF). Zemkopības ministrija un LPUF ir turpinājušas sadarbību, noslēdzot sadarbības līgumu, kas paredz kopīgi izstrādāt pārtikas aprites politiku, piedalīties tā organizēšanā un veicināt nozares perspektīvo attīstību.

Zemkopības ministrija pirms normatīvo aktu projektu izsludināšanas valsts sekretāru sanāsmē ar tiem iepazīstina LPUF atzinuma sniegšanai, kā arī iesaista LPUF ministrijas izveidotajās starpinstitūciju darba grupās, kas darbojas dzīvnieku un augu izcelsmes produktu, vīna, spirta un alkoholisko dzērienu, ES ārējās tirdzniecības un citās jomās, kā arī nodrošina iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā.

LPUF regulāri tiekas ar zemkopības ministru, ZM valsts sekretāri un atbildīgajiem ministrijas speciālistiem, lai risinātu aktuālas pārtikas nozares problēmas, kā arī regulāri sniedz viedokli par jautājumiem, kas saistīti ar pārtikas ražošanas nozari, pārtikas produktu izplatīšanu, pārtikas produktu nekaitīgumu, kvalitāti, marķēšanu un citiem jautājumiem. Sadarbība starp ministriju un LPUF nodrošina arī jaunākās informācijas apmaiņu un profesionalitāti aktuālu jautājumu risināšanā.

5. ZEMKOPIBAS MINISTRIJAS 2010. GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

5.1. 2009. gadā uzsākto pasākumu turpināšana

Zemkopības ministrijas prioritātes 2009. gadam ir atspoguļotas “Deklarācijas par Valda Dombrovskā valdības Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai” Valdības rīcības plānā. Daļa no 2009. gadā uzsāktajiem pasākumiem turpinās arī 2010. gadā, un tie ir šādi.

- Īstenosim administratīvā sloga identificēšanas pasākumus lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozaru nacionālajos normatīvajos aktos, to projektos un veiksīm grozījumus normatīvo aktu regulējumā ar mērķi mazināt administratīvo slogu uzņēmējiem.
- Veiksīm grozījumus Lauku attīstības programmā 2007.–2013. gadam, īstenosim Rīcības programmu Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam, veicot finansējuma pārdali starp pasākumiem.
- Sadarbībā ar Ārlietu un Finanšu ministriju aktualizēsim Latvijas pozīciju par ES budžeta pārskatīšanu uzsverot Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonda pozīciju kā līdzvērtīgu prioritāti struktūrfondiem un Kohēzijas fondam.
- Diskusijās par ES kopējās lauksaimniecības politiku pēc 2013. gada iestāsimies par atbalsta maksājumu izlīdzināšanu starp vecajām un jaunajām ES dalībvalstīm, nodrošinot godīgu konkurenci visā ES.
- Veiksīm grozījumus Lauku attīstības programmā 2007.–2013. gadam, īstenosim Rīcības programmu Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam un pakārtotajos normatīvajos aktos, lai atbalstītu ieguldījumus lauksaimniecībā un zivsaimniecībā efektīvāku ražošanas procesu ieviešanai un veicinātu ražotāju kooperācijas attīstību.
- Izstrādāsim Latvijas meža īpašnieku kooperācijas veicināšanas programmu.
- Izstrādāsim meža resursu apsaimniekošanas stratēģiskās plānošanas instrumentu mežsaimniecības ekonomiskās, ekoloģiskās un sociālās ilgtspējas nodrošināšanai.
- Pilnveidosim Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta izmantošanu regulējošo likumdošanu, īpaši akvakultūras jomā, lai veicinātu investīcijas nozares attīstībai, tajā izmantoto metožu un tehnoloģiju modernizācijai, jaunu tirgu apgūšanai, kā arī nodrošinātu šādu pasākumu realizācijas efektīvu pārvaldību.
- Nodrošināsim pastāvīgu zinātnisko pamatojumu un rekomendāciju izstrādi iekšējo ūdeņu un jūras piekrastes zivju resursu ilgtspējīgai izmantošanai un pieejamā finansējuma robežās maksimāli efektīvi realizēsim “Zivju resursu atražošanas valsts programmu (2001.–2010. g.)” un Latvijas zušu krājumu pārvaldības plāna 2009.–2013. gada pasākumus.
- Lai sekmētu drošas un kvalitatīvas pārtikas apriti, tās izsekojamību un tiešo tirdzniecību, izstrādāsim un iesniegsim Saeimā likumprojektu “Grozījumi Pārtikas aprites likumā”, kā arī izstrādāsim MK noteikumus “Veterinārās prasībās svaigu zvejas produktu aprītei nelielā apjomā” un “Par kārtību, kādā mednieki piegādā

medījamos dzīvniekus vai to gaļu mazos daudzumos un veterinārajām prasībām medījamo dzīvnieku vai to gaļas aprītei”.

- Aktualizēsim akciju sabiedrības “Latvijas valsts meži” darbības un valsts mežu apsaimniekošanas stratēģiju.

Detalizēts darbības plāns 2009. gadam, tostarp atskaite par izpildes gaitu, ir pieejams ministrijas interneta mājaslapas sadaļā “Ministrija/Darba plāns”, bet detalizēta informācija par Valdības rīcības plāna pasākumu izpildi pieejama ministrijas interneta mājaslapas sadaļā “Ministrija/ZM Pārskats par Valdības rīcības plāna izpildi”, kā arī Valsts kancelejas mājaslapā.

5.2. 2010. gada galvenie uzdevumi un pasākumi

1. Nodrošināsim atbalsta sniegšanu laukiem 2010. gadā, kopā izmaksājot 221,58 milj. latu, t.sk.:

- nacionālajām subsīdijām – LVL 10,04 milj. (salīdzinājumā ar 2009. gadu samazinājums par 35 %).
- Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondam – LVL 90,80 milj. (t.sk. vienotais platības maksājums un papildu valsts tiešie maksājumi LVL 75,8 milj., eksporta kompensācijas – LVL 1,9 milj.),
- Lauku attīstības programmas projektiem – LVL 99,73 milj.,
- zivsaimniecības projektiem – LVL 21,00 milj.

Esam informējuši Finanšu ministriju, ka 2010. gadā papildus nepieciešami:

- ELGF – LVL 60,2 milj.,
- Eiropas Lauksaimniecības fondam lauku attīstībai – LVL 40,3 milj.,
- Eiropas Zivsaimniecības fondam – LVL 4 milj.

2. Diskusijās par ES Kopējās lauksaimniecības politiku pēc 2013. gada iestāsimies par atbalsta maksājumu izlīdzināšanu starp vecajām un jaunajām ES dalībvalstīm, nodrošinot godīgu konkurenci visā ES, kā arī objektīvu lauku un zivsaimniecības ES finanšu resursu piešķirumu Latvijai.

3. No neizlietotās ES fondu naudas tiks izveidots kredītfonds, lai lauksaimniekiem un zivsaimniekiem dotu iespēju saņemt kredītus investīciju pasākumu ieviešanai. Kredītfonda budžets tiek plānots LVL 100 milj. apmērā.

4. Veicināsim sadarbību un eksportu ar trešajām valstīm. Sekmēsīm esošo sadarbību ar Krieviju, Baltkrieviju, kā arī uzlabosim sadarbību ar Uzbekistānu, Azerbaidžānu un Ukrainu.

5. Tiks mainīta akcīzes nodokļa atmaksas sistēma, proti, no 2010. gada 1. jūlija lauksaimniekiem dota izvēles iespēja tādas dīzeļdegvielas iegādei, kura paredzēta lauksaimniecības darbu veikšanai. Turklāt tiek samazināts administratīvais slogs akcīzes nodokļa atmaksas saņemšanai, paredzot iespēju iegādāties dīzeļdegvielu bez akcīzes nodokļa no akcīzes preču noliktavām, kā arī darbosies esošā sistēma – dīzeļdegvielu varēs iegādāties vairumtirdzniecības vai mazumtirdzniecības vietās, samaksājot nodokli par iegādāto dīzeļdegvielu un pēc tam to saņemot atpakaļ.

6. Aizstāvēsim Latvijas intereses zivju produktu eksporta jautājumos par pieļaujamām dioksīna piesārņojuma normām Baltijas jūras zivīs un pieļaujamām benzopirēna piesārņojuma normām Latvijā ražotajās kūpinātās zivīs (šprotēs).

7. Zemkopības ministrija arī 2010. gadā īstenos Eiropas Komisijas programmu pārtikas piegādei labdarības organizācijām izdalīšanai vistrūcīgākajām personām. Pārtikas produktu komplektus saņems 77 146 trūcīgas personas. Ir svarīgi izlietot visu EK piešķirto finansējumu (LVL 3,4 milj.), tā stimulējot arī vietējo ražotāju piedalīšanos programmā un nodrošinot to, ka piegādes aptvers pēc iespējas plašāku Latvijas teritoriju.

8. Sekmēsīm lauksaimnieku, zivsaimnieku, pārtikas ražotāju un meža īpašnieku konkurētspēju, turpinot darbu pie administratīvā sloga samazināšanas, īpaši samazinot kontroļu skaitu uzņēmumos un privātajos meža īpašumos.

9. Turpināsim veidot koordinētu pakalpojumu modeli, kas atvieglos lauku uzņēmēju apkalpošanu, – lauku uzņēmējiem vairs nevajadzēs doties uz vairākām iestādēm, lai saņemtu nepieciešamās izziņas un pakalpojumus.

10. 2011. gadam panāksim tādas nozvejas kvotas, kas atbilst Latvijas zvejnieku interesēm, cenšoties panākt pēc iespējas mazākas negatīvas izmaiņas un sociālekonomiskās sekas zvejniekiem.

11. Koordinēsīm starpinstitūciju (iesaistot Pārtikas veterināro dienestu, Valsts policiju un Valsts ieņēmumu dienestu) darbību tirdzniecības ar nelegālajiem lauksaimniecības un pārtikas produktiem apkarošanā.

5.3. 2010. gadā plānotie sadarbības projekti un pētījumi

■ 2010. gadā plānotie sadarbības projekti

2010. gadā plānots turpināt starpreģionu sadarbības programmas “INTERREG IVC” projektu “Nākotnes mežs – meža apgabali klimata pārmaiņām”, Eiropas Komisijas programmas “Era Net Wood Wisdom Net” projektu un Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta projektu “Integrēto vides un meža ekonomisko kontu izstrāde Latvijā”.

2010. gadā ZM sadarbībā ar Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātnisko institūtu pabeigs ieviest 2 Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta projektus, t.i., Latvijas zivju resursu aģentūras projektu “Ilgtspējīgas zivju un vēžu resursu iekšējos ūdeņos un videi draudzīgas akvakultūras pārvaldības veicināšana” un Pārtikas un veterinārā dienesta Nacionālā diagnostikas centra projektu “Dioksīnu un policiklisko aromātisko ogļūdeņražu satura kontroles sistēmas pilnveidošana”.

Projektā “Ilgtspējīgas zivju un vēžu resursu iekšējos ūdeņos un videi draudzīgas akvakultūras pārvaldības veicināšana” 2010. gadā plānots pabeigt rekomendāciju izstrādi mazo ezeru efektīvai izmantošanai un pārvaldībai Latvijā, augstākās izglītības moduļus akvakultūrā un “mobilās klases” izveidi fermeru un akvakultūras speciālistu apmācīšanai dažādos Latvijas rajonos. Tāpat arī plānots pabeigt informācijas sistēmas izstrādāšanu un ieviešanu iekšējo ūdeņu zvejas un akvakultūras sektora pārvaldīšanai EK pieprasīto datu ievākšanai, apkopošanai un nosūtīšanai un plaši informēt publiku par projekta rezultātiem.

Savukārt projektā “Dioksīnu un policiklisko aromātisko ogļūdeņražu satura kontroles sistēmas pilnveidošana” plānots uzrakstīt ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu par zivju produkcijas ražošanas tehnoloģiju un ziņojumu par zivju produkcijas nekaitīguma atbilstību ES normatīvo aktu prasībām un benzopirēna un dioksīnu pieļaujamo saturu, pamatojoties uz projektā iegūtajiem datiem, kā arī informēt publiku par projekta rezultātiem.

■ 2010. gadā plānotie pētījumi

Finansējuma avoti:

- 1) no valsts atbalsta lauksaimniekiem – 6 pētījumi (informācija ZM mājaslapas www.zm.gov.lv sadaļā “Valsts un ES atbalsts/nacionālās subsīdijas”);
- 2) Meža attīstības fonds – 4 zinātniskās izpētes projekti un viens projekts starptautiskās saistību izpildes meža monitoringa pasākumu veikšanā (informācija ZM mājaslapas www.zm.gov.lv sadaļā “Meža nozare/Valsts un ES atbalsts/Meža attīstības fonds”);
- 3) Medību saimniecības attīstības fonds – 3 zinātniskās izpētes projekti (informācija ZM mājaslapas www.zm.gov.lv sadaļā “Meža nozare/Valsts un ES atbalsts/Medību saimniecības attīstības fonds/Finansētie projekti”);
- 4) ELFLA LAP Tehniskā palīdzība – 4 pētījumu projekti (informācija ZM Lauku attīstības atbalsta departamentā);
- 5) EZF ZRP Tehniskā palīdzība – 3 pētījumi (informācija ZM Lauku attīstības atbalsta departamentā).

5.4. Iestādes finanšu saistības 2010. gadā

Likuma “Par valsts budžetu 2010. gadam” pielikumā “Valsts budžeta ilgtermiņa saistību maksimāli pieļaujamais apjoms” tiek atspoguļotas ilgtermiņa saistības, ko uzņēmusies valsts.

Zemkopības ministrijai 2010. gadā šādas saistības ir plānotas kopsummā LVL 221 363 222 apmērā, tajā skaitā finansējums:

- ES fondu īstenošanai – LVL 218 695 154,
- citiem ES politiku instrumentiem – LVL 2 325 558,
- citām ES iniciatīvām – LVL 100 000,
- iemaksām starptautiskajās organizācijās – LVL 242 510,

Ilgtermiņa saistības ES fondu un citu pasākumu īstenošanai turpmākajos gados, plānojot valsts budžetu, tiek paredzētas atbilstoši 2010. gada budžeta projekta sagatavošanas laikā apstiprinātajiem projektiem un plānotajām pasākumu finansējuma prognozēm. Lai nodrošinātu efektīvu un operatīvu finansējuma pieejamību ES fondu un pasākumu īstenošanai, Finanšu ministrijas budžetā ir speciāla programma, kurā tiek rezervēti finanšu līdzekļi ES fondu un citu pasākumu īstenošanai. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā gada laikā ar Ministru kabineta rīkojumu tiek veikta papildu finanšu līdzekļu pārdale nozaru ministrijām.

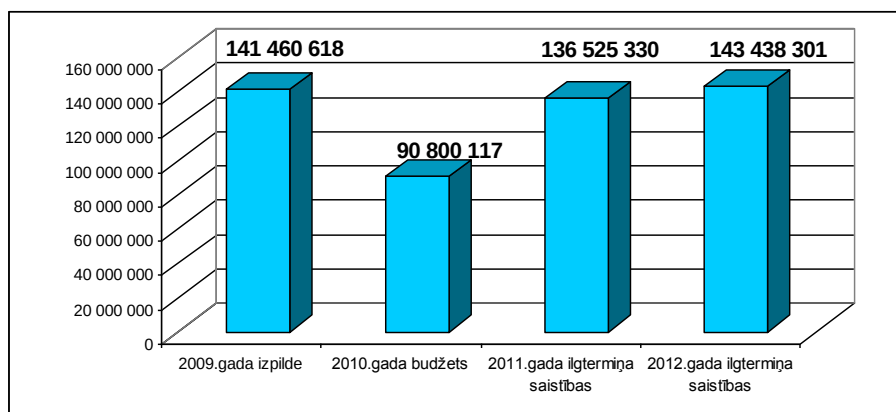
■ Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds

ES finanšu plānošanas periodā 2007.–2013. gadam ELGF finansē ar tirgu saistītos un tiešos maksājumus. ELGF ar tirgu saistīto un tiešo maksājumu daļas izdevumu apmērs ik gadu tiek precizēts atbilstoši plānotajiem pasākumiem un Lauku atbalsta dienestā iesniegtajiem pieteikumiem, līdz ar to ilgtermiņa saistību apmērs ir indikatīvs un tajā ir ietverta tikai provizoriskā finansējuma summa. Pasākumi, kas tiek apstiprināti gada laikā, tiek iekļauti ilgtermiņa saistībās, tiklīdz ir zināmi apstiprinātie pasākumi un to finansējuma apmērs.

Ilgtermiņa saistības 2010. gadam un 2011. gadam tiek plānotas pasākumiem, kuri tika sākti jau 2009. gadā un kuriem tika piešķirts finansējums. 2009. gada laikā ir parādījušies vairāki jauni atbalsta pasākumi, kas turpināsies arī nākamajos gados.

Likumā “Par valsts budžetu 2010. gadam” ELGF finansējums līdz 2012. gadam kopsummā plānots LVL 370 763 748 apmērā.

8. attēls. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds, LVL (dati pēc stāvokļa 01.05.2010.)

Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums “Par valsts budžetu 2010. gadam”

■ *Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai*

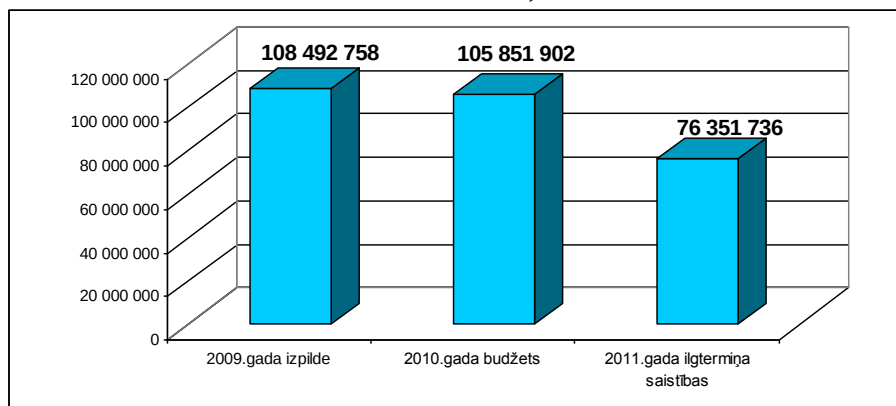
ES finanšu plānošanas periodā no 2007. gada līdz 2013. gadam apvienoti Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Garantiju daļas Lauku attīstības plāna pasākumi un Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības daļas pasākumi.

Latvijas Lauku attīstības programmā 2007.–2013. gadam no ELFLA tiek finansēti pasākumi lauksaimnieku un mežsaimnieku zināšanu uzlabošanai, produktu pievienotās vērtības paaugstināšanai, nozaru konkurētspējas veicināšanai, vides un lauku ainavas saglabāšanai un uzlabošanai, nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības dažādošanai lauku apvidos un citi pasākumi.

Ilgtermiņa finanšu saistības tiek plānotas atbilstoši apstiprinātajiem projektiem un to īstenošanas tempam, nepārsniedzot Latvijas Lauku attīstības programmā 2007.–2013. gadam noteikto finansējuma apmēru pasākumiem un iepriekšminētajam fondam kopumā. Ilgtermiņa saistību apmērs ir indikatīvs, un pašreiz tajā ir ietverta tikai provizoriskā finansējuma summa. ELFLA atbalstu pasākumu ieviešana katru gadu tiek pārskatīta un atbilstoši izvērtētajām prioritātēm pārdalīts asīm paredzētais finansējums, lai veicinātu tādu pasākumu ieviešanu, kas vērsti uz ekonomiskās aktivitātes stimulēšanu lauku teritorijās, kā arī nodrošinātu lauksaimniecības uzņēmumu darbības efektivitātes palielināšanu.

Likumā “Par valsts budžetu 2010. gadam” ELFLA finansējums līdz 2011. gadam kopsummā plānots LVL 182 203 638 apmērā.

9. attēls. Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai, LVL (dati pēc stāvokļa 01.05.2010.)

Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums “Par valsts budžetu 2010. gadam”

■ *Eiropas Zivsaimniecības fonds*

ES finanšu plānošanas periodā no 2007. gada līdz 2013. gadam EZF finansē pasākumus, kas iepriekšējā periodā tika finansēti no Zivsaimniecības vadības finanšu instrumenta.

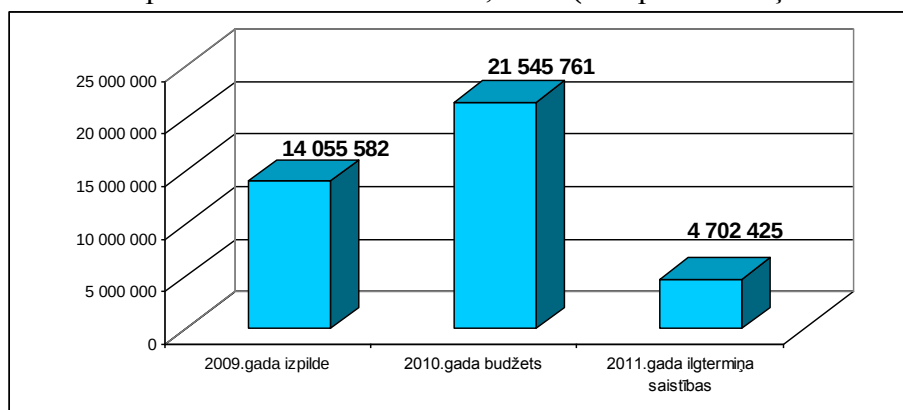
2009. gada 14. maijā Eiropas Komisija apstiprināja Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam vadības un kontroles sistēmas aprakstu, un tika sāкта EZF finanšu līdzekļu apguve.

Rīcības programmā EZF atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam no EZF tiek finansēti pasākumi ES zvejas flotes sabalansēšanai, akvakultūras un zivju produktu apstrādes sektora attīstībai, kopējās ieinteresētības un zivsaimniecības reģionu ilgtspējīgas attīstībai, kā arī citi pasākumi.

Ilgtermiņa finanšu saistības tiek plānotas atbilstoši apstiprinātajiem projektiem un to īstenošanas tempam, nepārsniedzot Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam noteikto finansējuma apmēru pasākumiem un iepriekšminētajam fondam kopumā. Ilgtermiņa saistību apmērs ir indikatīvs, un tajā ir ietverta provizoriskā finansējuma summa.

Likumā “Par valsts budžetu 2010. gadam” EZF finansējums līdz 2011. gadam plānots LVL 26 248 186 apmērā.

10. attēls. Eiropas Zivsaimniecības fonds, LVL (dati pēc stāvokļa 01.05.2010.)

Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums “Par valsts budžetu 2010. gadam”

■ **Eiropas Reģionālās attīstības fonds)**

Jaunajā ES finanšu plānošanas periodā no 2007. gada līdz 2013. gadam finanšu līdzekļu apguve tika sāкта 2009. gadā. 2009. gada beigās par LVL 413 000 tika uzsākti 2 projekti, kuri turpinās 2010. gadā un kuriem saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību tiks sagatavots pieprasījums par papildu nepieciešamiem finanšu līdzekļiem 2010. gada valsts budžetā.

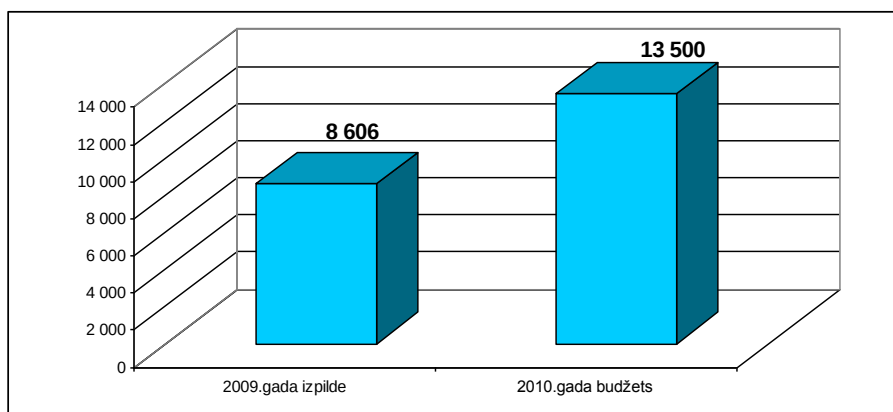
ERAF ilgtermiņa saistības var plānot tikai apstiprinātiem projektiem atbilstoši to īstenošanas līgumos noteiktajam finansējuma sadalījumam pa gadiem.

■ **Eiropas Sociālais fonds (ESF)**

Jaunajā ES finanšu plānošanas periodā no 2007. gada līdz 2013. gadam finanšu līdzekļu apguve ESF tika sāкта 2009. gadā. 2009. gadā tika uzsākti 2 projekti, kas turpinās 2010. gadā. Projektiem nepieciešamais finansējums ir iepilānots 2010. gada valsts budžetā.

ESF ilgtermiņa saistības var plānot tikai apstiprinātiem projektiem atbilstoši to īstenošanas līgumos noteiktajam finansējuma sadalījumam pa gadiem.

11. attēls. Eiropas Sociālais fonds, LVL (dati pēc stāvokļa 01.05.2010.)

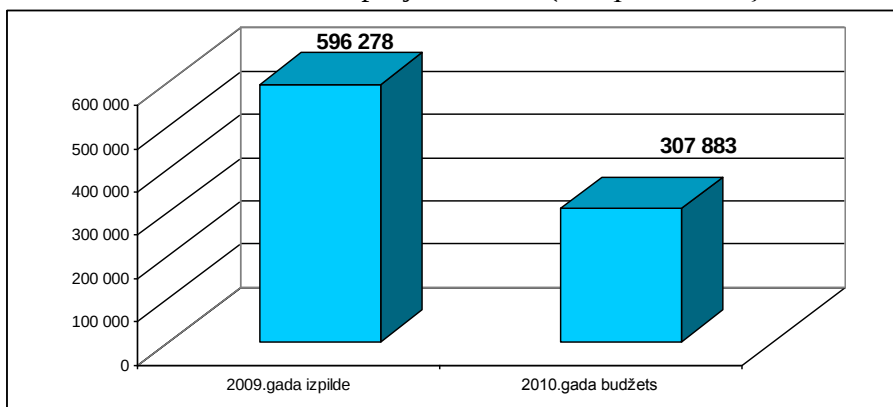
Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums “Par valsts budžetu 2010. gadam”

■ *Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti*

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projektu ilgtermiņa saistības tiek plānotas tikai apstiprinātiem projektiem.

2009. gadā tika īstenoti 7 projekti, no kuriem 4 projekti turpinās 2010. gadā. Projektiem nepieciešamais finansējums ir ieplānots 2010. gada valsts budžetā.

12. attēls. Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti, LVL (dati pēc stāvokļa 01.05.2010.)

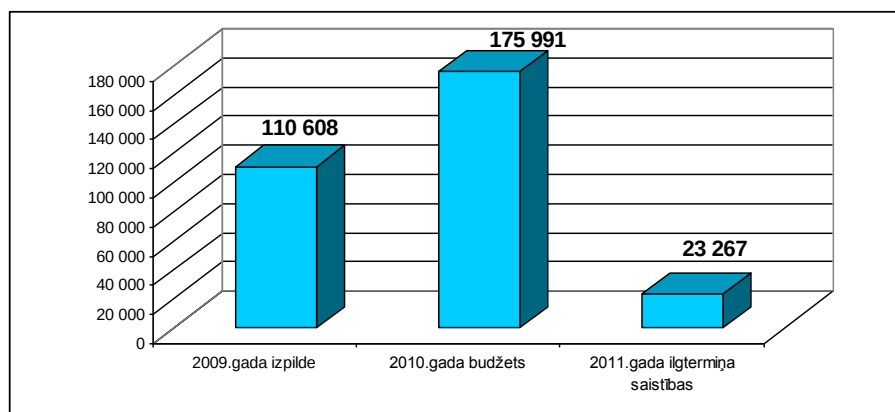
Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums “Par valsts budžetu 2010. gadam”

■ 3. mērķis “Eiropas teritoriālā sadarbība”

3. mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” ilgtermiņa saistības var plānot tikai apstiprinātiem projektiem atbilstoši to īstenošanas līgumos noteiktajam finansējuma sadalījumam pa gadiem.

Jaunajā ES finanšu plānošanas periodā no 2007. gada līdz 2013. gadam finanšu līdzekļu apguve 3. mērķa “Eiropas teritoriālā sadarbība” programmā tika sākta 2009. gadā. 2010. gadā turpinās 3 projekti, kas sākti 2009. gadā, kā arī tiek plānoti vēl 4 jauni projekti, kam saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību tiks sagatavots pieprasījums par papildu nepieciešamiem finanšu līdzekļiem 2010. gada valsts budžetā.

13. attēls. 3. mērķis “Eiropas teritoriālā sadarbība”, LVL (dati pēc stāvokļa 01.05.2010.)

Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums “Par valsts budžetu 2010. gadam”

Ilgtermiņa saistību apmērs ir indikatīvs, taču turpmākajos gados tas palielināsies, jo tiek iesniegti vairāk projektu.

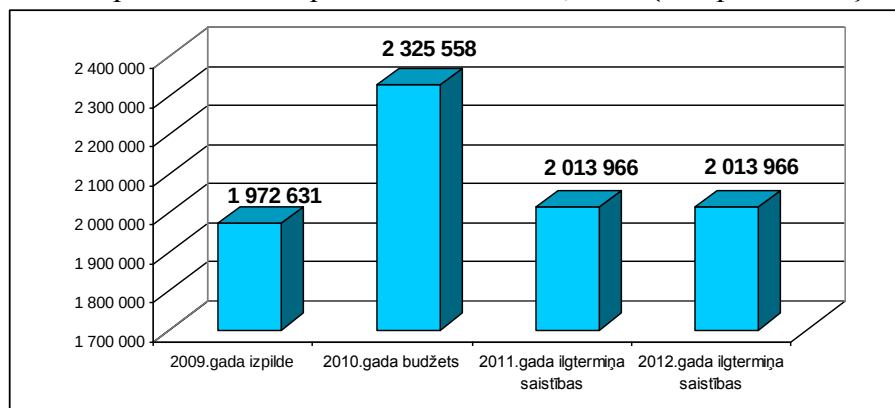
■ *Citi Eiropas Savienības politiku instrumenti*

Ilgtermiņa saistību apmērs tiek plānots ES tiesību aktos noteikto obligāto dzīvnieku infekcijas slimību uzraudzības un apkarošanas projektu, kā arī Nacionālās zivsaimniecības datu vākšanas programmas ieviešanai.

Likumā “Par valsts budžetu 2010. gadam” finansējums citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošanai līdz 2012. gadam kopsummā plānots LVL 6 353 490 apmērā.

Ilgtermiņa saistību apmērs ir indikatīvs, un pašreiz tajā ir ietverta tikai provizorisks finansējuma summa, bet ilgtermiņa saistību apmērs turpmākajos gados kļūs lielāks, jo tiek iesniegti vairāk projektu.

14. attēls. Citi Eiropas Savienības politiku instrumenti, LVL (dati pēc stāvokļa 01.05.2010.)

Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums “Par valsts budžetu 2010. gadam”

■ *Citas Eiropas Savienības iniciatīvas*

Saskaņā ar ES tiesību aktos noteikto ilgtermiņa saistības tiek plānotas lauku saimniecību struktūras apsekojumu programmai, ko īsteno 2010., 2013. un 2016. gadā. Programmas mērķis ir sagatavot ES statistiku par lauku saimniecību struktūru un lauksaimnieciskās ražošanas metodēm. Lauku saimniecību struktūru apsekojumi notiek skaitīšanas veidā.

Likumā “Par valsts budžetu 2010. gadam” finansējums lauksaimniecības skaitīšanai 2010. gadā ir paredzēts LVL 100 000 apmērā.

■ Iemaksas starptautiskajās organizācijās

Zemkopības ministrijai 2010. gadā iemaksas starptautiskajās organizācijās plānotas kopsummā LVL 242 510 apmērā.

10. tabula. Zemkopības ministrijas 2010. gadā plānotās iemaksas starptautiskajās organizācijās

Starptautiskās institūcijas nosaukums	Maksājumu apmērs, LVL
Kopā	242 510
Graudu zinātnes un tehnikas organizācija (ICC)	2100
Sēklu kontroles asociācija (ISTA)	3300
Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācija (EPPO)	14 000
Epizootijas birojs (OIE)	12 000
Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (FAO)	144 460
Starptautiskā Jūras pētniecības padome (ICES)	38 000
Organizācija ekonomiskai sadarbībai (OECD)	2000
Starptautiskā organizācija zvejniecības attīstībai Austrumu un centrālajā Eiropā (EUROFISH)	15 500
Dzīvnieku audzēšanas Eiropas asociācija (EAAP)	2200
Starptautiskais Augu ģenētisko resursu institūts (IPGRI)	1700
Starptautiskā Apvienība jaunu augu veidu aizsardzībai (UPOV)	4800
Starptautiskā Dārzkopības asociācija (ISHS)	450
Baltijas jūras reģionālā konsultatīvā padome (BS RAC)	2000

Avots: likums "Par valsts budžetu 2010. gadam"

6. SAĪSINĀJUMI

CSP – Centrālās statistikas pārvalde
CVI – Ciltsdarba valsts inspekcija
EK – Eiropas Komisija
ELFLA – Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELGF – Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds
ELVGF – Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonds
ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES – Eiropas Savienība
ESF – Eiropas Sociālais fonds
EUROFISH – Starptautiskā organizācija zivsaimniecības attīstībai Austrumu un Centrālajā Eiropā
EZF – Eiropas Zivsaimniecības fonds
FAO – Pārtikas un lauksaimniecības organizācija
FAO COFI – Pārtikas un lauksaimniecības organizācija Zivsaimniecības komiteja
ĢIS – ģeogrāfiskās informācijas sistēmas
ĢMO – ģenētiski modificētie organismi
ICES – Starptautiskā Jūras pētniecības padome
IKP – iekšzemes kopprodukts
IVS – integrētā vadības sistēma
KLP – Kopējā lauksaimniecības politika
KNAB – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
LAD – Lauku atbalsta dienests
LAP – Lauku attīstības programma
LCD – Lauksaimniecības datu centrs
LLKC – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs
LLU – Latvijas Lauksaimniecības universitāte
LOSP – Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome
LPS – Latvijas Pašvaldību savienība
LPUF – Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācija
LVAEI – Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts
LVL – Latvijas valsts valūta (lats)
LZRA – Latvijas Zivju resursu aģentūra
MK – Ministru kabinets
ML – mēslošanas līdzekļi
NAFO – Ziemeļrietumu Atlantijas zvejniecības organizācija
NB-8 (*Nordic-Baltic Eight*) – Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbības forma
NEAFC – Ziemeļaustrumu Atlantijas zvejniecības komisija
PVD – Pārtikas un veterinārais dienests
PVTM – papildu valsts tiešie maksājumi
RAPLM – Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
SUDAT – Lauku saimniecību uzskaites datu tīkls
VAAD – Valsts augu aizsardzības dienests
VMD – Valsts meža dienests
VPM – vienotais platību maksājums
VSIA – valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību
VTUA – Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra
VZP – Valsts zivsaimniecības pārvalde
ZM – Zemkopības ministrija
ZVFI – Zivsaimniecības vadības finanšu instruments

1. PIELIKUMS**Budžeta programmu un apakšprogrammu finanšu līdzekļu izlietojums**

Nr. p. k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gada budžeta izpilde	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
20.00.00	“Pārtikas drošība un kvalitāte, dzīvnieku veselība”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	20 896 004	14 592 844	12 983 483
1.1.	dotācijas	16 860 442	9 348 991	9 348 991
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 989 787	5 235 744	3 631 351
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	45 775	8109	3141
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	21 093 341	14 334 027	12 981 036
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	20 307 766	14 085 283	12 824 664
2.1.1.	kārtējie izdevumi	20 307 766	14 085 283	12 824 664
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	785 575	248 744	156 372
21.00.00	“Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai, sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	61 286 818	43 944 131	42 550 448
1.1.	dotācijas	59 537 669	41 112 095	41 112 095
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 498 923	2 810 952	1 428 638
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	250 226	21 084	9715
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0

2.	Izdevumi (kopā)	59 000 770	43 438 731	42 684 406
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	57 530 245	43 149 298	42 450 655
2.1.1.	kārtējie izdevumi	21 244 570	14 989 039	14 518 677
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	36 285 675	27 964 584	27 736 303
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	195 675	195 675
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 470 525	289 433	233 751
2000.01.21	“Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai (subsīdijas)”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	32 060 415	25 681 709	25 681 709
1.1.	dotācijas	32 060 415	25 681 709	25 681 709
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	31 940 366	25 759 012	25 678 651
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	31 526 550	25 753 592	25 673 233
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 753 096	500 772	500 754
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	29 773 454	25 252 820	25 172 479
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	413 816	5420	5418
21.02.00	“Sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	21 786 643	14 770 195	14 368 162
1.1.	dotācijas	20 037 494	12 938 159	12 938 159

1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 498 923	1 810 952	1 420 288
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	250 226	21 084	9 715
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	20 683 183	15 039 552	14 513 528
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	19 626 474	14 755 539	14 285 195
2.1.1.	kārtējie izdevumi	19 491 474	14 488 267	14 017 923
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	135 000	71 597	71 597
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti		195 675	195 675
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 056 709	284 013	228 333
21.06.00	“Atbalsts biodegvielas ražošanas veicināšanai”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	7 439 760	2 492 227	2 492 227
1.1.	dotācijas	7 439 760	2 492 227	2 492 227
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	6 377 221	2 492 227	2 492 227
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	6 377 221	2 492 227	2 492 227
2.1.1.	kārtējie izdevumi			
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	6 377 221	2 492 227	2 492 227
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem			
21.07.00	“Lauksaimniecības risku fonds”			

1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	1 000 000	8350
1.1.	dotācijas			
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi		1 000 000	8350
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	0	147 940	0
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	147 940	0
2.1.1.	kārtējie izdevumi			
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti		147 940	
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem			
22.00.00	“Cilvēkresursu attīstība”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	23 201 804	7 441 941	7 442 015
1.1.	dotācijas	18 830 985	7 438 241	7 438 241
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	4 370 819	3700	3774
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	23 143 873	7 441 941	7 441 927
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	20 891 843	7 436 894	7 436 880
2.1.1.	kārtējie izdevumi	16 657 679	172 517	172 503
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	4 234 164	1 009 461	1 009 461
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	6 254 916	6 254 916
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	2 252 030	5047	5047
22.02.00	“Augstākā izglītība”			

1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	17 928 999	6 253 266	6 253 266
1.1.	dotācijas	13 561 868	6 253 266	6 253 266
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	4 367 131		
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	17 905 436	6 253 266	6 253 266
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	15 948 103	6 253 266	6 253 266
2.1.1.	kārtējie izdevumi	15 218 456		
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	729 647		
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti		6 253 266	6 253 266
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 957 333		
22.03.00	“Kultūra”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	239 225	177 564	177 638
1.1.	dotācijas	235 537	173 864	173 864
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 688	3 700	3 774
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	239 225	177 564	177 550
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	215 725	172 517	172 503
2.1.1.	kārtējie izdevumi	215 725	172 517	172 503
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	23 500	5047	5047
22.04.00	“Zinātne”			

1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 403 899	1650	1650
1.1.	dotācijas	2 403 899	1650	1650
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	2 369 531	1650	1 650
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2 098 334	1650	1650
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 223 498		
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	874 836		
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti		1650	1650
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	271 197		
22.05.00	“Dotācija SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” lauku konsultatīvai un informācijas apmaiņas sistēmai un tālākizglībai”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 629 681	1 009 461	1 009 461
1.1.	dotācijas	2 629 681	1 009 461	1 009 461
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	2 629 681	1 009 461	1 009 461
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2 629 681	1 009 461	1 009 461
2.1.1.	kārtējie izdevumi			
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	2 629 681	1 009 461	1 009 461
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			

2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem			
24.00.00	“Meža resursu ilgtspējības saglabāšana”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	24 334 207	14 102 132	13 666 184
1.1.	dotācijas	22 869 025	12 258 886	12 258 886
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 465 182	1 843 246	1 407 298
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	24 686 250	14 032 130	13 638 499
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	23 233 860	13 117 181	12 800 964
2.1.1.	kārtējie izdevumi	20 258 476	12 622 116	12 338 400
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	2 975 384	341 544	309 009
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	153 521	153 555
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 452 390	914 949	837 535
24.01.00	“Meža resursu valsts uzraudzība”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	20 667 722	13 351 377	12 915 429
1.1.	dotācijas	19 202 540	11 508 131	11 508 131
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 465 182	1 843 246	1 407 298
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	21 196 137	13 281 375	12 920 279
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	19 753 153	12 366 426	12 082 744
2.1.1.	kārtējie izdevumi	19 753 153	12 366 426	12 082 710
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			

2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			34
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 442 984	914 949	837 535
24.02.00	“Valsts atbalsta pasākumi meža nozarē”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	3 666 485	750 755	750 755
1.1.	dotācijas	3 666 485	750 755	750 755
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	3 490 113	750 755	718 220
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 480 707	750 755	718 220
2.1.1.	kārtējie izdevumi	505 323	255 690	255 690
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	2 975 384	341 544	309 009
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti		153 521	153 521
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	9 406		
25.00.00	“Zivju resursu ilgtspējības saglabāšana”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	3 507 673	2 259 139	2 282 529
1.1.	dotācijas	3 341 656	2 050 739	2 050 739
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	166 017	208 400	231 790
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	3 271 932	2 305 463	2 292 894
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 168 859	2 225 956	2 213 667
2.1.1.	kārtējie izdevumi	2 840 994	1 946 276	1 935 949
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0

2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	327 865	279 680	277 718
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	103 073	79 507	79 227
25.01.00	“Zivju izmantošanas regulēšana, atražošana un izpēte”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	3 154 408	1 959 139	1 982 529
1.1.	dotācijas	2 988 391	1 750 739	1 750 739
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	166 017	208 400	231 790
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	2 918 671	2 005 463	1 997 935
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	2 815 598	1 925 956	1 918 708
2.1.1.	kārtējie izdevumi	2 815 598	1 925 956	1 918 708
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	103 073	79 507	79 227
25.02.00	“Zivju fonds”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	353 265	300 000	300 000
1.1.	dotācijas	353 265	300 000	300 000
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	353 261	300 000	294 959
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	353 261	300 000	294 959

2.1.1.	kārtējie izdevumi	25 396	20 320	17 241
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	327 865	279 680	277 718
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem			
26.00.00	“Zemes resursu ilgtspējības saglabāšana”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	3 500 423	1 361 732	1 355 539
1.1.	dotācijas	3 147 717	1 346 732	1 346 732
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	352 706	15 000	8 807
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	3 491 740	1 364 960	1 358 497
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 231 513	1 338 537	1 332 074
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 552 899	1 338 537	1 332 074
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1 678 614	0	0
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	260 227	26 423	26 423
26.01.00	“Meliorācijas sistēmu valsts pārvalde un meliorācijas kadastra kārtošana”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	3 500 423	396 426	390 233
1.1.	dotācijas	3 147 717	381 426	381 426
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	352 706	15 000	8 807
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			

2.	Izdevumi (kopā)	3 491 740	399 654	393 191
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	3 231 513	391 305	384 842
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 552 899	391 305	384 842
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1 678 614		
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	260 227	8349	8349
26.02.00	“Valsts meliorācijas sistēmu un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu ekspluatācija un uzturēšana”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	0	965 306	965 306
1.1.	dotācijas		965 306	965 306
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	0	965 306	965 306
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	947 232	947 232
2.1.1.	kārtējie izdevumi		947 232	947 232
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem		18 074	18 074
27.00.00	“Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu aizsardzība, saglabāšana un aprītes uzraudzība”			

1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 792 694	2 821 895	2 704 581
1.1.	dotācijas	4 314 355	2 188 755	2 188 755
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	478 339	633 140	515 826
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	4 757 857	2 904 415	2 736 688
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	4 282 306	2 712 531	2 620 578
2.1.1.	kārtējie izdevumi	4 282 306	2 712 531	2 620 578
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	475 551	191 884	116 110
28.00.00	“Politikas plānošana, īstenošana un uzraudzība”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	10 916 842	7 876 604	7 846 503
1.1.	dotācijas	10 808 063	7 829 982	7 829 982
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1054	1600	374
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	107 725	45 022	16 147
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	10 447 756	7 877 659	7 735 135
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	9 448 740	7 815 241	7 672 721
2.1.1.	kārtējie izdevumi	9 125 432	7 461 078	7 373 469
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	157 000	150 000	150 000
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	166 308	184 163	149 252
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti		20 000	
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	999 016	62 418	62 414

29.00.00	“Eiropas Savienības fondu finansējums lauku, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstībai”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	260 303 340	263 839 632	263 839 632
1.1.	dotācijas	260 303 340	263 839 632	263 839 632
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	260 504 356	263 839 632	261 441 235
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	258 753 156	263 759 723	261 363 841
2.1.1.	kārtējie izdevumi	316 051	0	0
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	256 624 232	260 508 639	260 327 609
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	1 812 873	3 251 084	1 036 232
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 751 200	79 909	77 394
29.03.00	“Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības fondu finansējumu”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	4 765 538	3 330 993	3 330 993
1.1.	dotācijas	4 765 538	3 330 993	3 330 993
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	3 069 965	3 330 993	1 113 626
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 812 873	3 251 084	1 036 232
2.1.1.	kārtējie izdevumi			
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			

2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	1 812 873	3 251 084	1 036 232
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 257 092	79 909	77 394
29.05.00	“Eiropas Savienības fondu pasākumu finansēšana”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	255 537 802	260 508 639	260 508 639
1.1.	dotācijas	255 537 802	260 508 639	260 508 639
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	257 434 391	260 508 639	260 327 609
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	256 940 283	260 508 639	260 327 609
2.1.1.	kārtējie izdevumi	316 051		
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	256 624 232	260 508 639	260 327 609
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	494 108		
99.00.00	“Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”			
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	78 791	3 545 362	3 545 362
1.1.	dotācijas	78 791	3 545 362	3 545 362
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	78 790	3 545 362	3 545 361
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	78 790	3 545 362	3 545 361
2.1.1.	kārtējie izdevumi		364	364
2.1.2.	procentu izdevumi			

2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	78 790	3 544 554	3 544 553
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti		444	444
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem			
Ziedojumi un dāvinājumi				
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	378 974	0	206 671
1.1.	dotācijas			
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība			
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	378 974		206 671
2.	Izdevumi (kopā)	193 515	0	278 216
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	189 152	0	274 912
2.1.1.	kārtējie izdevumi	182 502		263 919
2.1.2.	procentu izdevumi			
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	6650		10 993
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Savienības budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	4 363		3 304

Struktūrvienību izmaiņas 2009. gadā

1.1. Struktūrvienību sadalījums līdz 2009. gada 30. jūnijam

- Kopējās lauksaimniecības politikas departamenta funkcijas
- Starptautisko lietu departamenta funkcijas
- Lauksaimniecības departamenta funkcijas
- Lauku attīstības departamenta funkcijas
- Meža politikas departamenta funkcijas
- Veterinārā departamenta funkcijas
- Meža resursu departamenta funkcijas
- Eiropas Savienības un valsts atbalsta departamenta funkcijas
- Budžeta un finanšu departamenta funkcijas
- Juridiskā departamenta funkcijas
- Iekšējā audita departamenta funkcijas
- Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas funkcijas
- Administratīvā departamenta funkcijas
- Politikas koordinācijas departamenta funkcijas
- Pārtikas departamenta funkcijas
- Zivsaimniecības politikas departamenta funkcijas

1.2. Struktūrvienību sadalījums no 2009. gada 1. jūlija

- Lauksaimniecības departamenta funkcijas
- Meža departamenta funkcijas
- Zivsaimniecības departamenta funkcijas
- Veterinārā un pārtikas pārstrādes departamenta funkcijas
- Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta funkcijas
- Juridiskā departamenta funkcijas
- Budžeta un finanšu departamenta funkcijas
- Lauku attīstības atbalsta departamenta funkcijas
- Tirgus un tiešā atbalsta departamenta funkcijas
- Iekšējā audita nodaļas funkcijas
- Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas funkcijas